

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหาร
กองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

โดย

ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหาร
กองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

โดย

ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

EVALUATION PROJECT QUALITY OF LIFE DEVELOP TROOPS AND
FAMILIES OF ARMY TO RESOLVE THE DEBT PROBLEMS OF
THE TROOPSFOR BATTALION
THIRD CAVALRY SQUADRON, KING'S GUARD, THAILAND.

BY

CAPTAINBOONCHAROENPROMPONG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์

เรื่อง

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการแก้ไขปัญหา
หนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)

เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

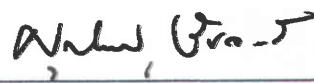
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(อาจารย์ ดร.ศีกานต์ อีสสระชัยยศ)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ
ชื่อผู้เขียน	ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	อาจารย์ ดร.ศิกานต์ อีสสระชัยยศ
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินกำลังพล หน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯโดยการวิจัยใช้รูปแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ผลการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่าการประเมินด้านบริบทเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทัพบก ผลกระทบด้านบริบทไม่มี แต่ด้านประสิทธิผล พบว่ามีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับที่มาก 3.49 ด้านปัจจัยนำเข้า มีการคัดกรองกำลังพลทำอาชีพเสริม อบรมความรู้สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดทั้งด้านงบประมาณภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่ 3.30 แสดงว่ากำลังพลยังไม่มี ความมั่นใจถึงผลสำเร็จ ส่วนด้านกระบวนการ พบว่าแผนงานกิจกรรมโครงการ การออก กฎระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม เป็นไปอย่างเหมาะสม แต่ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลางที่ 3.33 หมายถึงยังไม่มีการกำกับควบคุมการปฏิบัติอย่างจริงจังด้านผลผลิต พบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับต่ำมีค่าเฉลี่ยที่ 3.35 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างขาดความเชื่อมั่น ส่วนผลกระทบกับชุมชนที่อยู่รอบหน่วยและสภาพแวดล้อม มีผลกระทบน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ด้านประสิทธิผล พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมยังอยู่ระดับปานกลางที่ 3.34 ดังนั้นจากการ

วิเคราะห์พบว่าโครงการอาชีพเสริมแก้ไขปัญหานี้สิน ยังไม่สามารถทำให้กำลังพลและครอบครัวในภาพรวมลดปัญหานี้สินได้มาก

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯควรพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงในปัจจัยการนำเข้า (Input) และ ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process)ให้มีการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และกำกับดูแลกำลังพลและครอบครัวให้ดำเนินตามนโยบายแผนงานโครงการอย่างจริงจัง

คำสำคัญ: (Context) บริบท(Input) ปัจจัยนำเข้า (Process) กระบวนการ(Product) ผลผลิต (Effectiveness)ประสิทธิผล (Impact)ผลกระทบ

Independent Study Title	EVALUATION PROJECT QUALITY OF LIFE DEVELOP TROOPS AND FAMILIES OF ARMY TO RESOLVE THE DEBT PROBLEMS OF THE TROOPS FOR BATTALION THIRD CAVALRY SQUADRON, KING'S GUARD, THAILAND.
Author	Captain Booncharoen Prompong
Degree	Master of Political Science (Public Affairs)
Major Field/Faculty/University	Executive Program in Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Dr. Sikarn Issarachaiyos
Academic Years	2015

ABSTRACT

The context, input, process, and product (CIPP) evaluation model was used to resolve debt problems as part of quality of life for army troops and their families in the Captain Booncharoen Prompong Battalion Third Cavalry Squadron, King's Guard, Thailand. Quantitative and qualitative data were gathered. Results were that while the overall environment was consistent with the Army objectives, the projects' effectiveness was at an average level of 3.49. There is continuously troop screening supported training equipment employment as part of overall budget at an average level at 3.30.

These findings suggest that there was no obligation to ensure a successful outcome. Planned activities, regulatory evaluation, and controls were appropriate, with an overall average level of 3.33, suggesting that no serious regulatory action existed. Output on program objectives was low, with an average of 3.35, showing a lack of confidence of the sample groups. There was little impact on the surrounding community and environment, at an average effectiveness level of 3.06. The overall

average remained moderate at 3.34. Professional debt problems for soldiers and their families apparently cannot be effectively reduced.

To continue the support for resources, the study should be revised and updated, with supervisory personnel and their families seriously carrying out policies, plans, and projects.

Keywords: CIPP Model, Debt, Army

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศิกานต์ อิศระชัยยศ ที่ได้เสียสละเวลาคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ชี้แนะให้ปรับปรุงและแก้ไขในข้อบกพร่อง ให้คำปรึกษา ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาครุณี ฤกษ์เมธ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระให้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความมีเมตตาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้พร้อมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาพันโท สุรรา กาญจนโพธิ์ ที่ส่งเสริมการศึกษาจนสำเร็จในครั้งนี้และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นEPA 26 ทุกคนที่มีส่วนทำให้ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยการมีความเอื้ออาทรต่อกัน คอยให้กำลังใจกันและกันเป็นอย่างดีเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนสำเร็จสมความปรารถนาตามที่ตั้งใจไว้ด้วยดี

ขอกราบพระคุณแต่ ดวงวิญญาณของคุณพ่อช้วน พรหมพงศ์ และคุณแม่จำปา พรหมพงศ์ บิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว ที่ให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ส่งเสริม ให้มีความขยันหมั่นเพียรใฝ่คว้าหาความรู้จนมาถึงระดับนี้ และขอขอบคุณพี่ชาย นายอรุณ พรหมพงศ์ ที่คอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ตลอดจนทุกคนในครอบครัวที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หัวข้อวิจัย	1
1.1.1 ความเป็นมาและปัญหา	1
1.2 คำถามวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา	5
1.4.2 ขอบเขตประชากร	6
1.4.3 ขอบเขตเวลา	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยประเมินโครงการ	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	8

2.1	หลักความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินโครงการ	8
2.1.1	ความหมายของการประเมินโครงการ	9
2.1.2	วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	13
2.1.3	ขั้นตอนหรือกระบวนการประเมินโครงการ	16
2.1.4	ประเภทการประเมินโครงการ	20
2.1.5	ประโยชน์ของการประเมินโครงการ	28
2.1.6	รูปแบบการประเมินโครงการ	30
2.1.7	รูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองซิป (CIPP Model)	43
2.1.8	วิเคราะห์ทฤษฎีที่นำมาประเมินโครงการ	49
2.1.9	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
2.1.10	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558	59
2.1.11	การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่กำลังพล	63
2.1.12	โครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย	66
บทที่ 3	วิธีการวิจัย	68
3.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	69
3.2	ระเบียบวิธีวิจัย	74
3.3	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	74
3.4	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
บทที่ 4	ผลการประเมิน	83
4.1	การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	85
4.2	ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน	89
4.3	การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA)	95
4.4	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient:r)	123

4.5 ผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์คณะกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงาน โครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ	131
4.6 ผลวิเคราะห์สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทั้ง 4 โครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ	140
บทที่ 5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	142
5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	142
5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	145
5.3 การอภิปรายผล	147
5.4 สรุปผลการวิจัย	151
5.4.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	153
5.4.2 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง	153
5.4.3 สรุปผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน	156
5.4.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อมูลวิจัยโดยรวม	160
5.5 ข้อจำกัดการทำวิจัย	161
5.6 ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย	161
5.7 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป	163
รายการอ้างอิง	164
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	170
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	178
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	184
ประวัติผู้เขียน	185

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนกำลังพลของหน่วยตามชั้นยศที่เป็นหนี้สิน	2
3.2 กรอบการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน	71
3.3 สํารวจกำลังพลบรรจุ ณ เดือน ตุลาคม 2558	75
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ	76
3.5 คะแนนตามระดับความคิดเห็น	77
3.6 แปลผลตามค่าน้ำหนักคะแนน	77
3.7 ตารางคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient : α)	79
3.8 เกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น	79
3.9 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)	80
3.10 จำนวนประชากรและกลุ่มสํารวจที่มีหนี้สิน	81
3.11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง	82
4.12 แสดงจำนวนกำลังพลที่มีหนี้สินรับเงินเดือนไม่ถึง 5,000 บาท/เดือน	83
4.13 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน เพศ	85
4.14 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน อายุ	85
4.15 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษา	86
4.16 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง อายุรับราชการ	86
4.17 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง รายได้เงินเดือน	87
4.18 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน สถานภาพ	87
4.19 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน จำนวนบุตร	88
4.20 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน รายได้ของคู่สมรส	88
4.21 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านเนื้อหา (context)	89
4.22 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านปัจจัยนำเข้า (input)	90
4.23 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านกระบวนการ (process)	92
4.24 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านผลผลิต (product)	93

4.25 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านประสิทธิผล (effectiveness)	93
4.26 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านผลกระทบ (impact)	94
4.27 สรุปการประเมินค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน	94
4.28 และ 4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบจำแนกตามอายุ	96
4.30 และ 4.31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลจำแนกตามอายุ	97
4.32 และ 4.33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามการศึกษา	98
4.34 และ 4.35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามการศึกษา	100
4.36 และ 4.37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามอายุราชการ	101
4.38 และ 4.39 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามอายุราชการ	102
4.40 และ 4.41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามเงินเดือน	103
4.42 และ 4.43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามเงินเดือน	104
4.44 และ 4.45 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามสถานภาพ	106
4.46 และ 4.47 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามสถานภาพ	107
4.48 และ 4.49 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามจำนวนบุตร	108
4.50 และ 4.51 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามจำนวนบุตร	109
4.52 และ 4.53 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามรายได้คู่สมรส	111
4.54 และ 4.55 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลรายได้คู่สมรส	112
4.56 การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์	114
4.57 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านบริบท	115
4.58 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านบริบท	116
4.59 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านปัจจัยนำเข้า	117
4.60 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านปัจจัยนำเข้า	118
4.61 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านกระบวนการ	119
4.62 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพปัจจัยกระบวนการ	120
4.63 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านผลผลิต	121
4.64 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านประสิทธิผล	122

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 รูปแบบการประเมินโครงการตามแนวคิดของ Stake	37
2.2 ลำดับขั้นตอนการประเมินของ Tyler แสดงแผนภูมิการประเมิน	39
2.3 รูปแบบการประเมินผลของ Cronbach	41
2.4 ความสัมพันธ์ของการประเมินแบบ CIPP Model และประเภทของการตัดสินใจ	47
2.5 การประเมินผลด้านต่างๆ ซึ่งอาจสรุปเป็นตัวแบบ	49
2.6 การดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สิน กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ	67
3.7 แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ของ แดเนี่ยล สตัฟเฟิลบีม	68
3.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หัวข้อวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

1.1.1 ความเป็นมาและปัญหา

สาเหตุจากผลการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่างๆ ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย การขยายปริมาณเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ การบริโภคของประชาชนทุกภาคส่วน มีทั้งด้านผลบวกและผลด้านลบ

ด้านผลบวกทำให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทรัพยากรต่างๆ ภายในประเทศเท่าเทียมกัน ด้วยการขยายความเจริญลงสู่ทั่วทุกภาคและทุกพื้นที่ในชนบท ด้านผลลบการขยายตัวของความเจริญเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชุมชนและชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการสั่งซื้อสินค้า เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลง ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไป สิ่งสำคัญก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นพื้นฐานของวิถีชีวิตคนไทย ที่สามารถทำให้คนไทยพึ่งพาตนเองได้ และดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้สิทธิและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้เสื่อมลง

จากผลการพัฒนาประเทศซึ่งนำมาสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้านตามที่กล่าวมา ทำให้กำลังพลของหน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ โดยส่วนมากมีความต้องการบริโภคทรัพยากรที่ผลิตมาใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ที่ไม่เหมาะสมกับรายได้ในแต่ละเดือนของกำลังพล อีกทั้ง การสร้างค่านิยม

แข่งขันกันในการซื้อผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ด้วยเงินผ่อน เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล, โทรศัพท์มือถือ, ที่วีรุ่นใหม่, โหมมเจียเตอร์, ซ็อกคอมพิวเตอรืและโน้ตบุ๊ก ฯลฯ อีกทั้งมีพฤติกรรมใช้จ่ายทางด้านสังคมสูงเพื่อยกระดับตัวเองให้สังคมยอมรับนับถือจึงเกิดปัญหาหนี้สินตามมา

จากข้อมูลตามตารางสำรวจเมื่อ 7 ต.ค.58 ด้านล่างจะเห็นได้ว่ามีกำลังพลทั้งสิ้น 280 นาย มีหนี้สิน 264 นาย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์กำลังพลเป็นหนี้ 94.29 เปอร์เซ็นต์ และกำลังพลไม่มีหนี้สิน 16 นาย คิดเป็น 5.71 เปอร์เซ็นต์ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนกำลังพลของหน่วยตามชั้นยศที่เป็นหนี้สิน

ยศ	กำลังพลทั้งหมด	กำลังพลที่เป็นหนี้สิน	กำลังพลที่ไม่มีหนี้สิน	คิดเปอร์เซ็นต์ตามชั้นยศที่เป็นหนี้สิน	หมายเหตุ
พ.ท.	1	-	1	0.00	
พ.ต.	1	-	1	0.00	
ร.อ.	11	11	-	3.93	
ร.ท.	3	3	-	1.07	
ร.ต.	8	8	-	2.86	
จ.ส.อ.(พ)	20	20	-	7.14	
จ.ส.อ.	69	69	-	24.64	
จ.ส.ท.	20	20	-	7.14	
จ.ส.ต.	8	8	-	2.86	
ส.อ.	66	64	2	22.86	
ส.ท.	30	24	6	8.57	
ส.ต.	43	37	6	13.22	
รวม	280	264	16	-	
เปอร์เซ็นต์	100	94.29	5.71	94.29 + 5.71	100 %

ปัญหาหนี้สินเป็นเรื่องสำคัญ และมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและการรักษาอธิปไตยของชาติตามชายแดน เมื่อเงินเดือนไม่เหลือพอกับรายจ่าย ไม่มีเงินดูแลครอบครัวทั้งด้านปัจจัย 4 และการส่งเสริมบุตรธิดาให้ได้เรียนสูงขึ้น ขาดการผ่อนส่งที่อยู่อาศัยและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ซื้อด้วยเงินผ่อน ถูกดำเนินคดีและถูกอายัดยึดทรัพย์สิน

ครอบครัวขาดความอบอุ่นไม่มีความสุข กำลังพลบางนายหาทำอาชีพเสริมนอกเวลาราชการกลางคืน ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อการทำงานที่ผิดกฎหมาย และการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอเมื่อทำอาชีพเสริมจะทำให้การทำงานปกติในงานหน้าที่ประจำเกิดความเสียหายได้ ทำให้เป็นข้าราชการที่เสื่อมคุณภาพ ชีวิตครอบครัวล้มเหลวแตกแยกหมดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งหากไปปฏิบัติหน้าที่ชายแดนในพื้นที่เสี่ยงภัยที่ต้องมีความรับผิดชอบสูงในการรักษาชีวิตในทีม อาจทำให้ทั้งทีมสูญเสียได้เพราะกำลังพลที่มีจิตใจว่าวุ่นกับปัญหาตัวเองและครอบครัวดังกล่าวจะขาดสมาธิในการปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทางหน่วยและหน่วยเหนือต้องเร่งหาทางแก้ไขเป็นการด่วนในปัจจุบัน

คติความของกำลังพลกองทัพบกที่เกิดจากเหตุเป็นหนี้สินมีบ่อยครั้ง บางครั้งเป็นคติความตามที่ออกข่าวตามสื่อต่างๆ ในบางกรณีมีการหารายได้เสริมที่ผิดต่อกฎหมาย หรือบางเหตุการณ์ก็สูญเสียถึงชีวิตล่าสุด เช่น กรณีเมื่อเวลา 15.00 น. วันที่ 25 ม.ค.59 พ.ต.ท.อาคม จอนนุ้ย พงส.สภ.เมืองนครศรีธรรมราช ได้รับแจ้งนายทหารเวร มทบ.41 ค่ายชिरารูช ว่ามีเหตุทหารผูกคอตายที่บ้านพักทหารชั้นประทวน มทบ.41 ค่ายชिरารูช อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช หลังรับแจ้งแล้วจึงพร้อมด้วยแพทย์เวร รพ.มหาราชนครศรีธรรมราช ไปทำการชันสูตรพลิกศพ ทราบผู้ตายชื่อ จ.ส.ต.วรยศ ลักษณะอัฐ อายุ 38 ปี ตำแหน่ง ผบ.ชุดปฏิบัติการ กรมทหารพรานที่ 45 ใช้ผ้าขาวผูกคอตายกับชื่อไม้ในห้องพัก ซึ่งเป็นห้องแถวจากการสอบสวนเบื้องต้นจากญาติๆ และเพื่อนๆ ทหารทราบสาเหตุที่ทำให้ จ.ส.ต.วรยศฯ ตัดสินใจผูกคอตายในครั้งนี้ว่า มาจากปัญหาความเครียดในเรื่องหนี้สิน และล่าสุด ภรรยาหนีออกจากบ้านไปด้วย จึงตัดสินใจผูกคอตายลาโลกดังกล่าว¹

องค์การทหารนั้นเป็นองค์การกึ่งปิดไม่ให้บุคคลภายนอกได้รู้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อรักษาความปลอดภัยในหลายสาเหตุ ฉะนั้นการเกิดเหตุในลักษณะนี้อาจทำให้องค์การเสื่อมเสียหากมีการเผยแพร่ข่าวออกสู่สาธารณะผู้บังคับบัญชาระดับสูงจึงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลและครอบครัวอย่างเร่งด่วนตลอดระยะเวลาผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้ตระหนักถึงปัญหาค่าใช้จ่ายของกำลังพลชั้นผู้น้อยอยู่เสมอมากับสภาพสังคมที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาสินค้าของแพงขึ้นค่าของเงินถูกลง ซึ่งไม่สมดุลกับรายได้เงินเดือนของข้าราชการ

¹ไทยรัฐออนไลน์, “จำเครียดหนี้สิน เมียหนีออกจากบ้าน ผูกคอตาย,” มณฑลทหารบกที่ 41, <http://www.thairath.co.th/content/567955> (สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559).

ทหารชั้นผู้น้อยในปัจจุบัน และให้ความสำคัญกับปัญหาภาวะหนี้สินของกำลังพลชั้นผู้น้อยที่มีสถิติเป็นหนี้สินสูงมากขึ้นตามลำดับทั่วทั้งกองทัพบก จากการกู้สถาบันการเงินต่าง ๆ รวมทั้งเป็นหนี้บัตรเครดิต เป็นหนี้เงินนอกระบบต่าง ๆ กองทัพบกได้หาวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กำลังพลมาโดยตลอด มีการอบรมให้ความรู้จากผู้บังคับบัญชาและเชียววิทยากรภายนอกองค์กรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำอาชีพเสริมและการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ในการดำเนินชีวิตในครอบครัวของกำลังพล เพื่อต้องการให้กำลังพลและครอบครัวมีการใช้จ่ายอย่างประหยัดเหมาะสมกับรายได้ อีกทั้งการออก กฎ ระเบียบ ควบคุมการกู้เงินของกำลังพลที่ไม่มีความจำเป็นจะพิจารณาไม่ให้ออก กองทัพบกได้ศึกษาหาวิธีการลดหนี้ของกำลังพลมาโดยตลอด ซึ่งก่อนจะมีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 นั้น กองทัพบกได้มีโครงการตรวจหน่วยอยู่เดิมแล้วแต่ได้หยุดปฏิบัติโครงการไป คือโครงการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหาร ตามคำสั่งกองทัพบกที่ 332/2555 เรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลตามนโยบายการปลูกฝังและสร้างอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก ประจำปี 2556 และอีกทั้งโครงการที่กรมจเรทหารบกมาตรวจหน่วยทุกปี คือโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ตามนโยบายและหลายโครงการของกองทัพบกที่ผ่านมา ดูเหมือนได้มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกำลังพลชั้นผู้น้อยตลอดทั้งครอบครัวเสมอมา แต่ทำไมปัจจุบันถึงได้มีกำลังพลมีหนี้สินมากเพิ่มขึ้นทั่วทั้งกองทัพบก

การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่กำลังพลชั้นผู้น้อยโดยหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยถูกก็สามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงลำดับหนึ่งเท่านั้น และปัจจุบันได้มีสถิติยอดกำลังพลชั้นผู้น้อยของแต่ละหน่วยมีหนี้สินเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นกองทัพบกจึงมีคำสั่ง กองทัพบกที่ 349/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในแบบตรวจสอบและการประเมินผล ข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ตามคำสั่งดังกล่าวให้ทุกหน่วยในกองทัพบกนำไปปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ให้หน่วยตามสายการบังคับบัญชามีการตรวจสอบและประเมินผลกันเองแล้วส่งผลโดยให้รายงานผ่านกรมจเรทหารบกถึงกองทัพบกทราบ แล้วให้กรมจเรทหารบกลงมาตรวจสอบและประเมินผลว่าเป็นไปตามที่หน่วยรายงานหรือไม่ และได้ปฏิบัติตามคำสั่งกองทัพบกดังกล่าวหรือไม่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน กิจกรรม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ เพียงใด

1.2 คำถามวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลสำหรับหน่วยทหาร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายหรือไม่ อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมนโยบายโครงการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง ตลอดจนทั้งด้านนวัตกรรมใหม่ๆ อาจเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินของกำลังพล

1.3.2 เพื่อศึกษาการนำทรัพยากรต่างๆ เข้ามาดำเนินการในโครงการฯ ถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

1.3.3 ศึกษาขอบข่ายของโครงการในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมของโครงการ ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล มีจุดเด่นจุดด้อยและอุปสรรคในด้านใด

1.3.4 ศึกษาผลลัพธ์ประโยชน์ของโครงการ สามารถทำให้กำลังพลมีเงินเหลือเพิ่มมากขึ้นเพียงใด

1.3.5 เพื่อศึกษาด้านปัญหาผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมของโครงการ หรือด้านความพึงพอใจของกำลังพลกับโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีผลต่องานในหน้าที่หรือผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในข้อ 2.8 แบบประเมินโครงการ เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาการเป็นหนี้สินของกำลังพล โดยมี 3 ขอบเขต คือ

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาข้อมูลสาเหตุปัญหาและนโยบายของโครงการ ตลอดจนทั้งแผนงานกิจกรรมและวัตถุประสงค์ ของโครงการในด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองทัพบก ในการนำมาปฏิบัติกับกำลังพลของหน่วยทหาร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ

1.4.2 ขอบเขตประชากร ใช้เฉพาะกลุ่มประชากรเป้าหมายของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ คือ นายทหารสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวนของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ซึ่งมีจำนวน 280 นาย แยกเป็น นายทหารสัญญาบัตร 24 นาย และนายทหารชั้นประทวน 256 นาย ที่บรรจ ุณ เดือน ตุลาคม 2558

1.4.3 ขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาในการเริ่มทำการวิจัยของผู้วิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2558 ถึงเดือน เมษายน 2559 รวมระยะเวลา 6 เดือน

1.5 ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัยประเมินโครงการ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวในแบบตรวจสอบข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ข้อวิจัยที่ค้นพบ จะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1.5.1 เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลนำไปตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ ปรับปรุงโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ของโครงการ ทั้งด้านปัจจัยหรือทรัพยากร กระบวนการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์

1.5.2 เพื่อได้รู้สภาพที่แท้จริงการเป็นหนี้สินของกำลังพล กับความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

1.5.3 เพื่อหามาตรการป้องกันข้อด้อยของกิจกรรมโครงการ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมสามารถปฏิบัติได้จริงในการแก้ไขปัญหาไม่ให้ข้าราชการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ก่อหนี้เพิ่มเติม และหามาตรการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินให้หมดไป

1.5.4 เพื่อช่วยเหลือครอบครัวของข้าราชการที่เป็นหนี้ ขอความร่วมมือในการหาทางป้องกันและแก้ไขโดยลดรายจ่ายหารายได้เสริม โดยให้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ

1.5.5 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวในแบบตรวจสอบข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล ในระดับสูงขึ้นไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ให้ตรงกันกับผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์ไว้ ดังนี้

1.6.1 ผู้บังคับหน่วย หมายถึง ผู้มีอำนาจตาม กฎหมาย สูงสุดภายในองค์กรนั้น ๆ มีหน้าที่บริหารสั่งการให้องค์กรดำเนินตามนโยบายของหน่วยเหนือ

1.6.2 คณะกรรมการ หมายถึง ผู้บังคับหน่วยแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรขึ้นมาจำนวนหนึ่งเพื่อดูแลแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนโดยเฉพาะ

1.6.3 ทหารชั้นประทวน หมายถึง กำลังพลนายทหารชั้นประทวนที่สังกัดอยู่หน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ที่ยังคงรับราชการอยู่จนถึงปัจจุบัน

1.6.4 สภาพหนี้สิน หมายถึง กำลังพลนายทหารชั้นประทวนไปทำสัญญากู้เงิน หรือไม่ได้ทำสัญญาในการกู้ยืมเงินแต่ไปขอยืมเงินมาใช้ที่ไม่ได้ทำสัญญา จากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ

1.6.5 แหล่งเงินกู้ อยู่ในระบบ หมายถึง แหล่งที่ให้ บริการเงินกู้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่มีการควบคุมโดยรัฐบาลในเรื่องของวงเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย เช่น ธนาคารพาณิชย์, สหกรณ์ออมทรัพย์ และแหล่งเงินกู้กองทัพก เช่น กองการออมทรัพย์ทหารบก (อทบ.) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และ (ทบ.) หมายถึง กองทัพบก

1.6.6 แหล่งเงินกู้นอกระบบ หมายถึง แหล่งที่ให้การเงินกู้ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยโดยที่ไม่มีการควบคุมโดยรัฐในเรื่องของวงเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย เช่น นายทุนปล่อยเงินกู้

1.6.7 การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลชั้นประทวน หมายถึง การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะไม่ให้ กำลังพลนายทหารชั้นประทวนมีหนี้สิน หรือมีหนี้สินน้อยที่สุด

1.6.8 เงินเดือนประจำ หมายถึง เงินรายได้ต่อเดือนที่กองทัพบกจ่ายให้เป็นประจำทุกเดือน

1.6.9 ครอบครัว หมายถึง พ่อแม่ของกำลังพลนายทหารประทวนและของภรรยาบุตรธิดาและภรรยา

1.6.10 นขต.ทบ. หมายถึงหน่วยที่ขึ้นตรงสายการบังคับบัญชาต่อกองทัพบก

1.6.11 จบ. หมายถึง กรมจเรทหารบกเป็นหน่วยตรวจและประเมินผลการทำงาน

1.6.12 คณะกรรมการนโยบาย หมายถึง คณะกรรมการร่างวางแผนนโยบาย กิจกรรมของโครงการ หน่วยเหนือระดับกองทัพกและคณะกรรมการของหน่วย

1.6.13 หน่วย หมายถึง กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา ทำให้ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาค้นคว้าและประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล จะประสบผลสำเร็จเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์เพียงใด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและทบทวนแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ทั้งเอกสารวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของการประเมินโครงการ รายละเอียดดังกล่าวมีหัวข้อสำคัญ ดังนี้

2.1 หลักความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

- 2.1.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
- 2.1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
- 2.1.3 ขั้นตอนหรือกระบวนการประเมินโครงการ
- 2.1.4 ประเภทการประเมินโครงการ
- 2.1.5 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ
- 2.1.6 รูปแบบการประเมินโครงการ
- 2.1.7 รูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองซีปปี้(CIPP Model)
- 2.1.8 วิเคราะห์ทฤษฎีที่นำมาประเมินโครงการ
- 2.1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.10 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558
- 2.1.11 การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่กำลังพล
- 2.1.12 โครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย

2.1.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

นางลักษณ์ วิรัชชัย¹กล่าวว่า การประเมินโครงการซึ่งหมายถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพียงใด ได้บทเรียนและประเด็นที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร ทั้งนี้กระบวนการประเมินต้องมีการวัดและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลการดำเนินงานมาใช้พิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

เพ็ญแข แสงแก้ว²กล่าวว่า ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการในประเด็นต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานโครงการ ขั้นตอนการดำเนินโครงการหรือวงจรโครงการ และการประเมินผลทั้งในด้านขั้นตอนและแนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสรุปประเด็นหัวข้อประเมินผลไว้ดังนี้

- 1) ลักษณะของงานโครงการและการประเมินผลโครงการ
- 2) ประเภทของการประเมินผล
- 3) วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการ
- 4) การดำเนินการประเมินโครงการ
- 5) แบบจำลองการประเมินผลโครงการ

ความหมายของการประเมินโครงการว่าหมายถึงการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคม เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อการตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

ซัชแมน (Suchman)³และการประเมินผลนโยบายว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการ การเปรียบเทียบผลของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กิจกรรมนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ในทุกขั้นตอนของกระบวนการนโยบายในการประเมินผลนโยบายนั้น ผู้ประเมินจะต้องทราบว่าเป็นประเด็นต่อไปนี้ คือ การดำเนินการให้

¹นางลักษณ์ วิรัชชัย, รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ ในเรื่องกระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2545), 31.

²เพ็ญแข แสงแก้ว, รายงานผลการวิจัยการประเมินผลโครงการอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 11.

³Suchman, อ้างถึงใน ญัฐธยาน์ จิตรมั่นการ, “การประเมินผลโครงการเติมฝันปันน้ำใจกับ BAM,” ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, 17.

บรรลุป้าหมายที่กำหนดไว้ ดำเนินการอย่างไร และผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการทั้งหมดเป็นอย่างไร (Jame E. Anderson)⁴

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน⁵ ได้ให้ความจำกัดความของโครงการว่า หมายถึง แผนหรือเค้าโครงที่กำหนดไว้ โครงการเป็นศัพท์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Project” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือระดับหนึ่งของแผนงาน (Plan) บางตำราถือว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “Program” ซึ่งหมายถึงแผนงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานชัดเจน

พิกุล ทิตยกุล⁶ ได้ให้ความหมาย คำว่า “โครงการ” นั้น สื่อความหมายได้หลายระดับ อาทิหมายถึง “ความคิด” “แนวทาง” “กิจกรรม” หรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ใน การวางโครงการนั้น ๑นักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของโครงการไว้ สวน(นิตา ชูโต)ได้สรุป ความหมายของการประเมินโครงการไว้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง การใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป้นจริงและเชื่อถือได้ เกี่ยวกับโครงการเพื่อใ้การตัดสินใจโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาผลของ กิจกรรมที่วางไว้ในโครงการ ประสบความสำเร็จตรงกับวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการ หรือไม่ และ (ศิริรัศมี) ได้กล่าวว่าการประเมินโครงการที่ดีควรจะได้มาซึ่งสารสนเทศเพื่อตอบ คำถามต่อไปนี้คือโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใดการประเมินผลของโครงการ คุ่มคาหรือไม่ โครงการมีผลกระทบระหว่างการดำเนินโครงการต่อกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการ ะไรบ้าง และควรจะตัดสินใจอย่างไรเกี่ยวกับโครงการจากความหมายของการประเมินโครงการที่มีผู้ กล่าวไว้ข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ ติความเกี่ยวกับโครงการที่วางไว้โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน เพื่อตัดสินใจดี หรือคุณค่า และความคุ่มคาของโครงการเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนา หรือปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นหรือรับรองโครงการเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว

⁴ Jame E. Anderson, อ้างถึงใน ดร.นิตา ชูโต, “การประเมินโครงการที่ได้รับการ จัดสรรงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, 17.

⁵ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, (กรุงเทพฯ: มานมีบุ๊คส์, 2546), 270.

⁶ พิกุล ทิตยกุล, “การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552), 8-9.

อารีย์ บัวสุริยะ⁷ ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการหมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการ ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ โดยนำมาใช้เป็นสารสนเทศในการตรวจสอบเป้าหมายของโครงการ และพิจารณาจากจุดเด่นจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างเป็นระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงเพื่อดำเนินการโครงการนั้นต่อ หรือจะยุติการดำเนินงานเสีย หรือนำข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่พบไปใช้ในแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการต่อไป

ประชุม รอดประเสริฐ⁸ ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการหรือการประเมินผล มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Evaluation” ซึ่งหมายถึงกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Research) การวัดผล (Measurement) การตรวจสอบรายงานผล (Appraisal) การควบคุมดูแล (Monitoring) การประมาณการ (Assessment) และการพิจารณาตัดสิน (Judgment) สรุปคำจำกัดความรวมกันได้ว่า เป็นการประมาณค่า หรือการประเมินที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยข้อมูลที่ได้รวบรวมด้วยวิธีการสอบถาม ทดสอบ สังเกตและวิธีการอื่นๆ แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อตัดสินการดำเนินงานนั้น โดยสรุปการประเมินโครงการในทัศนะของนักศึกษานักวิจัยและนักประเมิน หมายถึง กระบวนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ โดยนำมาใช้เป็นสารสนเทศในการตรวจสอบเป้าหมายของโครงการ ทำให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นๆ เพื่อดำเนินการต่อไป หรือยุติการดำเนินโครงการ หรือนำปัญหาอุปสรรคที่พบไปใช้เป็นแนวทางดำเนินโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันต่อไปกรรณิกา เคลือบวันฉัตร⁹

⁷อารีย์ บัวสุริยะ, “การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัดสมุทรสงคราม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครปฐม, 2548), 12.

⁸ประชุม รอดประเสริฐ, *การบริหารโครงการ*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, 2529), 73.

⁹กรรณิกา เคลือบวันฉัตร, “การประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545), 20.

รัตน์ะ บัวสนธ์¹⁰ ได้ให้ความหมายว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศมาทำการวิเคราะห์และนำไปใช้ในการดำเนินงาน ในการประเมินผลโครงการส่วนมากจะทำการประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่ได้กับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้กำหนดไว้

สมร วงศ์สื่อเกียรติ¹¹ ผู้ให้คำนิยามการประเมินผล หมายถึง การศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังศึกษา และนำข้อมูลที่ได้นำไปประเมินผล ว่าสิ่งที่ได้นั้นเป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ และทำไมจึงสำเร็จหรือล้มเหลว โดยมุ่งที่จะนำผลนั้นมาทำการปรับปรุงและดำเนินการต่อไป โดยทั่วไปแล้ว การประเมินมีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน คือ(1) การประเมินผลโดยวิธีวิจัย (Evaluation Research)(2) การประเมินผลด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation) ซึ่งการประเมินทั้ง 2 วิธีนี้ แตกต่างกันคือ การประเมินด้วยวิธีการแรก ต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยมีกฎเกณฑ์มากมาย ต้องดำเนินไปตามขั้นตอนที่ระเบียบวิธีวิจัยได้กำหนดไว้จำเป็นต้องใช้เงินและเสียเวลาในการวิจัยมาก ขณะที่การประเมินด้วยวิธีการที่สอง คือการนำเอาหลักการวิจัยมาตัดแปลงให้ง่ายขึ้นตามความเหมาะสม อาจมีการลดขั้นตอนบางส่วนในวิธีวิจัยออกไป เพื่อให้ประหยัดเวลา กำลังคน และค่าใช้จ่ายการประเมินผลเพื่อการวัดนั้น มีนักวิชาการด้านการประเมินผลเสนอไว้หลายประการด้วยกัน เช่น การประเมินผลที่มุ่งจะวัดความพยายาม (Effort) ผลการปฏิบัติงาน (Performance of Output) ความเพียงพอของการปฏิบัติงาน (Adequacy of Effectiveness)

สรุป ในความหมายของการประเมินโครงการ เป็นการวิจัยหรือวิเคราะห์กระบวนการทำงานของโครงการในแต่ละทุกขั้นตอน ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีวิจัย การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ เป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นสารสนเทศไว้ตรวจสอบ วิเคราะห์ตีความ เกี่ยวกับนโยบาย แผนงานกิจกรรมและวัตถุประสงค์โครงการที่วางไว้โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน เพื่อตัดสินข้อดีข้อเสียหรือคุณค่าของโครงการทั้งด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ความคุ้มค่าของโครงการเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนา หรือปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นหรือยุติโครงการ

¹⁰รัตน์ะ บัวสนธ์, อ้างถึงใน ยุพเรศ วงศ์บุญมี, “การประเมินโครงการรวมน้ำใจถวายในหลวง ๖๖ พรรษา: ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), 7.

¹¹สมร วงศ์สื่อเกียรติ, “การประเมินโครงการ Work and Travel USA,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552), 11-12.

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ในเรื่องการแก้ไขปัญหานี้สื่อนของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ในความหมายของการประเมินโครงการทั้งหมดที่นำมาใช้ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงของการเกิดหนี้ของกำลังพล กับนโยบายและแผนการปฏิบัติของโครงการในการแก้ไขปัญหานี้สื่อน ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศไว้วิเคราะห์ผลงานหาจุดเด่นจุดด้อย เพื่อเปรียบเทียบการวัดผล การควบคุม การตรวจสอบ การประมาณการ และการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

น็อกส์¹²(Knox)กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

1) เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการตัดสินใจว่า ลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งต้องทำการประเมินเพื่อหาประสิทธิผลและข้อมูลชนิดใดที่ต้องเก็บไว้เพื่อการวิเคราะห์

2) เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ

3) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ

4) เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำไปใช้ได้มาก

5) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มิตเซล¹³(Mitzel) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ

2) เพื่อผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น

3) เพื่อการบริหารข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการคือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการส่วนเป้าหมายของการประเมินโครงการเพื่อปรับปรุงและ/หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณค่าของโครงการ โดยที่การประเมินผลโครงการเป็นการบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้น ๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการ

¹² Knox, Alan B. in *Continuous Program Evaluation* (Chicago, Rand McNally & Co, 1969), 199.

¹³ Mitzel, Harold E. "Encyclopedia of Educational Research Vol. 2 5th ed," in *New York*, (The Free Press, 1982), 594-595.

ดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและสามารถนำข้อมูลไปประกอบการ พิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติโครงการต่อไป

ยุทธนา กังแฮ¹⁴ และ ณัฐธยาน์ จิตรม้นการ¹⁵ กล่าววัตถุประสงค์ของการประเมินผลจะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ สามารถสรุปวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการได้ ดังนี้ เพื่อความเข้าใจและความชัดเจนของโครงการ ผลการประเมินโครงการส่วนใหญ่

จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความเข้าใจต่อผู้นำไปใช้ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชากรเป้าหมาย เพื่อความโปร่งใสของการดำเนินงาน นักวิชาการหลายท่านได้แสดงความเห็นไว้ว่า โครงการทุกโครงการเมื่อมีการดำเนินงานแล้ว ผู้จัดการโครงการจะต้องมีรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยภาครัฐหรือภาคเอกชนในการจัดสรรงบประมาณได้อย่างชัดเจน องค์กรบางแห่งได้พัฒนาการทำการงาน เพื่อความโปร่งใสของการทำงานไว้อย่างมีระบบ การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ จุดประสงค์ที่สำคัญของการประเมิน คือการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบได้ให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ที่ใช้ข้อมูลหรือผู้ที่ได้รับประโยชน์จากข้อมูลมากที่สุดคือ ผู้บริหารหรือผู้จัดทำโครงการที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงโครงการ ข้อมูลที่ได้จะเกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการหรือประสิทธิผลของโครงการ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ¹⁶ กล่าวว่า การประเมินโครงการมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- 1) เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโครงการที่กำลังดำเนินการ
- 2) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการใช้ทรัพยากรต่างๆ ทางการศึกษาอย่างเหมาะสมและประหยัดที่สุด
- 3) เพื่อประเมินคุณภาพผลผลิต และความต้องการต่างๆ
- 4) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโครงการ และหาช่องทางในการปรับปรุงโครงการให้เหมาะสม

¹⁴ยุทธนา กังแฮ, “การประเมินโครงการระบบสำนักงานไร้กระดาษของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556), 8.

¹⁵ณัฐธยาน์ จิตรม้นการ, “การประเมินผลโครงการเติมฝันปันน้ำใจกับ BAM,” (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 17.

¹⁶ไชยยศ เรืองสุวรรณ, *เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย*, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2533), 3.

เพ็ญแข แสงแก้ว¹⁷ กล่าวว่า การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการตัดสินใจ (Decision Making) โดยมุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของโครงการและนำผลการประเมินมาพิจารณาตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อตัดสินใจว่าควรหยุดหรือทำแผนนั้นต่อไป
- 2) เพื่อให้มีแผนทำนองเดียวกันมากขึ้นหรือมีการขยายผลต่อไปอย่างกว้างขวาง
- 3) เพื่อปรับกลยุทธ์และเทคนิคต่างๆ
- 4) เพื่อปรับปรุงแนวทางและวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 5) เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจคัดเลือกแผนที่ดีมีประสิทธิภาพมากกว่า และตัดแผนที่มีประโยชน์หรือคุ้มค่าน้อยกว่าออกไป

6) เพื่อเป็นการตรวจสอบทฤษฎีและวิธีการต่างๆ ทางด้านแผนว่าควรจะยอมรับหรือปฏิเสธ

สรุป เป็นการวิเคราะห์หรือวิจัยอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ ที่สามารถวัดผลผลิตของโครงการได้ เพื่อให้ทราบถึงความคุ้มค่าของโครงการนั้นๆ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใด หรือยุติล้มเลิกโครงการ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายที่ได้ทำเป็นแผนงานกิจกรรมของโครงการสำเร็จลุล่วงตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ การแก้ไขปัญหาสำเร็จหรือมีอุปสรรคใดที่ต้องปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เมื่อโครงการดำเนินงานตามแผนและกิจกรรมแล้ว ยังมีอาจพิสูจน์ได้ว่าได้รับผลสำเร็จเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อมีหลายฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการ อาจมีทั้งผู้ได้ผลประโยชน์และผู้เสียผลประโยชน์ในโครงการนั้นๆ ทั้งด้านงบประมาณและการดำเนินการ ซึ่งเกี่ยวข้องการบริหารการจัดการของโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการตรวจสอบหรือการศึกษาหาข้อเท็จจริง เพื่อหาวิธีแก้ไขปรับปรุงให้โครงการมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ มีวัตถุประสงค์ต้องการให้กำลังพลและครอบครัวหมดหนี้สิน ทั้งหนี้ในระบบกับธนาคาร แหล่งสวัสดิการของกองทัพบก และหนี้นอกระบบ เพื่อให้กำลังพลเกิดขวัญและกำลังใจทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในภาพรวม

¹⁷ เพ็ญแข แสงแก้ว, รายงานผลการวิจัยการประเมินผลโครงการอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 13-14.

2.1.3 ขั้นตอนหรือกระบวนการประเมินโครงการ

นงลักษณ์ วิรัชชัย¹⁸ กล่าวถึงการประเมินโครงการมี 8 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การระบุเหตุผลของการประเมิน เพื่อให้ได้วัตถุประสงค์ของการประเมินที่แท้จริง
- 2) การระบุผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ เพราะข้อมูลทุกกลุ่มนี้มีประโยชน์มากกับการประเมิน
- 3) การกำหนดวัตถุประสงค์และคำถามการประเมิน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ
- 4) การวิเคราะห์หรือการบรรยายโครงการ หมายถึงการศึกษารายละเอียดทั้งทฤษฎีต่างๆ เช่น (ก) เป้าหมายโครงการ (ข) หลักการ/ทฤษฎีพื้นฐานโครงการ (ค) กระบวนการดำเนินโครงการ (ง) ทรัพยากรโครงการ (จ) การบริหารจัดการโครงการ (ฉ) การประเมินโครงการ
- 5) การออกแบบการประเมิน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ของโครงการ
- 6) การสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับคำถามและวัตถุประสงค์การประเมิน ที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างภายใต้เงื่อนไขเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้
- 7) การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ และการอธิบายหาสาเหตุต่างๆ
- 8) การรายงานผลและการใช้ประโยชน์ รายงานเสนอในที่ประชุมทางวิชาการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการโดยผู้รับผิดชอบโครงการ

ชาร์ลส์ โจนส์¹⁹ กำหนดไว้ 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นตอนการกำหนดรายละเอียด จะต้องดูว่าจะประเมินอะไร เหตุที่ต้องกำหนดรายละเอียดเพราะ เป้าหมายนโยบายบางนโยบายมีความชัดเจนครบถ้วน แต่บางนโยบายกำหนดไว้ไม่ชัดเจน ดังนั้นหากมีการกำหนดรายละเอียดของนโยบายที่จะทำการประเมินจะช่วยให้ทำให้ทราบเป้าหมายในการประเมินที่ชัดเจน พร้อมทั้งทราบประเด็นปัญหาที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนโยบาย

¹⁸นงลักษณ์ วิรัชชัย, “รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ,” ใน *เรื่อง กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ*, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2545), 31-34.

¹⁹ชาร์ลส์ โจนส์, อังถึงใน ดรินธร ตรีณุมิตร, “การประเมินผลโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี,” (ภาคินพนธ์ปริญญานหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 19.

2) ขั้นตอนการวัดผล โดยการวัดผลจะทำได้ต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำการประเมิน อย่างไรก็ตามการวัดผลจำเป็นต้องมีเครื่องมือและสิ่งที่จะทำการวัด การเก็บข้อมูลถ้ามีหลักเกณฑ์มากเพียงไร ย่อมทำให้ได้ข้อมูลที่มีถูกต้อง เทียบตรงและเชื่อถือได้มากขึ้น

3) ขั้นตอนการวิเคราะห์ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ที่มีความแน่นอนสูง เช่น การวิเคราะห์ต้นทุน ผลประโยชน์ ไปจนกระทั่งการใช้ความประทับใจ หรือใช้ประสบการณ์ จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ก็คือ เพื่อให้สามารถจัดทำข้อสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของนโยบายเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ตัดสินใจคุณค่าของนโยบาย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการประเมินนโยบาย

การประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ เป็นการประเมินโครงการที่อาศัยระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการประเมิน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเป็นไปตามโครงการ และเพื่อช่วยในการเตรียมโครงการในอนาคตที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เจริญยศ ดวงอินทร์²⁰ เมื่อโครงการใดโครงการหนึ่งได้รับการคัดเลือก หรือได้รับการยอมรับให้ดำเนินการโครงการบริหารโครงการก็ย่อมเกิดขึ้น โดยกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามทำให้กิจกรรมทุกกิจกรรมของโครงการบรรลุความสำเร็จโดยมุ่งความสำเร็จใน 3 ลักษณะคือ

- 1) โครงการสำเร็จภายในระยะเวลา (Schedule) ที่กำหนดไว้
- 2) โครงการสำเร็จภายใต้จำนวนงบประมาณ (Budget) ที่จัดสรรให้
- 3) วัตถุประสงค์โครงการบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

การบริหารโครงการจะเป็นไปดว้ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ต้องมีทรัพยากร สนับสนุนในปริมาณงานและคุณภาพที่เหมาะสม ประการที่สอง การดำเนินงานโครงการทั้งการวางแผนและการควบคุมจะต้องทำกันเป็นกลุ่ม (Team) และประการที่สาม ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในโครงการที่จะต้องกระทำเป็นอย่างดีจึงจะชว้สนับสนุนให้โครงการบรรลุถึงความสำเร็จได้ด้วยดีการบริหารโครงการจะต้องดำเนินการเป็นระบบ (System) ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับระบบย่อย เป็นจำนวนมากผู้บริหารโครงการจะต้องพยายามผสมผสานระบบย่อยต่างๆ เข้าด้วยกันเพราะระบบย่อยเหล่านี้จะเป็นตัวชว้ในการดำเนินงานโครงการให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนดและภายใต้งบประมาณที่ได้รับ ระบบการบริหารโครงการมีลักษณะดังนี้

- 1) ระบบย่อยการจัดหน่วยงาน (Facilitative Organization Subsystem)

²⁰เจริญยศ ดวงอินทร์, “การประเมินโครงการการกระจายอุตสาหกรรมสู่ชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 3 จังหวัดพิจิตร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541), 18.

เป็นการจัดโครงสร้าง ของอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและสายงานของกลุ่มผู้ดำเนินโครงการ (TeamProject) เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการให้เป็นไปได้ด้วยดีตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนกระทั่งโครงการนั้นแล้วเสร็จ

2) ระบบย่อยการควบคุมโครงการ (Project Control Subsystem) เป็นการเลือกสรรวิธีการดำเนินงานการจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ตลอดจน วิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการทั้งนี้เพื่อให้โครงการบรรลุถึงความสำเร็จตามกำหนดเวลาและภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรร

3) ระบบย่อยการบริหารข้อมูลโครงการ (Project Management Information) เป็นการตัดสินใจรวบรวมและพิจารณาข้อมูลต่างๆ จากสมาชิกแต่ละกลุ่มผู้ดำเนินโครงการแล้วตัดสินใจรวมกันเพื่อการบริหารโครงการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

4) เทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methodology) เป็นการใช้เทคนิค เช่น PERT,CPM หรือวิธีการบริหารอื่นๆ ในการประเมินองค์ประกอบ ปัจจัยที่ไม่แน่นอนเพื่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการ

5) ระบบย่อยสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม (Cultural Ambience Subsystem) เป็นการพิจารณาถึงความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติคานิยม ความเชื่อของสังคมหรือบุคคลในสังคมต่อวิธีการดำเนินโครงการ สภาพทางวัฒนธรรมของคนในสังคมดังกล่าว มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการบริหารโครงการ กล่าวคือ หากโครงการที่คิดขึ้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของสังคมย่อมหมายถึงว่าโครงการนั้นจะไม่สามารถดำเนินการได้หรือดำเนินการได้โดยไม่ราบรื่น เป็นต้น

6) ระบบย่อยการวางแผน (Planning Subsystem) เป็นการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลา การจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากรอื่นๆ เช่น คน วัสดุอุปกรณ์เพื่อการดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในลักษณะที่ว่าจะทำอะไร ทำไปทำไม ใครทำอะไรจะใช้เวลาอะไรบ้าง ทำเมื่อใดเสร็จสิ้นเมื่อใดและทำได้อย่างไร

7) ระบบย่อยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ (Human Subsystem) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจสภาพและความต้องการของคนโดยจะต้องเข้าใจถึงกระบวนการจูงใจคน การอยู่และการกระทำภารกิจร่วมกัน การติดต่อสัมพันธ์ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมวิทยา จิตวิทยา มนุษยวิทยาและอื่นๆ ในอันที่นำมาซึ่งความเห็นอกเห็นใจ ความสมานสามัคคีในการที่จะดำเนินโครงการร่วมกันโดยให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สุรียา ศรีวังพล²¹ และ นุชนาถ บุญपालิต²² กล่าวว่า ตัวแปรหรือองค์ประกอบของโครงการ ที่จะนำมาใช้ในการประเมินผล จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (I) = ปัจจัย (Inputs), (O) = ผลได้ (Outputs), (E) = ผลกระทบ (Effects), (I) = ผลกระทบต่อเนื่อง (Impact)

1) ปัจจัย (Inputs) คือ ทรัพยากรที่นำมาใช้ในกระบวนการของแต่ละกิจกรรม เพื่อผลิตได้ เช่น บุคลากรของโครงการ งบประมาณ เป็นต้น

2) ผลผลิต หรือ ผลได้ (Outputs) คือ ผลลัพธ์เบื้องต้นที่เกิดจากกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในโครงการ ในกระบวนการผลได้ของกิจกรรมหนึ่ง อาจเป็นปัจจัยของอีกกิจกรรมหนึ่งได้ จุดมุ่งหมายของการบริหารผลผลิตให้เกิดประสิทธิผล หรือบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3) ผลกระทบ (Effects) คือ ผลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากผลได้ในกิจกรรมของโครงการ ผลกระทบนี้เป็นได้ทั้งผลกระทบที่ได้วางแผนไว้ กับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้วางแผนไว้

4) ผลกระทบต่อเนื่อง (Impact) คือ ผลที่เกิดต่อเนื่องจากผลกระทบระยะสั้นซึ่งเป็นผลลัพธ์ระดับสูงสุดของโครงการ

ขั้นตอนการประเมินผลโครงการในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพซึ่งสรุปได้ดังนี้ การประเมินความต้องการคือประเมินผลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการผู้ใช้โครงการ การประเมินความพยายามคือ การใช้ทรัพยากร คน เงิน วัสดุและเวลา ในการผสมผสานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่คุ้มค่าหรือไม่ การประเมินกระบวนการคือ การประเมินการปฏิบัติงานภายในระบบ การนำทรัพยากรมาผสมผสานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ พิจารณาปัจจัยในด้านผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลลัพธ์คือ การประเมินผลที่จะดูความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโครงการและผลลัพธ์ที่ได้จากกิจกรรมนั้นๆ และการประเมินผลกระทบคือหมายถึงผลของการกระทำของกิจกรรมที่มีผลลัพธ์และผลกระทบ หากกิจกรรมใดไม่เกิดผลลัพธ์ ก็จะไม่เกิดผลกระทบ หรือหากผลลัพธ์ไม่ดี ผลกระทบก็จะไม่ดีตามไปด้วย (Hawe)²³

สรุป แต่ละทฤษฎีก็อาจมีกล่าวไว้หลายด้านหลายขั้นตอนแต่ในภาพรวมแล้วการประเมินขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานของโครงการ เป็นการวิเคราะห์ลึกลงไปในรายละเอียดของแต่ละโครงการ

²¹ สุรียา ศรีวังพล, “การประเมินโครงการการปฏิบัติเกษตรกรรมที่ดีของโรงงานยาสูบ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554), 12-13.

²² นุชนาถ บุญपालิต, “การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด,” (ภาคานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 15.

²³ Hawe, อ้างถึงใน ญัฐธยาน์ จิตรม้นการ, “การประเมินผลโครงการเติมฝืนปันน้ำใจกับ BAM,” (ภาคานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 18.

เพราะแต่ละโครงการนั้นจะมีกิจกรรมดำเนินงานแต่ละขั้นตอนนี้มีขั้นตอนนั้นมากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งอาจเรียกว่าแต่ละจุดย่อยต่าง ๆ ในกิจกรรมของโครงการนั้นมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร มีอุปสรรค ปัญหา หรือกิจกรรมย่อย ๆ เหล่านี้ทำถูกต้องกับปัญหาที่ต้องการจะดำเนินการแก้ไขหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิเคราะห์ของแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดหาจุดบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมสนับสนุนของแต่ละขั้นตอนนี้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้นอาจจะกล่าวได้ว่าเริ่มตั้งแต่ปัญหา (Problem) ที่เกิดขึ้นก่อนและปัญหานั้นทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อกลุ่มบุคคลต่อสาธารณะ (Public) และต่อสังคม (Social) จนเกิดการเรียกร้องให้รัฐหรือสังคมได้เห็นปัญหา จนนำมาสู่การนำปัญหาเข้าปรึกษาหารือในที่ประชุม (Agenda) แล้วเป็นขบวนการตัดสินใจ (Decision) จึงออกมาเป็นนโยบายแผนงานโครงการในกระบวนการดำเนินงานของแต่ละขั้นตอนนี้ เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติก็ต้องมีการประเมินผลทุกขั้นตอนนี้เพื่อจะได้ทราบถึงผลกระทบ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

การประเมินผลทุกขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามนโยบายและวัตถุประสงค์นั้น ค้นคว้าหาผลกระทบทั้งผลดีและผลเสียทั้งอุปสรรคและโอกาส จะทำให้โครงการดำเนินการไปสู่ความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ประเมินตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และที่สำคัญการประเมินระหว่างดำเนินโครงการโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงของกระบวนการในด้านต่างๆ ว่ามีอุปสรรคอย่างไร จะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อีกทั้งการประเมินหลังโครงการสำเร็จแล้วเป็นการวิเคราะห์หรือตรวจสอบความสำเร็จของโครงการว่าได้ผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ซึ่งการศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล เพื่อจะได้ทราบในแต่ละขั้นตอนนี้มีความสำเร็จเป็นไปตามแผนหรือไม่

2.1.4 ประเภทการประเมินโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์²⁴ ได้ให้ความหมายว่า ประเภทการประเมินผลโครงการนั้นแบ่งออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับว่าจะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง โดยได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ดังนี้

- 1) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งเป็น

²⁴ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, อ่างถึงโน เพ็ญแข แสงแก้ว, ในรายงานผลการวิจัยการประเมินผลโครงการอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม, (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 12-13.

- การประเมินตามอุดมการณ์ของโครงการ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ (Goal-Based Evaluation)

- การประเมินที่อิสระจากอุดมการณ์ของโครงการเป็นการประเมินทั้งหมดไม่ทราบวัตถุประสงค์โครงการนี้มีอะไรบ้าง(Goal-Free Evaluation)

2) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน แบ่งเป็น

- การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ

- การประเมินขณะโครงการดำเนินการอยู่

- การประเมินหลังจากกิจกรรมหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

3) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งเป็น

- การประเมินเพื่อปรับปรุง เรียกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

- การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่าการประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

4) แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน แบ่งเป็น

- การประเมินภาวะแวดล้อม หรือการประเมินบริบท (Context Evaluation)

- การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Input Evaluation)

- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

5) แบ่งตามโมเดลการประเมินเป็นหลัก แบ่งเป็น

- การประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์

- การประเมินที่มุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

- การประเมินที่มุ่งนำไปช่วยตัดสินใจ

6) แบ่งตามความแท้จริงของการประเมิน แบ่งเป็น

- การประเมินแบบไม่แท้จริง (Pseudo Evaluation) ซึ่งแบ่งย่อยเป็นการประเมินที่ถูกควบคุมโดยการเมืองกับประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

- การประเมินแบบกึ่งแท้จริง (Quasi Evaluation) ซึ่งมุ่งประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่อาจสามารถวัดคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นได้

- การประเมินแบบแท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ถูกต้อง ซึ่งมักเป็นการประเมินเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะหรือการรับรองคุณวุฒิ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การประเมินความต้องการหรือความจำเป็น และการประเมินเพื่อวางนโยบาย

นงลักษณ์ วิรัชชัย²⁵ กล่าวว่า การจัดจำแนกประเภทการประเมินจำแนกได้สองกลุ่มใหญ่ คือ การประเมินเชิงปริมาณ และการประเมินเชิงคุณภาพ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยแนวทางการประเมินแบบต่างๆ กันอีกหลายแบบ ในที่นี้นำเสนอเฉพาะที่ใช้กันมากที่สุด ดังนี้

1) การประเมินเชิงปริมาณหรือการประเมินเชิงระบบ (quantitative or systematic evaluation) เป็นการแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามการประเมินโดยการบวนการมีระบบที่อิงปรัชญาปฏิฐานนิยม (positivism) ให้ความสำคัญกับการวัดและการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่เป็นปรนัยโดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีการควบคุมความแปรปรวนจากตัวแปรซ้อน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการประเมิน มีรูปแบบประเมินสำคัญ ดังนี้

ก. การประเมินอิงวัตถุประสงค์ (Objective-Based Evaluation)

ข. การประเมินความแตกต่าง (Discrepancy Evaluation)

ค. การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

ง. การวิเคราะห์ประสิทธิผล – ต้นทุน (Cost-Effectiveness Analysis) และ การวิเคราะห์ผลประโยชน์-ต้นทุน (Cost-Benefit Analysis)

จ. การประเมินการฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Development Evaluation)

ฉ. การประเมินเป็นอิสระจากเป้าหมาย

ช. รูปแบบการประเมินการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation)

ซ. การประเมินแบบขับเคลื่อนด้วยทฤษฎี (Theory-Driven Evaluation)

2) การประเมินเชิงคุณภาพหรือการประเมินเชิงธรรมชาติ (qualitative or naturalistic evaluation) เป็นการแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามการประเมินโดยกระบวนการมีระบบ ที่อิงปรัชญาปรากฏการณ์นิยม (phenomenologism) และโครงสร้างนิยม (Constructivism) โดยให้ความสำคัญกับความหมายของปรากฏการณ์ในภาพรวม และการรวบรวมสารสนเทศจากภาคสนามด้วยวิธีการตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลอาจจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้ แต่เน้นการวิเคราะห์ตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการ

²⁵นงลักษณ์ วิรัชชัย, “รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ,” ใน *เรื่อง กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ*, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2545), 35.

วิเคราะห์เนื้อหาโดยไม่ใช้สถิติวิเคราะห์ จุดเน้นการประเมินเชิงคุณภาพอยู่ที่คุณค่าและมุมมองของผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยไม่เน้นการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เหมือนการประเมินเชิงปริมาณ มีรูปแบบที่สำคัญดังนี้

- ก. การประเมินแบบตอบสนอง (Responsive Evaluation)
- ข. การประเมินยุคที่สี่ (Fourth Generation Evaluation)
- ค. รูปแบบการประเมินกึ่งกฎหมาย (Quasi- Legal Model of Evaluation)
- ง. การประเมินอิงความเชี่ยวชาญ (Expertise Based Evaluation)
- จ. การประเมินอิงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder-Based Evaluation)

ประเภทรูปแบบการประเมินนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ของ ครอนบาค (Cronbach) และของ เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

กลุ่มที่ 2 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นๆ ได้แก่รูปแบบการประเมินของ สเตค (Stake) ของ สคริฟเวน (Skriven) และของ โพรวัส (Provan)

กลุ่มที่ 3 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision – Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ เวลช์ (Welch) ของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam: CIPP) และของ อัลคิน (Alkin)

ณัฐธยาน์ จิตรม้นการ²⁶ โดยทั่วไปแล้วการประเมินอาจดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

(1) การประเมินด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งมี 4 ประเภท คือ

(1.1) การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามต่างๆ เช่น ชุมชนมีความต้องการอะไรบ้างจากโครงการ รูปแบบให้บริการที่ชุมชนสนใจ คือรูปแบบใด ซึ่งการประเมินนี้อาจใช้ข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ในระเบียบสะสม หรือการสังเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่ เป็นต้น

²⁶ณัฐธยาน์ จิตรม้นการ, “การประเมินผลโครงการเติมฝันป็นน้ำใจกับ BAM,” (ภาคนิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 20.

(1.2) การประเมินกระบวนการ (Process Assessment) การประเมินนี้ถือว่าการตรวจสอบความพยายาม ในการดำเนินโครงการ ประเภทของคำถามที่การประเมินกระบวนการต้องการคำตอบ เช่น ผู้รับบริการเป็นตัวแทนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ ภาระงานของบุคลากรในโครงการเป็นไปตามแผนหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการจะได้คำตอบในเบื้องต้น เพื่อจะได้ทราบว่า โครงการนั้นมีแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงเพียงใด และน่าจะประสบผลสำเร็จเพราะให้บริการตรงกลุ่มเป้าหมาย

(1.3) การประเมินผลลัพธ์ (Result Assessment) เป็นการประเมินที่นักประเมินผลต้องแสดงแนวทางการวัดผลสำเร็จของโครงการที่น่าเชื่อถือ แม่นยำ เทียบตรงกับความเป็นจริง เพราะการประเมินไม่ได้ทำในห้องทดลองที่ควบคุมได้ นอกจากจะกำหนดความสำเร็จของโครงการ ยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันตามกลุ่มสนใจ และเกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น หน่วยงานที่สนับสนุนบุคลากรของโครงการ ผู้รับบริการ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ มีระดับการยอมรับความสำเร็จต่างกัน นักประเมินต้องหาตัวบ่งชี้ที่เป็นที่ยอมรับและมีความเป็นไปได้ ดังนั้น นักประเมินต้องพยายามประเมินให้ได้ว่า

- โครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีผลข้างเคียงใดบ้าง ที่จะบ่งบอกถึงผลกระทบของโครงการ

- หลักฐานด้านข้อมูล สารสนเทศ และบริบทที่สนับสนุนผลการประเมินที่อธิบาย และอธิบายได้ ทั้งเชิงประจักษ์ และเชิงเหตุผลมากน้อยเพียงใด

- มีวิธีการและตัวบ่งชี้การประเมินที่สามารถชี้แจง ยืนยันความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่

(1.4) การประเมินประสิทธิภาพ เป็นการประเมินความสำเร็จของโครงการ เทียบกับค่าใช้จ่ายว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

(2) การประเมินอิงวัตถุประสงค์ของการประเมิน

วัตถุประสงค์ของการประเมินอาจมี 1 ข้อ หรือหลายข้อ โดยการประเมินนี้เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานของโครงการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินการ และเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะเลิกดำเนินโครงการหรือให้โครงการดำเนินการต่อไป และเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ซึ่งมักจะประเมิน 3 ช่วง คือ การประเมินระหว่างดำเนินการ การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ และการ ประเมินย้อนหลัง

เกียรติศักดิ์ ลักษณะ²⁷ การแบ่งประเภทการประเมินโครงการคงมิใช่เป็นการกำหนดเกณฑ์เด็ดขาด แต่จำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์หลายชนิดมาจำแนกประเภท เช่น ใช้เวลา วัตถุประสงค์ วิธีการ และรูปแบบการประเมินมาบอกถึงประเภทของการประเมิน ซึ่งในที่นี้อาจจำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1) การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation)เป็นการศึกษาประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่เริ่มโครงการใด ๆ โดยอาจทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อน ความเหมาะสมของกระบวนการที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์ หรือประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ ในขณะที่เดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น

- การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment-SIA)
- การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment-EIA)
- การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment-PIA)
- การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment-TIA)
- การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment-PIA)
- การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment-POIA)
- การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment)

การประเมินโครงการก่อนการดำเนินการนี้มีประโยชน์สำหรับนักลงทุน เพื่อศึกษาดูว่า อนุมัติโครงการใด ๆ นั้น จะเกิดความคุ้มค่าแก่การลงทุน (Cost effectiveness) หรือจะเกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ประชากร เทคโนโลยี และระดับนโยบายหรือไม่หากใดทำการศึกษารอบคอบแล้วอาจจะได้ผลการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า จะได้เกิดประโยชน์หรือโทษอย่างไร ปัญหา อุปสรรค เป็นอย่างไร เพื่อผู้เป็นเจ้าของโครงการจะได้ตัดสินใจล่วงหน้า

²⁷เกียรติศักดิ์ ลักษณะ, “ในการประเมินการปฏิบัติงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท (กศ.พช.) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ, 2540), 33.

าจะเลิกล้มโครงการหรือปรับปรุงองค์ประกอบ และกระบวนการบริหารจัดการโครงการเพียงใด เพื่อให้เกิดผลดี

2) การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างแผนหรือระหว่างพัฒนาโครงการ ผลที่ได้จาก Formative evaluation นั้น จะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้ Formative evaluation อาจใช้ในระหว่างดำเนินการโครงการ จะช่วยตรวจสอบว่าโครงการได้ดำเนินไปตามแผนของโครงการอย่างไร อาจเรียกชื่อเฉพาะว่า Implementation evaluation หรือ Formative evaluation อาจตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินได้ผลเพียงไร เรียกว่า Progress evaluation โดยทั่วไปแล้ว Formative evaluation อาจใช้ประเมินสิ่งต่อไปนี้

- 2.1) ทบทวนแผนของโครงการ
- 2.2) การสร้างแผนของโครงการ
- 2.3) การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) หรือรายการ (Check list) สำหรับรวบรวมข้อมูลตามเรื่องที่ต้องการ
- 2.4) การคัดเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม
- 2.5) การกำหนดตารางเวลาการประเมินผลให้สอดคล้องกับการดำเนินโครงการ
- 2.6) การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นข่าวสาร สำหรับการรายงานและเสนอแนะ สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
- 2.7) การแนะนำแนวทางปรับปรุง การแก้ปัญหา และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของโครงการ

3) การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือประเมินผลผลิต (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลรวมสรุป มักจะใช้ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ สำหรับโครงการที่มีการดำเนินระยะยาวก็อาจใช้ (Summative Evaluation) ในการสรุปย่อความระยะยาวต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากระยะต่างๆ จะช่วยให้มีการประเมินสรุปรวมนั้น สอนใหญ่จะรวบรวมจากผลของ (Formative evaluation) เป็น (Summative Evaluation) ซึ่งผลสรุปที่ได้จะนำเสนอการรายงาน ว่า โครงการได้บรรลุเป้าหมาย (Goals) หรือไม่อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงไร มีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถนำไปสู่การตัดสินใจ โครงการนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก

4) การประเมินประสิทธิภาพ การประเมินโครงการโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่ผ่านมา ยังจำกัดอยู่เพียงการประเมินผลผลิต โดยมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล

มเหลวของโครงการเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริการหรือผู้ลงทุนในการยุติหรือขยายโครงการ แต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหารโครงการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วย โดยถือว่าเป็นประเภทของการประเมินที่จำเป็นสำหรับโครงการบริการทั่วไป เพราะจะช่วยเสริมให้โครงการเหล่านั้น สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เื้อออำนวยความสะดวกการพัฒนาท้องถิ่น หรือโครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกันโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติ ที่จะไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยไม่จำเป็น การดำเนินโครงการบริการสังคมนั้น จะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้คุ่มคาในเชิงของประสิทธิภาพด้วย โดยปกติการประเมินประสิทธิภาพของโครงการมักจะเริ่มจากคำถามต่าง ๆ กัน เช่น

- 4.1 ความสำเร็จของโครงการนั้น ๆ เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่
- 4.2 ผลผลิตของโครงการเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปใช่หรือไม่
- 4.3 โครงการนี้มีผลผลิตสูงกว่าโครงการอื่น ๆ เมื่อลงทุนเท่ากันหรือไม่และเพราะเหตุใด

ชนกพร รินทร์ฟอง²⁸ สรุป การจัดหรือการแบ่งประเภทการประเมินโครงการไม่ได้กำหนดเป็นเกณฑ์ตายตัว แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยหลักเกณฑ์หลายอย่างหลายชนิดมาจำแนกแต่ละประเภท เช่น การใช้เวลาของโครงการวัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีการหรือรูปแบบแต่ละประเภทของโครงการที่ไม่เหมือนกัน อาจจะเป็นโครงการประเภทระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว และการประเมินของแต่ละโครงการก็มีหลายส่วนหลายขั้นตอน หลายกิจกรรมของแต่ละโครงการ เป็นต้น การประเมินอาจจำแนกออกได้สองกลุ่มใหญ่ๆ คือ การประเมินเชิงปริมาณ และการประเมินเชิงคุณภาพ การประเมินแต่ละประเภทของโครงการก็ต้องมีการเตรียมการที่แตกต่างกันไปตามทฤษฎีต่างๆ ประเภทการประเมินโครงการมีหลายประเภท ดำเนินการไปตามเหตุและผลของแต่ละโครงการ อาจมีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ซึ่งไม่เหมือนกัน อีกทั้งการดำเนินการ ด้านความต้องการ ด้านขบวนการ และผลลัพธ์ ที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งในส่วนใหญ่การประเมินโครงการยังปฏิบัติหลักๆ อยู่ 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทการประเมินโครงการก่อนการดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เพื่อประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนการดำเนินโครงการ ว่ามีความพร้อมในทุกๆ

²⁸ชนกพร รินทร์ฟอง, “การประเมินโครงการฟื้นฟูโรงกำจัดขยะของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), 31-32

ด้านหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียปัญหาอุปสรรค และผลกระทบอะไรบ้าง จะมีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือองค์การมากหรือน้อยเพียงใด

2. ประเภทการประเมินโครงการระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินการเพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการ เป็นการช่วยตรวจสอบว่า โครงการได้ถูกดำเนินการไปตามแผนของโครงการหรือไม่ และตรงกับนโยบาย หรือวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

3. ประเภทการประเมินโครงการหลังจากเสร็จโครงการ (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยสรุปข้อมูลผลที่ได้จากตั้งแต่ก่อนโครงการ ข้อมูลระหว่างดำเนินโครงการ และจนสิ้นสุดโครงการว่าโครงการได้บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goals) หรือไม่ ตลอดถึงการรายงานถึงความล้มเหลวปัญหาและอุปสรรค

4. ประเภทการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) ให้ความสำคัญเน้นการประเมินที่ผลผลิตและกระบวนการที่ได้มาของผลผลิต ต้องการทราบถึงผลสำเร็จหรือสาเหตุของความล้มเหลวของโครงการนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้วางแผนหรือนโยบายของโครงการ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารโครงการเหล่านี้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะยุติโครงการหรือขยายดำเนินการต่อไป

สำหรับการประเมิน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล ซึ่งอยู่ในประเภทที่ 2 คือ การประเมินโครงการระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อต้องการทราบว่าได้ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ในการนำมาปฏิบัติกับกำลังพลของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

2.1.5 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

ศิริชัย กาญจนวาสี²⁹ ไม่ว่าการประเมินจะอยู่ภายใต้มิติของความหมายการแบ่งประเภทและเกณฑ์การประเมินแบบใดก็ตาม การประเมินย่อมให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านการบริหาร (Administrative) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสำหรับการติดตาม กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

2) ด้านจิตวิทยา (Psychological) สามารถใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์สำหรับการกระตุ้นเร้าความสนใจ และสร้างความตื่นตัวให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

²⁹ศิริชัย กาญจนวาสี, อ้างถึงใน ดิศักดิ์ มะโนผาบ, “การประเมินโครงการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548), 18.

3) ด้านรัฐสังคม (Sociopolitical) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธในการสร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะ

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์³⁰ ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1) ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการต่างๆ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ

2) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของโครงการ ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไข การดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ

3) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินงานในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือจะขยายการดำเนินงานต่อไปอีก

4) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุนหรือไม่

การประเมินผลโครงการเป็นการบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้นๆ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและสามารถนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติโครงการต่อไป

สุภาพร พิศาลบุตร³¹ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1) เพื่อศึกษาความวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมยังคงเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่ เพียงใดและยังคงเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมเพียงใด

2) เพื่อคนพบการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3) เพื่อพิจารณาหาเหตุผลของความสำเร็จและความล้มเหลวของการปฏิบัติ

4) เพื่อแสดงถึงหลักการของแผนงานที่สำเร็จ

5) เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงานโดยเทคนิคสำหรับเพิ่มประสิทธิผล

³⁰สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, อ้างถึงใน อารีย์ บัวสุริยะ, *การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู*, จังหวัดสมุทรสงคราม. (สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครปฐม, 2548), 26.

³¹สุภาพร พิศาลบุตร, อ้างถึงใน ธนัฐพร จันทร์แสง, “การประเมินโครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโรงเรียนบ้านสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), 36.

6) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่างๆที่จะมีขึ้นในระยะต่อไป

7) เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารสำหรับปฏิบัติในระยะต่อไป

วรเดช จันทรศรและไพโรจน์ ภัทรนรากุล³² กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อเป็นเครื่องมือและกำหนดกรอบทิศทางในการวิเคราะห์และประเมินโครงการดังนี้

เกณฑ์ความก้าวหน้า (Progress) เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบผลของการดำเนินกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดตามแผน มุ่งตอบคำถามว่า การดำเนินกิจกรรมตามโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบเวลาหรือไม่ประสบบกับปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้กับทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน รวมไปถึงทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการจัดการและระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน เกณฑ์ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน โดยดูจากการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงประชากรตามโครงการ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) เป็นการพิจารณาผลกระทบโดยรวมต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคม และหน่วยงานในภาพรวม เป็นผลกระทบระยะยาวซึ่งอาจมีทั้งผลกระทบที่มุ่งหวังและที่ไม่ได้มุ่งหวัง

เกณฑ์ความสอดคล้อง (Relevance) มุ่งพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่รวมทั้งการดำเนินงานสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้

เกณฑ์ความยั่งยืน (Sustainability) เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่สืบเนื่องมาจากความสอดคล้องโดยการพิจารณาระดับความต่อเนื่องของกิจกรรมว่าสามารถดำเนินงานต่อไปได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายประมาณจากหน่วยงานภายนอก ความสามารถในการเลี้ยงตัวเองและสามารถขยายกิจกรรม

เกณฑ์ความเป็นธรรม (Equity) เป็นเกณฑ์ที่มุ่งให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมโดยพิจารณาถึงผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินโครงการ โดยยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคความทั่วถึงในการบริการการกระจายผลตอบแทนที่เสมอภาคเท่าเทียมกันของกลุ่มเป้าหมาย

เกณฑ์ความเสียหายของโครงการ (Externalities) เป็นเกณฑ์ที่สำคัญในการประเมินโครงการเพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนินโครงการจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือผลกระทบต่อชุมชนหรือสังคม

2.1.6 รูปแบบการประเมินโครงการ

³²วรเดช จันทรศรและไพโรจน์ ภัทรนรากุล, อ้างถึงใน สุริยงค์ วุฒิ, “การประเมินโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนของสถานีตำรวจภูธรเมืองแม่ฮ่องสอน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552), 11-12.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์³³ กล่าวว่า รูปแบบการประเมินผลโครงการ หมายถึง กรอบความคิดเค้าโครง หรือร่างในการประเมินโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เนื่องจากการประเมินผลโครงการฝึกอบรมเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยจึงได้นำแบบจำลองทางการศึกษา ได้ทำการศึกษารวบรวมและสรุปแบบจำลองที่สำคัญไว้หลายแบบด้วยกัน ดังต่อไปนี้

- 1) แบบจำลองของ (R.w. Tyler)
- 2) แบบจำลองของ (L. Cronbach)
- 3) แบบจำลองของ (M. Scriven Model)
- 4) แบบจำลองเคาน์ทีแนนซ์ของสแต็ก (Stake's Countenance Model)
- 5) แบบจำลองการประเมินของโพรวัส (Provus's Model)
- 6) แบบจำลองการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)
- 7) แบบจำลองของเวลช์ (Welch's Model)

รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์

ได้เสนอโครงสร้างและรูปแบบของการประเมินทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นไว้เป็น 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ด้านการสอน ตัวแปรที่เกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาต่างๆ คือ การจัดระบบชั้นเรียน และตารางการสอน เนื้อหาวิชา วิธีสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และค่าใช้จ่าย มิติที่ 2 ด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัวและชุมชน มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย(Hammond)³⁴

รูปแบบการประเมินมีอย่างหลากหลาย เกือบทั้งหมดพัฒนามาจากต่างประเทศ ซึ่งในประเทศไทยได้มีผู้รวบรวมและจำแนกไว้หลายท่าน สำหรับการรวบรวมที่ได้จำนวนมากที่สุด เท่าที่มีการรวบรวมมา ดังที่ ศิริชัย กาญจนวาสิ³⁵ ได้สรุปว่ามีรูปแบบการประเมิน 28 รูปแบบ แบ่งเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม แต่ละรูปแบบในกลุ่มต่างๆ มีดังนี้

³³สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, อ้างถึงใน เพ็ญแข แสงแก้ว, รายงานผลการวิจัยการประเมินผลโครงการอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, (คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 17.

³⁴Hammond, อ้างถึงใน รัตนะ เทพดลไชย, “การประเมินผลโครงการการจัดกลุ่มสนใจของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535), 36.

³⁵ศิริชัย กาญจนวาสิ, อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี, การประเมินการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์, 2549), 31-40.

กลุ่ม 1. กลุ่มที่เน้นการตัดสินใจด้วยวิธีเชิงระบบ รูปแบบนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง สำหรับการตัดสินใจในเชิงบริหาร มี 9 รูปแบบดังนี้

- 1.1 รูปแบบการวิเคราะห์ระบบ (System Annalysis Model)
- 1.2 รูปแบบวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย (Cost Related Annalysis Model)
- 1.3 รูปแบบ PERT (Program Evaluation and Review Techniques Model: PERT)
- 1.4 รูปแบบ (Rossi, Freeman and Wright)
- 1.5 รูปแบบทดลอง (Experimental Model)
- 1.6 รูปแบบยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model)
- 1.7 รูปแบบการตรวจสอบความไม่สอดคล้อง (Discrepancy Model)
- 1.8 รูปแบบ CIPO (Context – Input – Process – Output Model: CIPP)
- 1.9 รูปแบบการเรียนรู้ด้านการประเมิน (Center for the Study of Evaluation Model: CSE)

กลุ่ม 2. กลุ่มที่เน้นการตัดสินใจด้วยวิธีเชิงธรรมชาติ รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติ เพื่อการนำเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง สำหรับการตัดสินใจเชิงบริหาร มี 7 รูปแบบดังนี้

- 2.1 รูปแบบการนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization Focused Approach Model: UFA)
- 2.2 รูปแบบยึดผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders Based Model)
- 2.3 รูปแบบสนองความต้องการ (Responsive Model)
- 2.4 รูปแบบที่เน้นการสร้างสรรค์ของนักประเมิน (Creative Model)
- 2.5 รูปแบบทรานแซคชั่นแนล (Transactional Model)
- 2.6 รูปแบบอิลลูมินาทีฟ (Illuminative Model)
- 2.7 รูปแบบประชาธิปไตย (Democratic Model)

กลุ่ม 3. กลุ่มที่เน้นตัดสินคุณค่าด้วยวิธีเชิงระบบ รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้เน้นการใช้วิธีเชิงระบบ เพื่อให้ให้นักประเมินตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน มี 7 รูปแบบ ดังนี้

- 3.1 รูปแบบที่เน้นการบริโภค (Consumer- Oriented Model)
- 3.2 รูปแบบพิพากษา (Judicial Model)
- 3.3 รูปแบบรับรองวิทยฐานะ (Accreditation Model)
- 3.4 รูปแบบอิสระจากจุดมุ่งหมาย (Goal – Free Model)
- 3.5 รูปแบบประเมินประสิทธิผลการฝึกอบรม (Training Model)

3.6 รูปแบบที่ยึดทฤษฎี (Theory – Based Model)

3.7 รูปแบบมูลค่าเพิ่ม (Value – Added Model)

กลุ่ม 4. กลุ่มที่เน้นการตัดสินคุณค่าด้วยวิธีเชิงธรรมชาติ รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ เน้นการใช้วิธีเชิงธรรมชาติ เพื่อให้ให้นักประเมินตัดสินคุณค่าสิ่งที่ประเมิน มี 5 รูปแบบ ดังนี้

4.1 รูปแบบเอฟเฟคทีฟ (Effective Model)

4.2 รูปแบบศิลปะวิจารณ์ (Criticism Model)

4.3 รูปแบบยึดสภาพจริง (Authentic Model)

4.4 รูปแบบครอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Model)

4.5 รูปแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Model)

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นรูปแบบทั่วไปทั้งหมด แต่การประเมินทางการศึกษาพบว่า รูปแบบการประเมินที่มีอิทธิพลและได้รับความนิยมกันมาก มี 4 รูปแบบ ที่ (พิสนุ พงศ์ศรี) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของ Teyler

2) รูปแบบสนองความต้องการของ Stake

3) รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจแบบ CIPP ของ Stufflebeam

4) รูปแบบประเมินประสิทธิผลการอบรมของ Patrick

อรุณสวัสดิ์ ไชยโปธิ³⁶ กล่าวว่า รูปแบบการจำลองโครงการมีหลายแบบ ผู้ศึกษาขอสรุป แบบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโครงการด้านบริการสาธารณะ คือ

แนวคิดและแบบจำลองของ R. W. Tyler

R.W. Tyler เป็นนักประเมินรุ่นแรกๆ ในปี ค.ศ.1930 และเป็นผู้ที่เริ่มต้นการบุกเบิก แนวคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ มีความเห็นว่าการประเมินโครงการ คือ การเปรียบเทียบ พฤติกรรมเฉพาะอย่าง (Performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางการช่วยประเมินได้ เป็นอย่างดีในภายหลัง ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบมาใช้เป็นกระบวนการตัดสินการบรรลุ วัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน เรียกว่า (Tieple Ps Model)

แนวคิดและแบบจำลองของสแต็ค

³⁶อรุณสวัสดิ์ ไชยโปธิ, “การประเมินโครงการเผ่ากระวังไขหวัดสายพันธุ์ AH1N1, ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553), 21-22.

Robert E.Stake คำนึงถึงความต้องการของสารสนเทศที่ต่างกันของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในการประเมินโครงการ ได้ตั้งชื่อแบบจำลองในการประเมินผลของเขาว่า แบบจำลองการสนับสนุน (Countenance Model)

แนวคิดและแบบจำลองของคอมราดและวิลสัน

(Comrad and Wilson)³⁷ กล่าวว่าถ้าพิจารณาแนวการประเมินที่หน่วยต่าง ๆ ในการประเมินโครงการทั้งหลายจะพบว่ามีรูปแบบการประเมินนิยมใช้กัน 5 รูปแบบ คือ

1) รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ (Focal-based Model) พื้นฐานการประเมินรูปแบบนี้ คือ ไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ ใช้การอย่างกว้างขวางที่สุด ในการประเมินโครงการต่างๆ

2) รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง (Responsive Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่พัฒนามาจากรูปแบบการประเมินของ สคริฟเวน (Scriven) ซึ่งประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลัก สเติร์ค ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการหลายๆ คนได้รับการสนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น กูบา (Guba) ลินคอล์น (Lincoln) การประเมินโครงการตามลักษณะนี้ เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการ

3) รูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ (Connoisseurship Model) เป็นการประเมินที่มีความแตกต่างจากการประเมินที่มีความแตกต่างจากข้างต้น ไอส์เนอร์ (Eisner) ได้เสนอแนวคิดตามรูปแบบนี้ซึ่งมีสถาบันการศึกษาต่างๆ นิยมนำไปเป็นทางในการปฏิบัติ

4) รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision – Making Model) เป็นการประเมินโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมายของโครงการ หรือปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในการประเมินโครงการต้นแบบของการประเมินตามรูปแบบ การประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision - Making Model) มีอยู่ 2 แบบ คือ รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และ (CSE Model) ของ อัลคิน (Alkin) ทั้งสองรูปแบบนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน

5) การประเมินตามกรอบตรรกของโครงการ (Log – Frame) โดยพิจารณาองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

(5.1) จุดมุ่งหมายของโครงการประกอบด้วยเป้าหมายสูงสุด หรือเป้าประสงค์, วัตถุประสงค์, ผลผลิต, กิจกรรมและปัจจัยการผลิต

³⁷ Comrad and Wilson, อ้างถึงใน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ,เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2533), 114-122.

(5.2) สิ่งที่บอกความก้าวหน้าตามเป้าหมาย หมายถึง สภาพการที่ชี้ให้เห็นว่า โครงการบรรลุเป้าหมาย ทั้งในระดับผลผลิต วัตถุประสงค์และเป้าหมายระดับสูง ซึ่งอาจจะมีทั้ง ลักษณะที่แสดงในเชิงปริมาณ (quantitative) และคุณภาพ (qualitative)

(5.3) ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการ เพื่อให้สามารถกำหนด ความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการอย่างชัดเจน หากโครงการมีความล้มเหลวเนื่องจากปัจจัย ภายนอก หรือสถานการณ์ที่นอกเหนือการควบคุมของโครงการแล้ว ผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบ

รูปแบบของการประเมินมีอยู่หลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีจุดเน้นหรือวิธีการที่ แตกต่างกันไปที่ออกแบบโดยนักศึกษาหลายท่าน ในตอนแรกนี้จะกล่าวถึงรูปแบบที่คุ้นเคย และ นักการศึกษาเรียบเรียงเสนอใช้สำหรับการประเมิน เช่นรูปแบบการประเมิน 3 P ของราฟท์ ดับบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) รูปแบบนี้ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Gold Attainment Model or Objective) หรือ (Goal-Based Model) ที่มีแนวคิดว่าการกระทำโดย้อมมีจุดประสงค์ที่ ชัดเจน หรือถ้าไม่ชัดเจนต้องร่วมประชุม อภิปรายหาทางชัดเจนก่อน และจุดเด่นของรูปแบบนี้คือมี ความสะดวกและชัดเจนในการประเมิน เปรียบกันได้และง่ายต่อการนำไปใช้ มีการประเมิน 3 ประเภท คือ การประเมินปรัชญาและความมุ่งหมาย (Philosophy & Purpose) ของโครงการหรือ กิจกรรม ประเมินเนื้อหาหรือกระบวนการ (Process) และประเมินผลประติษฐาน (Product) ที่ได้จาก การดำเนินการทางการศึกษา ได้แก่ ปัญญา คุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรม และทักษะ โดยมีขั้นตอน ที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจน สามารถวัดได้จาก วัตถุประสงค์ที่อยู่ในระดับกว้างหรือเป็นนามธรรมมากกว่า

ขั้นตอนที่ 2. กำหนดเนื้อหา สถานการณ์ที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3. เลือกพัฒนาหรือสร้างเครื่องมือวัดผล

ขั้นตอนที่ 4. ใช้เครื่องมือรวบรวมเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5. ประเมินผลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลกับวัตถุประสงค์

สมคิด พรหมจ้อย³⁸ กล่าวไว้ว่าการประเมินโครงการถือเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง มี กระบวนการดำเนินการประเมิน ดังนี้

1) การวิเคราะห์โครงการที่ประเมิน

2) กำหนดหลักการและเหตุผลของการประเมิน

³⁸ สมคิด พรหมจ้อย และคณะ, การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2542), 35.

- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ของการประเมิน
- 4) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการประเมิน
- 5) การออกแบบการประเมิน
- 6) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
- 7) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 8) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 9) การเขียนรายงานผลการประเมิน

รูปแบบการประเมินของ Scriven และ Stake

เป็นการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่าในกลุ่มที่ 1 มี 2 ลักษณะคือ

(1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นบทบาทของการประเมินงาน กิจกรรม หรือโครงการใดๆ ที่บ่งชี้ถึงข้อดีและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานนั้นๆ ผลจากการประเมินดังกล่าวนี้สามารถจะนำไปใช้เพื่อการพัฒนาางานดังกล่าวได้ดีขึ้น จึงอาจเรียกการประเมินประเภทนี้ว่า เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุง

(2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เป็นบทบาทของการประเมินเมื่อกิจกรรมหรือโครงการใดๆ สิ้นสุดลง เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณค่าความสำเร็จของโครงการนั้นๆรวมทั้งนำเอาความสำเร็จหรือแนวทางที่ดีไปใช้กับงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในโอกาสต่อไป จึงอาจเรียกการประเมินประเภทนี้ว่า เป็นการประเมินสรุปรวมนอกจากนี้ Scriven ยังได้เสนอสิ่งที่ต้องประเมินออกเป็นสวนสำคัญ อีก 2 สวน คือ

(2.1) การประเมินเกณฑ์ภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินในสวนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของเครื่องมือใดๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลรวมทั้งคุณภาพของคุณลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เช่น เป้าหมาย โครงสร้าง วิธีการ ตลอดจนทัศนคติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ ความเชื่อถือจากสาธารณชน และข้อมูลอื่นๆ ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้นๆ การประเมินในสวนนี้ถือว่ามีค่าสำคัญมากข้อที่นาสังเกตก็คือการประเมินเกณฑ์ภายในจะไม่สนใจถึงผลผลิตหรือผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการของโครงการตัวอย่างเกณฑ์ภายในของโครงการเช่น โครงการพัฒนาหลักสูตรก็จะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา ระบบการจัดการเรียนการสอนวิธีการสอน วิธีการให้คะแนน ทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อโครงการ เป็นต้น

(2.2) การประเมินความคุ้มค่า (Pay off evaluation) เป็นการประเมินในสวนที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับคุณภาพของโครงการ ทฤษฎีหรือสิ่งอื่นๆ ของโครงการ (ดังที่กล่าวในข้อ 1) เป็นการประเมินในสวนซึ่งเป็นผลที่มีต่อผู้รับบริการจากการดำเนินโครงการ เช่น ผลที่ได้จากคะแนนสอบ หรือผลการปฏิบัติงานของผู้รับบริการจากการดำเนินโครงการ หรือผลกระทบต่อด้านสุขภาพ

(2.2) ส่วนของการตัดสิน หมายถึง ภาวะของการตัดสินใจเชิงประเมิน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนย่อยคือ

(2.2.1) เกณฑ์ได้แก่ภาวะที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เทียบกับปรากฏการณ์ใดๆที่สังเกตได้และเพื่อระบุสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพระดับใด

(2.2.2) การเลือกตัดสินใจได้แก่ผลที่เกิดจากการนำเอาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้นมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

รูปแบบการประเมินของ Provus

Provus ถือว่าการประเมินเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับโครงการโดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

- 1) ขั้นตอนการประเมินรายละเอียดของการออกแบบโครงการซึ่งได้แก่การพิจารณาถึงจุดประสงค์ของโครงการ ทีมงานที่เกี่ยวข้องของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ แผนการกิจกรรม ตลอดจนการกำหนดผลที่ คาดว่าจะได้จากโครงการ
- 2) ขั้นตอนการปฏิบัติและการกำหนดแผนในการดำเนินงานตามโครงการ
- 3) ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนการที่กำหนด
- 4) ขั้นตอนการติดตามผลที่เกิดขึ้นจริงจากโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด
- 5) ขั้นตอนการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายของโครงการหรือกิจกรรมที่กระทำ

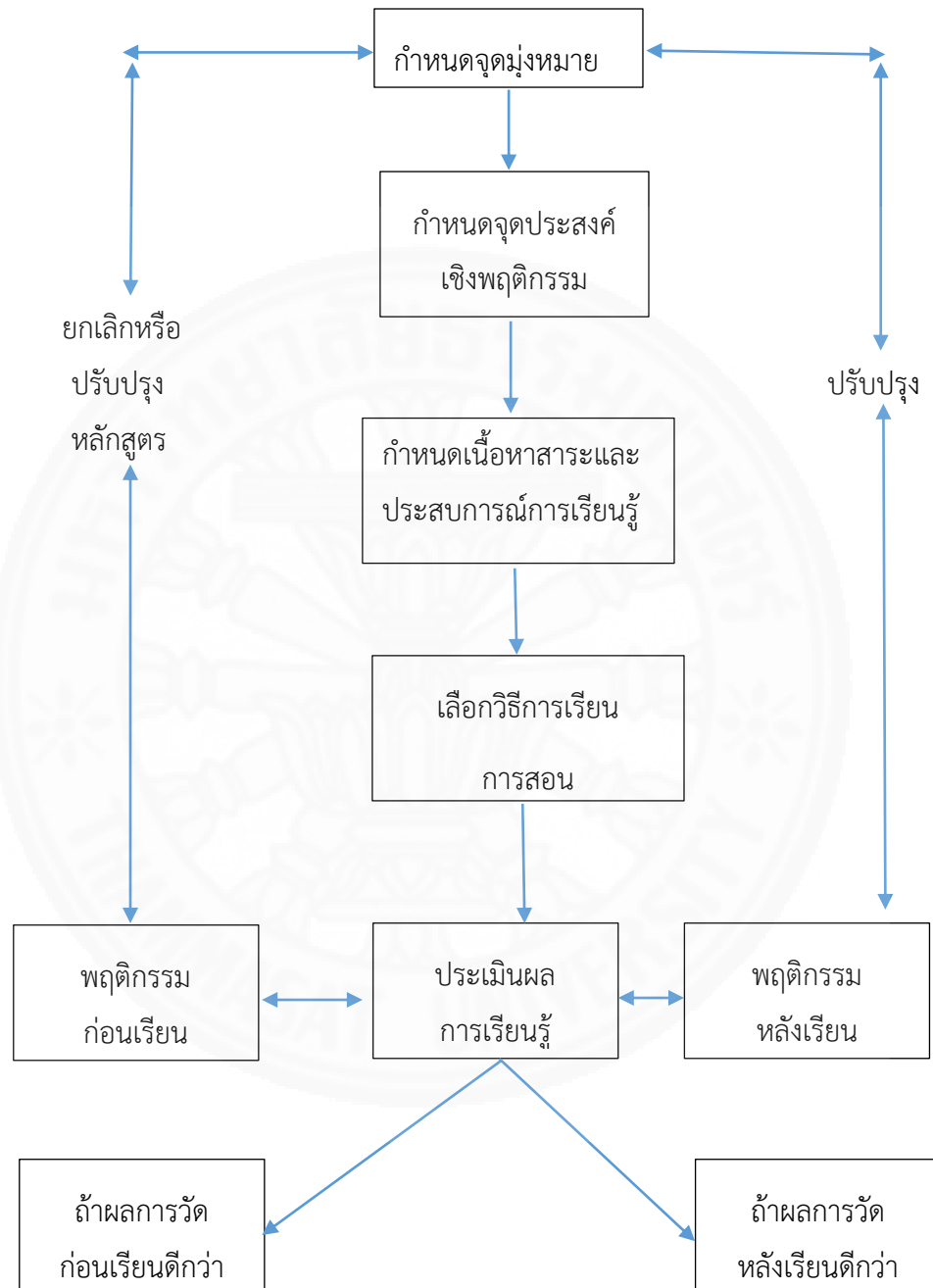
รูปแบบการประเมินของ Alkin

Alkin ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ส่วนคือ

- 1) การประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการการประเมินส่วนนี้เป็น การประเมินที่เกิดขึ้นก่อนที่จะทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ เป็นการประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือเพื่อกำหนดเป้าหมายของโครงการให้สอดคล้องกับภาวะความต้องการที่เป็นอยู่
- 2) การประเมินเพื่อการวางแผนโครงการการประเมินส่วนนี้เป็น การประเมินเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการที่จะวางแผนให้การดำเนินงานในโครงการนั้นๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 3) การประเมินขณะกำลังดำเนินโครงการ การประเมินส่วนนี้จะเน้นถึงการพิจารณาขั้นตอนการทำงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่หรือได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนที่ควรจะเป็นเพียงใด
- 4) การประเมินเพื่อการพัฒนา งาน การประเมินส่วนนี้เป็น การประเมินเพื่อคนหารูปแบบแนวทางหรือข้อเสนอแนะใดๆ ในการที่จะทำให้งานที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุด
- 5) การประเมินเพื่อรับรองผลงาน และเพื่อการยุบ ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

รูปแบบการประเมินของ Tyler

ภาพที่ 2.2 ลำดับขั้นตอนการประเมินของ Tyler แสดงเป็นแผนภูมิการประเมินได้ดังนี้

แนวคิดทางการประเมินของ Tyler (1963) จัดเป็นแนวคิดของการประเมินในระดับชั้นเรียน โดย (Tyler) มีความเห็นว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทั้งนี้ (Tyler) ได้เริ่มต้นการนำเสนอแนวความคิดทางการ

ประเมินโดยยึดกระบวนการของการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักกล่าวคือ (Tyler) ได้นิยามว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มุ่งจัดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่พึงปรารถนาในตัวของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จุดเน้นของการเรียนการสอน จึงขึ้นอยู่กับการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังการสอน ดังนั้นเพื่อให้การสอนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในตัวผู้เรียนตามที่มุ่งหวังกระบวนการดังกล่าวควรมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ต้องมีการระบุหรือกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนลงไปว่าเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนควรเกิดพฤติกรรมใดหรือสามารถกระทำสิ่งใดได้บ้างลักษณะของวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนดังกล่าวนี้ควรมีจุดเน้นอยู่ที่การกำหนดพฤติกรรมซึ่งสังเกตเห็นได้โดยชัดเจน หรือที่เรียกว่าวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

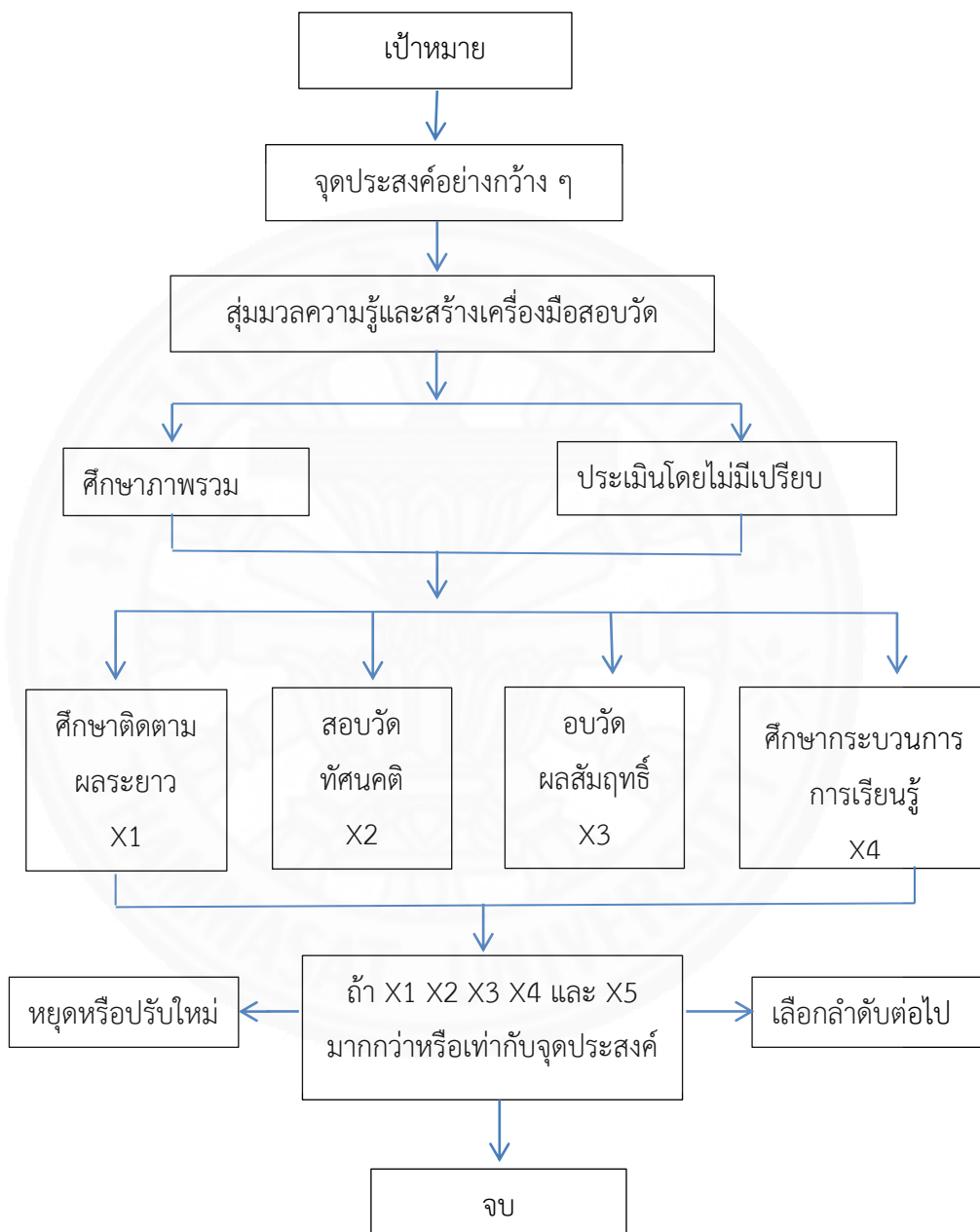
ขั้นที่ 2 ต้องระบุต่อไปว่า จากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังกล่าวนี้มีเนื้อหาใดบ้างที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้หรือมีสาระใดบ้างที่เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 3 หารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ตามจำนวนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 หามาตรการในการตรวจสอบหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อใดบ้าง และมีวัตถุประสงค์ข้อใดบ้างที่ผู้เรียนยังไม่เกิดการเรียนรู้

รูปแบบการประเมินของ Cronbach

ภาพที่ 2.3 รูปแบบการประเมินผลของ Cronbach

ในปี (ค.ศ.1963) Cronbach ได้เขียนบทความชื่อ (Course Improvement Through Evaluation) โดยได้นิยามการประเมินตามทัศนะของตนไว้ว่า การประเมิน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมทางการศึกษาคำว่า โปรแกรม ใน

ความหมายของครอนบาค ไซไต์ทั้งในความหมายที่กว้าง เช่น การจัดวางแผนแจกจ่ายสื่อการศึกษา ระดับประเทศการวางแผนการสอนของโรงเรียนแห่งหนึ่งๆ หรือการวางแผนการเรียนให้กับนักเรียน คนหนึ่งๆ ทั้งนี้ในสวนของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานั้นครอนบาคได้แบ่งออกเป้น 3 ประเภท คือ

- 1) การตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงรายวิชา เช่น การปรับแผนการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อการสอนแบบใหม่
- 2) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลเช่น การจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถรวมทั้งการจัดสอนซ่อมหรือสอนเสริม
- 3) การจัดการบริหารในโรงเรียน เช่น การพัฒนาระบบคุณภาพของโรงเรียน รวมทั้งการคัดเลือกหรือการพัฒนาคุณภาพของครู

สรุป การประเมินโครงการเป็นขั้นตอนหนึ่งของโครงการ ซึ่งก็มีหลากหลายรูปแบบหลายทฤษฎี แต่มีหลักๆ ที่นิยมนำไปปฏิบัติ ตามการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี ของการประเมินโครงการ สรุปได้ดังนี้ (1)ไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินกำหนดจุดมุ่งหมายและตามวัตถุประสงค์เป็นรูปแบบพื้นฐาน (2)สคริฟเวน (Scriven) รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนองซึ่งประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลักได้รับการสนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น กุบา (Guba) ลินคอล์น (Lincoln) (3)สแต็ค (Stake) รูปแบบการประเมินแบบสนองความต้องการ (Responsive Model) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการ หลากๆ ด้าน (4)ไอส์เนอร์ (Eisner) รูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ ได้เสนอแนวคิดตามรูปแบบนี้ซึ่งมีสถาบันการศึกษาต่างๆ นิยมนำไปเป็นทางในการปฏิบัติ (5)ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และ (CSE Model) ของ อัลคิน (Alkin) ทั้งสองรูปแบบนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision – Making Model) (6)การประเมินตามกรอบตรรกของโครงการ(Log – Frame) โดยพิจารณาองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของโครงการ ความก้าวหน้าตามเป้าหมายระดับสูง ความสำเร็จของโครงการ กำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการอย่างชัดเจน หากมีปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์เหนือการควบคุมทำให้โครงการล้มเหลว ผู้บริหารไม่ต้องรับผิดชอบ (7)รูปแบบการประเมินผลของ (Cronbach)เป็นการเก็บ รวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมทางการศึกษา (8) รูปแบบ (Provus)ถือว่าการประเมินเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับโครงการ (9) รูปแบบของ (Hammond)การประเมินเกี่ยวกับนวัตกรรม การศึกษาต่างๆ การสอน การจัดระบบชั้นเรียน เนื้อหา วิธีการสอน ความสะดวก ด้านครู นักเรียน ผู้บริหาร ความเชี่ยวชาญ ครอบครัวและชุมชน และด้านพฤติกรรม

ทำนุในการเลือกความเหมาะสมในแต่ละรูปแบบของการประเมินโครงการ ที่จะนำมาใช้ประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหาร กองทัพบก ปี 2558 ในเรื่องการแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษา เปรียบเทียบกับรูปแบบการประเมินแต่ละรูปแบบแล้วเห็นว่า รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision – Making Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เข้าใจง่าย ในการอธิบาย และครอบคลุมทุกขั้นตอนของการประเมินโครงการ จึงได้ใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลอง (CIPP Model)

2.1.7 รูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model)

แดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Strufflebeam) และคณะได้สร้างตัวแบบสำหรับใช้ในการประเมินผลโครงการสาขาการบริหารการศึกษา และได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อว่า “Educational Evaluation and Decision-making” ในปี ค.ศ.1971 หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาของไทย เพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการในการวัดและประเมินผลการศึกษาที่น่าสนใจและไม่ล้าสมัยอีกด้วย นอกจากนี้ สตัฟเฟิลบีม ก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่าเขาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ทั้งนี้มีพัฒนาการในการสร้างตัวแบบชิปปี้ (CIPP Model) ถึง 5 ครั้ง การพัฒนาตัวแบบ CIPP ครั้งที่ 5 ของ สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดให้มีการประเมิน 9 หมวด

- 1) การจัดทำข้อตกลงระหว่างผู้ประเมินกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Contractual Agreements) เกี่ยวกับระเบียบวิธี งบประมาณ การวางแผนกิจกรรมร่วมกัน
- 2) การประเมินผลบริบท (Context Evaluation) เกี่ยวกับความต้องการ ผลประโยชน์ และปัญหาภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนด
- 3) การประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมและงบประมาณ
- 4) การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) เกี่ยวกับการจัดทำกิจกรรม การบันทึกผลการปฏิบัติงาน และการติดตามผล
- 5) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เกี่ยวกับผลกระทบต่อชุมชน
- 6) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) เกี่ยวกับผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

7) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เกี่ยวกับความต่อเนื่อง
ในอนาคต

8) การประเมินการแพร่กระจาย (Transportability Evaluation) เกี่ยวกับการ
แพร่กระจายไปยังชุมชนอื่น

9) การประเมินผลสรุปรวบยอด (Meta Evaluation) เป็นการสรุปผลรวบยอดจาก
รายงานการประเมินผลที่ใช้ระเบียบวิธีที่มีความแตกต่างกัน

Stufflebeam เป็นบุคคลสำคัญที่เสนอแนวความคิดและรูปแบบการประเมินโครงการ
ซึ่งเป็นที่รู้จักและเข้าใจกันในรูปแบบที่เรียกว่า “CIPP” (Context, Input, Process, Product)
Model” และแนวความคิดนี้นำไปสู่แนวความคิดหลักของการตัดสินใจในการบริหารงานทุกประเภท
ทั้งภาคธุรกิจเอกชน และภาครัฐบาล การประเมินโครงการแบบยึดการตัดสินใจ (Decision Making)
เป็นการประเมินโครงการที่ยึดถือรูปแบบหรือกระบวนการตัดสินใจเป็นบรรทัดฐาน โดยผู้ประเมินจะต
องเสนอข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเป็นผู้พิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไรกับ
โครงการข้อมูลที่ใช้ในการประเมินได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการเป
นสำคัญแล้วผู้ประเมินทำหน้าที่กลั่นกรองวิเคราะห์ข้อมูล

Stufflebeam และคณะได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า ชิปปี้
โมเดล(CIPP Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายเป็นรูปแบบการประเมินที่มี
ระบบแผนอย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประเมินโครงการต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางโดยยึดหลัก
ของการวิเคราะห์ระบบหรือวิธีการเชิงระบบ กล่าวไว้ว่า(CIPP)เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความ
ครบถ้วน หรือมีความเบ็ดเสร็จในตัวเอง สำหรับการประเมินเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการประเมิน
โครงการ บุคลากรผลผลิต สถาบัน หรือระบบข้อควรคำนึงถึงในการใช้รูปแบบการประเมินแบบ
(CIPP) มีดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจดังนั้นจึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องมีการละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

(2) ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องการออกแบบประเมินที่แตกต่างกัน และ
ควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปแบบต่างๆไป

(3) ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา (Content) ควรใช้
ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้คือวิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ

(4) การตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้คือขั้นการวิเคราะห์ ออกแบบเลือก และปฏิบัติจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้ประเมินและผู้ตัดสินใจ

(5) เพื่อที่จะให้ใครมาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย

(6) การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็น วัฏจักร (Cycle) ต้องใช้กับโครงการที่เป็นระบบ ในการประเมินตามรูปแบบของ (Stufflebeam) ซึ่ง(เยาวดีรางชัยกุล วิบูลยศรี)อธิบายว่าเป็นการประเมินเพื่อการได้มาซึ่งสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจโดยกำหนดสิ่งที่จะประเมินออกเป็น 4 ด้านซึ่งเป็นที่มาของ (CIPP Model) ประกอบด้วย

(6.1) การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโครงการได้แก่ความต้องการของชุมชน กลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการจากโครงการ จำนวนประชากร กระแสทิศทางของสังคมและการเมือง สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานเบื้องบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการความเป็นไปได้ของโครงการเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เช่น

(6.1.1) เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่

(6.1.2) วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร หรือนโยบายของหน่วยเหนือหรือไม่

(6.1.3) เป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาส ที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรหรือข้อมูลที่ได้จะทำให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนโครงการ

(6.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการกำลังคน หรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้งบประมาณ และแหล่งเงินสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือครุภัณฑ์ เพื่อพิจารณา ถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เทคโนโลยีแผนการดำเนินงาน ตลอดจนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่และช่วยในการวางแผนการจัดกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม

(6.3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้ามาใช้เหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ของโครงการหรือไม่กิจกรรมที่จัดขึ้นจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้เพื่อเสนอข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้นอันจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ

(6.4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่าได้ผลมากน้อยเพียงไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ

รัตน์ บัณฑิต³⁹ กล่าวว่าในการประเมินผลผลิตของโครงการสามารถประเมินระหว่าง การปฏิบัติงาน และเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรโครงการ การประเมินระหว่างการทำงานจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป หรือปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงขยายโครงการ หรือล้มเลิกโครงการนอกจากนี้ (Stufflebeam) ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใชขอมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

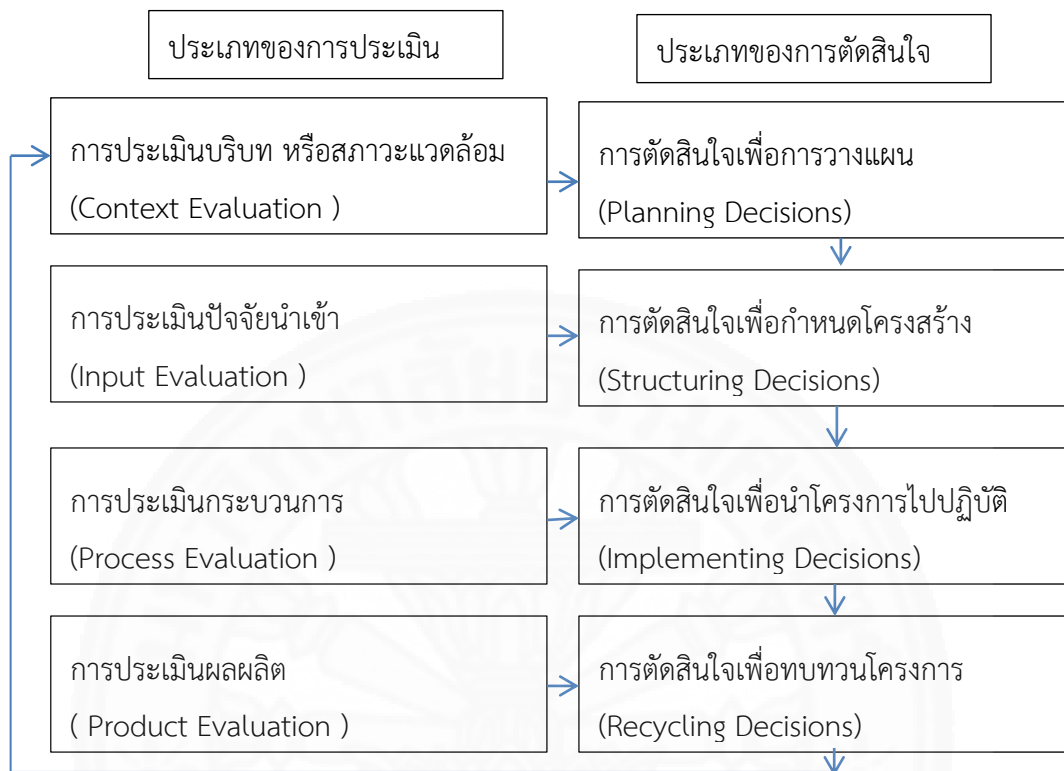
2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใชขอมูลจากปัจจัยนำเขาที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใชขอมูลจากการประเมินกระบวนการเพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decisions) เช่น การตัดสินใจเพื่อใชขอมูลจากการประเมินผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ / ล้มเลิก หรือขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป จากข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการประเมินแบบ (CIPP) ทั้ง 4 ประการและประเภทของการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ตามแผนภาพที่ 2.4 ด้านล่าง ดังนี้

³⁹รัตน์ บัณฑิต, *วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน*, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 111.

ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ของการประเมินแบบ CIPP Model และประเภทของการตัดสินใจ

ที่มา : รัตนะ บัวสนธ์, *ผสมผสานวิธีการเชิงสำหรับการวิจัยและประเมิน*, (สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 22.

กล่าวโดยสรุป ตัวแบบซีปปี้ (CIPP Model) ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ 1) บริบท (Context) 2) ปัจจัยนำเข้า (Input) 3) กระบวนการ (Process) และ 4) ผลผลิต (Product) ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบนั้น มีมิติในการพิจารณาสำหรับการประเมินดังนี้

(1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานของโครงการ อันได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เป็นต้น

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ซึ่งจำแนกเป็นบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ชีตความสามารถทางการบริหารงาน ซึ่งแต่ละปัจจัยก็ยังมีจำแนกย่อยออกไปอีก เช่น บุคลากร อาจพิจารณาถึง เพศ อายุ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความพึงพอใจ ความคาดหวัง ทัศนคติ ความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ ประสบการณ์ วุฒิการศึกษา ถิ่นที่อยู่ และลักษณะของกลุ่มทางสังคม เป็นต้น

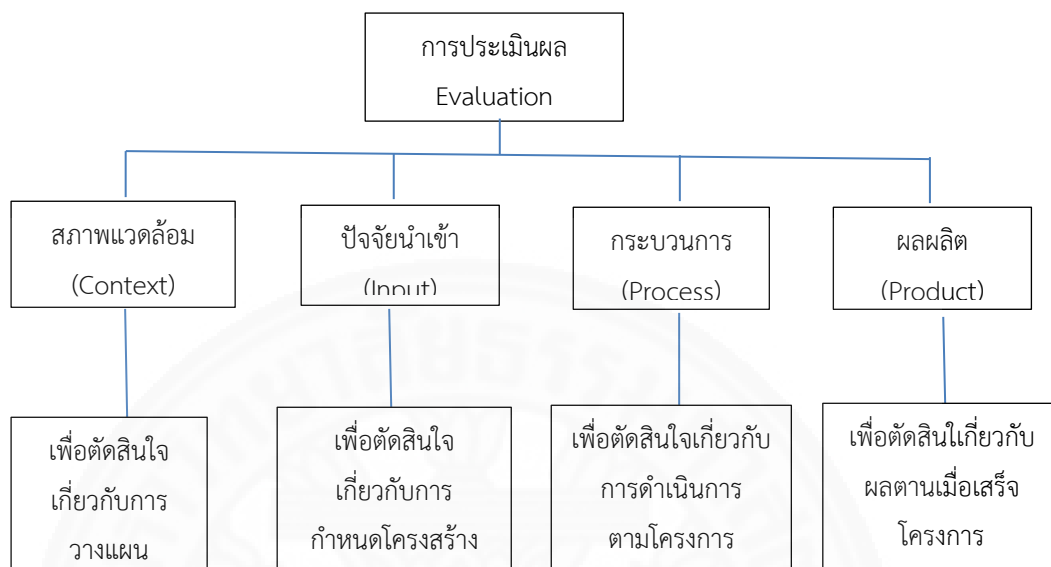
(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการศึกษาคำดำเนินการตามยุทธวิธีหรือแผนงานนั้นว่าเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ถูกกำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร อีกทั้งยังเป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อนหรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการ โดยพิจารณาจุดเน้นที่ว่า กระบวนการของโครงการจะทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ถูกกำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ โดยเฉพาะความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ที่ได้ถูกกำหนดไว้กับผลผลิตที่ได้ออกมา จากนั้นจึงนำเกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ไปใช้ตัดสิน อนึ่ง เกณฑ์การวัดผลที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าว นั้น อาจเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่บุคคลหรือหน่วยงานอื่นได้กำหนดไว้ หรืออาจเป็นเกณฑ์การวัดผลที่กำหนดขึ้นเองก็ได้

อนุโรจน์ จันทรวงศ์⁴⁰ กล่าวว่า รูปแบบการประเมินผลตามตัวแบบซีปปี้(CIPP MODEL) วิธีการประเมินผลโครงการนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของโครงการนั้น ๆ ผู้ประเมินผลมีหน้าที่ที่ต้องพิจารณาให้รอบคอบ และต้องสร้างเครื่องมือประเมินผลให้มีคุณลักษณะที่ดีตามหลักวิชาการ วิธีการอาจใช้ได้หลายอย่าง เช่น (Check - List) สัมภาษณ์ รวบรวมเอกสาร วิเคราะห์ วิจัย ฯลฯ ได้มีนักวิชาการวิจัยประเมินผลได้พยายามศึกษาค้นคว้าและคิดค้นรูปแบบของการวิจัยประเมินผลซึ่งหมายถึงกรอบแนวความคิด กระบวนการและวิธีการวิจัยประเมินผลหลายรูปแบบ แคลเนียล แอล. สตีฟเฟิลบีมและคนอื่น ๆ ได้เสนอแบบจำลองซีปปี้ หรือที่เรียกว่า “CIPP MODEL” คำว่า CIPP มาจากอักษรย่อแทนคำต่าง ๆ ได้แก่ (Context) หมายถึง สภาวะแวดล้อม (Input) หมายถึง ปัจจัยนำเข้า (Process) หมายถึง กระบวนการ และ (Product) หมายถึง ผลผลิต รูปแบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย ความคิดในการประเมินผลแบบซีปปี้ เป็นที่นิยมใช้ครั้งนี้นี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางตามภาพด้านล่างนี้

⁴⁰ อนุโรจน์ จันทรวงศ์, “การติดตามประเมินผลโครงการฟื้นฟูส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรม,” (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), 8-10.

ภาพที่ 2.5 การประเมินผลด้านต่างๆ ซึ่งอาจสรุปเป็นตัวแบบได้ดังนี้

ที่มา : อนุโรจน์ จันทรวงศ์, *การติดตามประเมินผลโครงการฟื้นฟูส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรม,*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2540), 8-10.

ฉะนั้นการประเมินโครงการ พัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ในข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลของหน่วยทหาร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิจัยประเมินแบบจำลองของชิปป์มาใช้เป็นแนวทางในการประเมิน เพราะว่าในแต่ละขั้นตอนของการประเมินแบบจำลองชิปป์มีความชัดเจนในทุกขั้นตอนของการประเมินหลักๆ ทั้ง 4 ด้าน มีความครอบคลุมในรายละเอียดตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการไม่ซับซ้อนในการปฏิบัติในการประเมิน ซึ่งจะช่วยให้การพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินโครงการว่าได้เป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้หรือไม่ เพื่อตรวจสอบโครงการว่ามีลักษณะจุดเด่นจุดด้อยต้องส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.1.8 การวิเคราะห์ทฤษฎีและตัวแบบที่นำมาประเมินโครงการ

ตามที่คุณวิจัยทำการค้นคว้าศึกษางานวิจัย และศึกษาทฤษฎีและตัวแบบการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องในบทที่สองเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและตัวแบบในการประเมินโครงการแต่ละประเภทแต่ละรูปแบบว่ามีคุณลักษณะเหมาะสมกับโครงการใด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในแต่ละตัวแบบหรือแต่ละทฤษฎีของการประเมินโครงการนั้นมีลักษณะข้อดี และข้อด้อยในการที่จะพิจารณานำมาประยุกต์ใช้ประเมินโครงการนั้นแตกต่างกันออกไป ตามแต่ละ

วัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ และเมื่อวิเคราะห์พิจารณาในการปฏิบัติตามขั้นตอนของแต่ละทฤษฎี และตัวแบบประเมินโครงการ ก็จะมีคุณลักษณะเฉพาะในการที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละโครงการ ดังนั้นในการเลือกแบบการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองชิปปี้(CIPP Model) ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม(Daniel L. Stufflebeam) เนื่องจากรูปแบบมีความสอดคล้องเหมาะสมกับโครงการ ที่ต้องการทราบถึงบริบทก่อนดำเนินโครงการมีปัญหาสาเหตุอย่างไรในด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ต้องการทราบทรัพยากรต่าง ๆ ในการเข้าสู่กระบวนการของโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่ ต้องการทราบกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการถึงผลสำเร็จแต่ละกิจกรรมของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์ของโครงการจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด อีกทั้งด้านผลกระทบต่าง ๆ กับผู้มีส่วนได้เสียเป็นเช่นไร ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งจากการได้ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบการประเมินโครงการต่าง ๆ แล้วเห็นว่ารูปแบบของแบบจำลองชิปปี้(CIPP Model) ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มีคุณลักษณะเหมาะสมกับโครงการฯ ทั้งทางการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) และด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินทั้ง 5 ด้านนี้ของแบบจำลองของชิปปี้โมเดลมีความชัดเจนทุกขั้นตอน (CIPP+I) มีความครอบคลุมในรายละเอียดทุกด้านตั้งแต่เริ่มต้นโครงการระหว่างดำเนินโครงการและจนเสร็จสิ้นโครงการ ไม่ซับซ้อนในการปฏิบัติในการประเมินโครงการ ทำให้ช่วยในการพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางนโยบายไว้หรือไม่ เป็นการตรวจสอบและประเมินโครงการที่หาจุดเด่นจุดด้อยจุดเสริมเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขหรืออาจนำไปสู่การยุติโครงการในอนาคต ส่วนตัวแบบการประเมินโครงการอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามีลักษณะแตกต่างกันออกไป ดังนี้

2.1.8.1 รูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond 1967) เป็นการประเมินโครงการที่เกี่ยวกับวัฏจักรการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ในระบบการเรียนการสอน การจัดการระบบชั้นเรียน เนื้อหา วิธีการสอน ความสะดวกของครู นักเรียน ผู้บริหาร ความเชี่ยวชาญ ครอบครัว ชุมชน และด้านพฤติกรรม เป็นต้น

2.1.8.2 รูปแบบการประเมินของพรอวิส (Provus, 1969) เป็นการประเมินความไม่สอดคล้องกัน (The Discrepancy Evaluation Model) เป็นการพยายามประยุกต์มาจากทฤษฎีการประเมินและการจัดการ (Evaluation and management theory) มาใช้กับการประเมินในระบบโรงเรียน กับสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่ เพื่อให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น เช่น การประเมินรายละเอียดของการออกแบบโครงการการพิจารณาถึงจุดประสงค์ของโครงการ ที่งานที่เกี่ยวข้อง วัสดุ สื่อ-อุปกรณ์ต่างๆ

แผนการกิจกรรม ตลอดจนการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับ ประเมินขั้นตอนการปฏิบัติและแผนงาน ประเมินการดำเนินงาน การติดตามผล และการพิจารณาถึงค่าใช้จ่าย เป็นต้น

2.1.8.3 รูปแบบการประเมินของ มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin, 1969) จะมีรูปแบบคล้ายของ สตัฟเฟิลบีม (CIPP MODEL) เป็นการประเมินโครงการเพื่อการตัดสินใจ ประเมินผลกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นต้น

2.1.8.4 รูปแบบการประเมินของ (Elliot W. Eisner) เป็นรูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ (Connoisseurship Model) ได้เสนอแนวคิดรูปแบบนี้ให้แก่สถาบันการศึกษา มีสถาบันศึกษานิยมนำไปปฏิบัติอย่างมาก (Eisner) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร จะมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Tyler) เป็นต้น

2.1.8.5 รูปแบบการประเมินของโรเบิร์ต อี สเต็ค (Robert E. Stake) มีการบรรยายและการตัดสินใจคุณค่าของโครงการอย่างละเอียดครอบคลุมทุกด้าน มีสารสนเทศสมบูรณ์ครบถ้วนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเป็นการประเมินอย่างเป็นระบบ ในภาคบรรยายประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ (1) เป้าหมายหรือความคาดหวังครอบคลุมนโยบายทั้งหมด สำหรับการประเมินการศึกษาไม่ควรสนใจเป้าหมายเฉพาะพฤติกรรมของนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่นอันดับแรกคือ สิ่งนำ คือสภาพที่มีอยู่ก่อนอาจเกี่ยวพันกับผลการเรียนการสอนและการปฏิบัติ เป็นผลสำเร็จของการจัดการทำงาน เป็นองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน สุดท้ายคือ ผลลัพธ์ เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา ส่วนที่ (2) สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ ในสภาพความเป็นในสามอย่าง คือ สิ่งนำ การปฏิบัติ และ ผลลัพธ์ นั้นเอง

การหามาตรฐานในการตัดสินใจ ผู้ประเมินโครงการต้องพยายามหาโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการตัดสินใจ แบบจำลองของ (Stake) มุ่งเน้นความสอดคล้อง และความสมเหตุสมผลของเมตริกบรรยาย และเมตริกตัดสินคุณค่า สำหรับความสอดคล้องนั้น มี 2 ลักษณะ คือ 1. (Contingence) เป็นความสอดคล้องเชิงเหตุผล จะพิจารณาความสัมพันธ์ในแนวตั้ง 2. (Congruence) เป็นความสอดคล้องที่ปรากฏขึ้นจริง หรือเป็นความสอดคล้องในเชิงประจักษ์ (empirical) พิจารณาความสัมพันธ์ในแนวนอน

ข้อดีสำหรับรูปแบบของการประเมินของสเต็ค คือ เสนอวิธีการประเมินเป็นระบบ เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเชิงบรรยาย และตัดสินคุณค่า มีมาตรฐานในการประเมินปรากฏชัดเจน แต่มีข้อจำกัดคือ เซลล์บางเซลล์ของเมตริกมีความคาบเกี่ยวกัน และความแตกต่างระหว่างเซลล์ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในโครงการได้ เป็นต้น 2.1.8.6 รูปแบบการประเมินของ (สคริฟเว่น) รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง ซึ่งประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง

(Side Effect) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินมี 2 ประการคือ 1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นเพราะการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา 2. การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

(สคริปเว่น) ได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อการปรับปรุง หรือดูความก้าวหน้าของโครงการ โดยทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ควรที่จะใช้ นักวิจัยมืออาชีพ ในการดำเนินการประเมินนั้น ควรจะได้แยกหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจนรวมทั้งควรจะได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประเมินกับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วย เป็นต้น

2.1.8.7 รูปแบบการประเมินของ(ไทเลอร์)เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยเสนอเป็นกรอบความคิด ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก(ไทเลอร์)มีความเห็นว่าการจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในปี 1986 ไทเลอร์ได้นำเสนอกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการใหม่ โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วนคือ

- 1) การประเมินวัตถุประสงค์ (Appraising Objectives)
- 2) การประเมินแผนการเรียนรู้ (Evaluating the learning Plan)
- 3) การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ (Evaluation to Guild Program Development)
- 4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Evaluation Program Implement)
- 5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (Evaluating the Outcome of an Educational Program)
- 6) การติดตาม (Follow up) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

2.1.8.8 รูปแบบการประเมินของ(ครอนบาค)เป็นการประเมินโครงการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศในการตัดสินใจการจัดการโปรแกรมทางการศึกษา ซึ่งแบ่ง

ออกเป็น 3 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง การตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงรายวิชาการเรียนการสอนและการใช้สื่อการสอนแบบใหม่ ประเภทที่สอง การตัดสินใจนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ประเภทที่สาม การบริหารจัดการภายในโรงเรียน พัฒนาคุณภาพของโรงเรียน พัฒนาคุณภาพของครู เป็นต้น

2.1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนุโรจน์ จันทรวงศ์⁴¹ ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามประเมินผลโครงการฟื้นฟูส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรรม ศึกษากรณีป่าสงวนแห่งชาติดงลาน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่นโดยประเมินผลตามแบบจำลองของ ชิปป (CIPP MODEL) วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อพัฒนาส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรรม เพื่อการยังชีพแก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ และการจัดหาปัจจัยการผลิตเพื่อสนับสนุนแจกจ่ายให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นส่วนใหญ่ โดยราษฎรมีความพอใจต่อโครงการโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 70 เปอร์เซ็นต์ ด้านข้อเสนอแนะควรปรับปรุงโครงการโดยให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการแก่ราษฎรเพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้มีทัศนคติที่ดีต่อทางราชการ

นุชนาถ บุญपालิต⁴² ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด กรณีศึกษา: กลุ่มเกษตรกรทำนา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทราโดยประยุกต์การประเมินผลตามแบบจำลอง ชิปป(CIPP MODEL) วัตถุประสงค์เพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรได้มีเงินทุนไปจัดหาปัจจัยทางการเกษตรต่างๆ เพื่อศึกษาความพึงพอใจหรือปัญหาอุปสรรคและข้อคิดเห็นต่างๆ ผลการประเมินพบว่า สำนักงานสหกรณ์จังหวัดส่วนใหญ่ร้อยละ 97.3 เห็นว่าเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรในประเด็นดังกล่าวมีความเหมาะสม ทั้งด้านดูแลกระบวนการติดตามผลได้ดี และด้านผลผลิตเกษตรกรมีความพึงพอใจในทุกด้าน ข้อเสนอแนะ ระยะเวลาดำเนินงานโครงการฯ สั้นเกินไปและงบประมาณที่จัดสรรให้ไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงทุกกลุ่ม

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, 48-50.

⁴² นุชนาถ บุญपालิต, “การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 67-72.

ณัฐธยาน์ จิตรมันการ⁴³ ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการเติมฝืนปันน้ำใจกับ BAM โดยการประยุกต์ใช้แบบจำลอง (CIPP) ในการประเมินผลทั้ง 4 ด้าน วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถประกอบอาชีพในสังคมได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ปัจจัยนำเข้าในการทำ (CSR) มีความพร้อมด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านแผนกดำเนินการ ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ด้านผลผลิตผู้ด้อยโอกาสทางสังคมมีความพึงพอใจ ทำให้มีพลังในการใช้ชีวิตในสังคมต่อไปได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ข้อเสนอแนะควรมีงบประมาณเพิ่มเติมในกรณีฉุกเฉิน ที่มีเงินทุนการศึกษามอบให้ผู้ที่สามารถศึกษาถึงระดับปริญญาตรี เป็นต้น

ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ⁴⁴ กล่าวในหนังสือเปิดกล่องนโยบายสาธารณะ ในบทความเล่าผ่านประสบการณ์การวิจัยเชิงคุณภาพกับการประเมินนโยบาย เรื่อง การวิจัยประเมินผลนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุจากรถ เป็นโครงการของสถาบันพระปกเกล้าที่จัดทำขึ้นในช่วงวันที่ 1 พฤษภาคม 2547 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2548 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้สนับสนุนทุนการวิจัย กล่าวว่ากรอบในการประเมินของซีบีเอ็มเดล (CIPP Model) มีความยืดหยุ่น และสามารถช่วยกำหนดประเด็นภายในกรอบให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนทำให้ได้ภาพครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ โดยประเด็นหรือตัวชี้วัดในกรอบสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเนื้อหาสาระของนโยบาย เช่น ในผลผลิตก็อาจจะกล่าวถึงหรือนำประเด็นความพึงพอใจผู้มีส่วนได้เสียมา กำหนดเป็นประเด็นในกรอบ ในส่วนของกระบวนการก็อาจเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และปัจจัยนำเข้าก็อาจเลือกประเด็นที่เป็นทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติ การมีบริบทอยู่ในกรอบก็จะช่วยให้ผู้วิจัยจะไม่ละเลยการศึกษาสภาพต่างๆ ที่เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุจากรถสาธารณะอีกด้วย

ตรินทร ตรีนุมิตร⁴⁵ ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อรวบรวม

⁴³ ณัฐธยาน์ จิตรมันการ, “การประเมินผลโครงการเติมฝืนปันน้ำใจกับ BAM, 70-73.

⁴⁴ ภาคภูมิ ฤกษ์เมธและคณะ, *เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย*, 255.

⁴⁵ ตรินทร ตรีนุมิตร, “การประเมินผลโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี,” (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 78-82.

ปัญหา อุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเหมาะสมต่อไป ความสำคัญของผู้บริหารระดับสูงจึงควรมีข้อมูลและรายละเอียด ความเที่ยงตรงและความถูกต้องแม่นยำน่าเชื่อถือได้ในการประกอบการตัดสินใจ

การประเมินพบว่ากระบวนการติดตามและประเมินผลควรมีกรอบแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ การกำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมาย ตัวชี้วัดในการประเมินผล แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน ข้อเสนอแนะ ด้านนโยบายการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้มีการบูรณาการให้ทั่วถึง ด้านศักยภาพของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการกำกับและติดตามการปฏิบัติงานราชการในภูมิภาคต้องมีความเที่ยงตรงถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือมีประโยชน์สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ให้ความคุ้มค่าต้องงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

นายณรงค์ จันโต⁴⁶ อ่างถึงการไปสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหนี้สิน ปานกลางว่า “สาเหตุสำคัญของหนี้สินที่ก็คือ กู้มาสร้างบ้านต่อเติมบ้าน เงินที่ได้จาก (พอช.) ประมาณแสนห้าไม่เพียงพอต่อการสร้างบ้านหรือ บ้านหลังหนึ่งต้องใช้เงินมากสามถึงห้าแสนถึงจะเพียงพอต่อการสร้างบ้านให้น่าอยู่ บ้านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นหน้าเป็นตาเหมือนกันนะ เวลาที่มีคนมาเยี่ยมที่บ้านเราจะได้ยิ้มออกว่าบ้านเราสวยนะ น่าอยู่นะ พี่กู้เงินมาต่อเติมบ้านเกือบสองแสนกับญาติที่ต่างจังหวัด ไม่มีปัญญากู้ธนาคารหรือเพราะไม่มีหลักทรัพย์ไปค้ำประกันใด ๆ ที่ดินก็ไม่มี บ้านมั่นคงก็คงจะค้ำไม่ได้ก็ต้องกู้ญาติดอกเบี้ยถูกคิดบ้าง ไม่คิดบ้าง มีก็จ่ายไม่มีก็ผลัดไป”

สัมภาษณ์ผู้อาศัยอยู่หมู่บ้านมั่นคงบางบัว⁴⁷ “พ่อแม่ผมเป็นหนี้ หนี้หนักเลงซึ่งชาวบ้านหมายถึง หนี้นอกระบบ ตอนที่ไปกู้ นายทุนก็ทำใจนักเลง ให้กู้โดยไม่ต้องมีคนค้ำประกันหรือไม่ต้องมีทรัพย์สินมาจำนอง และพอถึงตอนเก็บถ้าไม่มีเงินชำระหนี้ ก็จะได้พบกับนักเลงตัวจริงมาหาที่บ้านเพื่อทำการทวงหนี้โหด บ้างก็ทำการข่มขู่ด้วยวาจา ถ้าแรงกว่านั้นหน่อยก็ทำร้ายร่างกาย บ้างก็ทวงโดยทำร้ายข้าวของ หรือยึดของไป หนี้ดังกล่าวนายทุนผู้ให้กู้โดยกำหนดเงื่อนไข กฎกติกาขึ้นเองตามอำเภอใจ เห็นได้จากอัตราดอกเบี้ยที่ต้องการชำระคืน มีตั้งแต่ ร้อยละ 20 เดือน ถึง ร้อยละ 100 ต่อเดือนเลยทีเดียว”

⁴⁶ณรงค์ จันโต, “การแก้ปัญหาหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง,” กรณีศึกษา: เฉพาะโครงการบ้านมั่นคงบางบัว, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), 186-191.

⁴⁷ผู้อาศัยอยู่หมู่บ้านมั่นคงบางบัว, สัมภาษณ์โดย ณรงค์ จันโต, หมู่บ้านมั่นคงบางบัว, 2 กุมภาพันธ์ 2555.

สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนหมู่บ้านมั่นคงบางบัวที่มีหนี้สินมาก ⁴⁸ “ตอนนี้บ้านป่าเป็นหนี้เยอะ เยอะมากเกิดจากหลายสาเหตุทั้งการสร้างบ้าน ทั้งรักษาแม่ที่ป่วยเป็นมะเร็ง ทั้งส่งลูกเรียนอีกมันหลายเรื่องมาก ป่าพยายามไม่คิดมากแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร แม่ใครใครก็รักป่วยแบบนี้ก็ต้องรักษาแก่ สวัสดิการอะไรจากรัฐก็ไม่มี จะให้ไปจ่ายค่าประกันชีวิตเหมือนคน อื่นๆ ก็ไม่ไหว ส่วนลูกก็ต้องเรียนอยากให้ลูกได้เรียนสูง ๆ โตขึ้นมาจะไม่ต้องลำบากเหมือนป่า ตอนนี้นะบอกตรง ๆ เลยว่าเป็นหนี้หลายแสน แหล่งที่มาของหนี้เอาหมด มีอะไรป่าก็หมด เพราะมันเดือนร้อนอย่างไรมันก็ต้องใช้เงินในการดำเนินชีวิต ดอกเบี้ยเท่าไรป่าไม่สนขอเพียงแค่เอาเงินมาก่อน”

และได้กล่าวถึง กิจกรรมโครงการที่ทำเพื่อเพิ่มรายได้ ว่าผลจากการสำรวจครัวเรือนเชิงปริมาณ พบว่าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 94.59 โดยมีครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.41 เท่านั้น ซึ่งลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบที่มีการจัดทำเป็นประจำสัปดาห์และทำเป็นรายเดือนในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 41.67 นอกจากนั้นยังพบเพิ่มเติมว่า ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการออมเงินคิดเป็นร้อยละ 74.47 โดยเป็นการออมรายเดือน เป็นสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.71 รองลงมา คือ มีการออมไม่แน่นอนคิดเป็นร้อยละ 25.71 และมีการออมเป็นรายสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 6.43 ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มครัวเรือนที่มีสภาพหนี้ที่แตกต่างกัน แต่ละกลุ่มครัวเรือนสะท้อนกิจกรรมโครงการที่จะทำเพื่อเพิ่มรายได้หรือเพื่อการชำระหนี้ ซึ่งสะท้อนผ่านบทสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหนี้สินน้อย ⁴⁹ “เมื่อวิเคราะห์รายรับรายจ่ายของครอบครัวแล้ว พบว่าครอบครัวของป่าสมควรที่จะใช้หนทางที่สาม เริ่มจากการตัดรายจ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น เช่น เงินที่นำไปเลี้ยงโชคถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นควรที่จะเก็บไว้ใช้หนี้ และเพิ่มช่องทางในการหาเงินให้มากขึ้น ป่าทำอาหารขายที่บ้านอย่างเดียว อาจจะทำให้ขายได้น้อย จึงต้องเพิ่มโอกาสให้ลูกค้าได้เข้าถึงอาหารของป่าได้มากขึ้น โดยการทำอาหารแล้วจัดส่งไปขายที่ตลาดสด ก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเพิ่มรายได้ ซึ่งวิธีที่กล่าวมาจะทำให้บัญชีไม่ติดลบ ทำให้ไม่ต้องกู้ยืมเงินมาใช้อีก แต่กิจกรรมที่ทางคณะกรรมการชวนทำฝึกอาชีพต่าง ๆ ป่าก็ยินดีเข้าร่วมนะ แต่จะไปเฉพาะในสิ่งที่ตัวเองสนใจเท่านั้น เพราะหลายครั้งมันทำไม่ได้มันอยากก็ไม่เกิดประโยชน์” (สัมภาษณ์, 30 มกราคม 2555)

สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหนี้สินปานกลาง ⁵⁰ “ตอนนี้ที่ทำอยู่ก็คือการทำบัญชีครัวเรือน แต่ก็ทำบ้างไม่ทำบ้าง ทำแล้วหลายครั้งรับตัวเองไม่ได้ (หัวเราะ) ทำไม่รายจ่ายมันเยอะขนาดนี้ แต่เพื่อไหมการทำบัญชีครัวเรือนทำให้เรารู้จักประหยัดนะ รู้ว่าอะไรควรจ่าย อะไรไม่ควรจ่าย

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนหมู่บ้านมั่นคงบางบัวที่มีหนี้สินมาก.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหนี้สินน้อย.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, สัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือนที่มีหนี้สินปานกลาง.

แต่การทำบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องยากสำหรับคนในชุมชนนี้ เนื่องจากเป็นคนจนไม่ค่อยมีความรู้เท่าไร จะให้มาขีด ๆ เขียน ๆ แล้วนั่งคำนวณเงินทุกวันมันยากมาก พี่เองขนาดจบปริญญาตรี ยังไม่ยอมมานั่งขีดเขียนอะไรแบบนี้เลย ส่วนกิจกรรมโครงการอื่น ๆ ตอนนี่ยังไม่มี ก็แค่ทำงานทุกวันอย่าขาดงานเพราะจะโดนหักเงินเดือน ถ้าโดนหักเงินเดือน มันจะซื้อต มหันเงินไม่ทันหนี้ก้อนใหม่ก็จะตามมา”(สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2555)

เกษดา สุทธิรัตน์⁵¹ ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีของการวัดการกระจายรายได้ (Income Distribution) ได้เกิดขึ้นมานานแล้ว ในช่วงประมาณ 300 – 400 ปี ก่อนคริสตกาล โดยนักปราชญ์ชาวกรีก คือ พลาโต (Plato) เคยให้ความเห็นว่าในสังคมอุดมคติรายได้ของคนรวยที่สุดไม่ควรจะเกินกว่าสี่เท่าของคนยากจนที่สุด ส่วนนักเศรษฐศาสตร์ที่รู้จักกันดีคือ อัดัม สมิธ (Adam Smith) ที่เคยกล่าวไว้ในปี ค.ศ.1776 ว่า “สังคมที่ส่วนใหญ่ยากจนและมีความสุข ทุกข์ สังคมนั้นไม่อาจรุ่งเรืองและมีความสุขได้”

สมเดช เอี่ยมวิเชียรเจริญ⁵² อ้างถึง กฎหมายฟื้นฟูกิจการ ศึกษาปัญหากรณีลูกหนี้เป็นสถาบันการเงิน ว่าสำหรับประเทศไทย แต่เดิมมาตรการทางกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินหรืออยู่ในสภาวะมีหนี้สินล้นพ้นตัวนั้น ไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่มีลักษณะเฉพาะที่เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้สำหรับกรณีนี้ อีกทั้งมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ยังเป็นอุปสรรคหรือมีข้อจำกัดซึ่งไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติได้

ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ⁵³ กล่าวว่า ท่ามกลางกระแสการประเมินนโยบายสาธารณะกำลังได้รับผลจากการรับเอาแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management-NPM) โดยเฉพาะการนำหลักของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในกลุ่มประเทศองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) ยิ่งทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินนโยบายไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ นักวิชาการ และบริษัทที่ปรึกษาต่างๆ ต้องสนใจการวัดผลลัพธ์และผลผลิตมากกว่ากระบวนการและปัจจัยนำเข้า

⁵¹เกษดา สุทธิรัตน์, “การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินและการกระจายหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรในประเทศไทย,”(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550), 10.

⁵²สมเดช เอี่ยมวิเชียรเจริญ, “กฎหมายฟื้นฟูกิจการศึกษาปัญหากรณีลูกหนี้เป็นสถาบันการเงิน,”(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542),4-6.

⁵³ภาคภูมิ ฤกษ์เมธและคณะ,ใน *เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองในการศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย*, 252.

วสันต์ เหลืองประภัสร์⁵⁴ กล่าวว่า ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนโยบายสาธารณะหนึ่งๆ นั้นกรอบการศึกษาในแบบดั้งเดิมมักจะให้น้ำหนักความสำคัญแต่เฉพาะสมรรถนะทางการบริหารจัดการของผู้ตัดสินใจในทางนโยบาย (Policy Makers) และกลไกการบริหารราชการในฐานะผู้นำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยมองบทบาทของผู้แสดงอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน หรือองค์กรประชาสังคมว่าเป็นแต่เพียง “บริบท” (context) ของกระบวนการทางนโยบายเท่านั้น อย่างไรก็ตามภายใต้สภาพการณ์ปัจจุบันนั้นผู้แสดงอื่นๆ ที่ไม่ใช่รัฐมิได้เป็นแต่เพียงบริบทหรือปัจจัยแวดล้อมอีกต่อไป หากแต่เป็นผู้แสดงหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่เรามองข้ามไปไม่ได้

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ⁵⁵ การประเมินโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองโรคเอดส์และจาก (UNAIDS THEME GROUP IN THAILAND)

สมคิด พรหมจ้อย⁵⁶ กล่าวถึง การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมว่ามีวัตถุประสงค์ 2 ประการ (1) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเกี่ยวกับประโยชน์ของการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน (2) เพื่อประเมินปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการจัดดำเนินโครงการสำหรับจุดติดตั้งทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

เทียน ทองแก้ว⁵⁷ กล่าวว่า ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความสำเร็จ ในด้านการเสริมสร้างพึ่งพาตนเองในการบริหารกองทุน การมีเงินหมุนเวียน การกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐาน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนสืบไป

⁵⁴ วสันต์ เหลืองประภัสร์และคณะ, *ในการบริหารปกครองสาธารณะ (Public Governance) การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21*, (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), 83.

⁵⁵ ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ, *ในการประเมินโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ*, (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540), V.

⁵⁶ สมคิด พรหมจ้อย และคณะ, *ในการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม*, (กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2542),

⁵⁷ เทียน ทองแก้ว, *ใน รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน*, (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2546),

2.1.10 โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558

หลักการและเหตุผล

ผบ.ทบ. ได้กรุณามอบเจตนารมณ์ และนโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2558 ในการประชุมและสั่งการต่อ ผบ.นชต.ทบ. เมื่อ 6 ต.ค.57 ได้กำหนดให้ปี 2558 เป็นปีแห่งการปฏิบัติงานของกองทัพบก ที่มุ่งเน้นผลสำเร็จและเป็นรูปธรรมในทุกด้าน ภายใต้คติพจน์ “รวมใจ ริเริ่ม จริงจัง เพื่อชาติและราชบัลลังก์” และกำหนดงานสำคัญเร่งด่วน 12 ประการ ภายในปีงบประมาณ 2558 ซึ่งการดูแลสวัสดิการกำลังพลชั้นผู้น้อยเป็น 1 ใน 12 ประการเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งมีนโยบายให้ดำเนินการตรวจการพัฒนาคูณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวอย่างจริงจัง อีกทั้งได้ให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับ มุ่งเน้นการจัดระบบสวัสดิการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา พัฒนาคูณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพลชั้นผู้น้อยและครอบครัวให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมทั้งสร้างสภาวะแวดล้อมที่ทำงาน บ้านพัก อาคารสถานที่ต่างๆ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความเกื้อกูลและส่งเสริมให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดี ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สำเร็จ ลุล่วงเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาต่อประชาชน

ผบ.ทบ. ได้กรุณามอบนโยบาย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวัสดิการกำลังพลชั้นผู้น้อย อาทิศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสอนพิเศษสำหรับบุตรหลานกำลังพล ตลาดนัดสินค้าราคาถูก การใช้ประโยชน์จากที่ดินว่างเปล่าในค่ายทหารเพื่อการเกษตร การฝึกอบรมอาชีพเสริม การดูแลบุตรและคู่สมรสที่มีความต้องการพิเศษ การแก้ไขปัญหาหนี้สิน การดูแลกำลังพลและครอบครัวที่เสียชีวิต และพิการทุกข์พลภาพจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

จากนโยบาย ผบ.ทบ. ดังกล่าว จเรทหารบก จึงได้ขออนุมัติปรับเปลี่ยนรายการตรวจสอบและประเมินผล การปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก ให้เป็นการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคูณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหาร ทบ. โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาคูณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว รวมทั้งการดูแลสวัสดิการกำลังพลชั้นผู้น้อย และประสิทธิภาพหน่วยทหารของกองทัพบก ซึ่งหัวข้อรายละเอียดการตรวจสอบและประเมินผล ได้ใช้แนวทางการตรวจคุณภาพชีวิตที่เคยปฏิบัติมาในอดีตเป็นแนวทางในการดำเนินการ และประยุกต์ให้สอดคล้องกับนโยบายของ ผบ.ทบ. ในปัจจุบัน ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

- 1) การดำเนินการตามนโยบายสำคัญเร่งด่วน ผบ.ทบ. 12 ประการ
- 2) การดูแลสวัสดิการกำลังพลชั้นผู้น้อย (ข้อ 2.8 การแก้ไขปัญหาหนี้สิน)
- 3) การพัฒนาคูณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวของกองทัพบก
- 4) การดำเนินการด้านสิทธิกำลังพลของหน่วย

5) ประสิทธิภาพของหน่วยทหารกองทัพบก

วัตถุประสงค์

1) เพื่อกำกับดูแลและปฏิบัติตามนโยบาย ผบ.ทบ. เร่งด่วน 12 ประการให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับชั้นได้ดำเนินการดูแลสวัสดิการของกำลังพลชั้นผู้น้อยด้านสิทธิกำลังพลอย่างลงลึกและจริงจัง

2) เพื่อพัฒนาขวัญกำลังใจของกำลังพล และครอบครัวอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกอย่างต่อเนื่อง มีความสมดุลและยั่งยืน

3) เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกัน สร้างอาชีพลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับกำลังพลและครอบครัว อีกทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนค่ายทหาร กับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัท ห้างร้าน เอกชน ประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถร่วมกันปฏิบัติงานหรืออยู่ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินโครงการ

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพล ครอบครัว และประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ตามนโยบาย ผบ.ทบ. เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นรูปธรรมจับต้องได้ และมีรายละเอียดในการปฏิบัติ มีแผนงาน โครงการที่สามารถตรวจสอบและประเมิน มีการรายงานตามวงรอบเพื่อให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับชั้น กับผู้ปฏิบัติได้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นในการดูแลสวัสดิการ เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกำลังพลชั้นผู้น้อย คือทหารกองประจำการ นายทหารประทวน และครอบครัวเป็นหลัก และกำลังพลครอบครัวนายทหารสัญญาบัตร ตามความเร่งด่วนตามลำดับ ทั้งนี้ระยะเวลาในการดำเนินงานในขั้นต้น ในปี 2558 ตามนโยบาย ผู้บัญชาการทหารบก โดยมุ่งเน้นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์

ในการดำเนินโครงการนั้น ผู้บังคับหน่วยทุกระดับชั้นของหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก สร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติ ให้กำลังพลและครอบครัว ให้มีความเข้าใจที่จะร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญเร่งด่วน 12 ประการ การดูแลสวัสดิการกำลังพลชั้นผู้น้อย การพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล ครอบครัว ตามแนวทางจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยกำลังพล และครอบครัวมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในข้อ 2.8 ของโครงการ/กิจกรรม แผนงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ประจำปี 2558 ได้กำหนดหัวข้อการปฏิบัติไว้เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 โดยอ้างถึงเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีดังนี้

- 1) ให้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยขึ้น เพื่อดำเนินการหาหนทางแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ให้อบรมความรู้แก่กำลังพลและครอบครัวและให้จัดทำบัญชีครัวเรือน
- 3) ให้คัดกรองแบ่งกลุ่มเสี่ยงกำลังพลที่มีปัญหาหนี้สิน
- 4) ให้ทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เช่น ขับวินมอเตอร์ไซด์รับจ้าง และขับรถแท็กซี่ แบ่งพื้นที่ให้ขายอาหารและของชำ ทำโครงการปลูกพืชผักไฮโดรโปนิคส์ ปลูกเห็ดนางฟ้า ปลูกมะนาว เปิดตลาดนัดสินค้าราคาถูก เป็นต้น
- 5) ช่วยเหลือและติดตามการแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด โดยการใช้ศักยภาพของหน่วย ทั้งด้านงบประมาณและพื้นที่ทำโครงการรายได้เสริมให้แก่กำลังพลกลุ่มเสี่ยง
- 6) รายงานและประเมินผลการปฏิบัติ

การตรวจสอบและประเมินผล (แบ่งเป็น 2 ระดับ)

ระดับที่ 1 ดำเนินการโดยหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก (นขต.ทบ.) แต่งตั้งคณะกรรมการของ นขต.ทบ. ทำการตรวจสอบและประเมินผลหน่วยในสังกัดทุกหน่วย ตั้งแต่หน่วยระดับกองร้อยอิสระหรือเทียบเท่า ถึง ระดับกองพล (เทียบเท่า) โดยใช้หัวข้อและคู่มือการตรวจสอบและประเมินผล ที่ ทบ. กำหนด ในห้วง ม.ค. – มี.ค.58 โดยใช้งบประมาณของหน่วย ทั้งนี้ให้รายงานผลการตรวจฯ ต่อ ผบ.ทบ. (ผ่าน กพ.ทบ.) สำเนาให้ จเรทหารบก ทราบเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น (ภายใน มี.ค.58)

ระดับที่ 2 ดำเนินการโดย ทบ. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผล การพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว โดยผู้แทนจาก กรมฝ่ายเสนาธิการ กรมฝ่ายกิจการพิเศษ กรมฝ่ายยุทธบริการ และ นขต.ทบ. ร่วมเป็นคณะกรรมการ และมี จเรทหารบก (จบ.) เป็นหน่วยรับผิดชอบ ทำการตรวจและประเมินผลแบบสุ่มตรวจหน่วยต่างๆ ของทุก นขต.ทบ. โดยใช้คู่มือและหัวข้อการตรวจฯ ที่ ทบ. กำหนด ในห้วง มี.ค. – ส.ค.58 (เริ่มตรวจหลังจาก นขต.ทบ. ตรวจเสร็จ) ทั้งนี้ให้รายงานผลการตรวจฯ ต่อ ผบ.ทบ. ภายใน ก.ย.58 เพื่อพิจารณาดำเนินการมอบรางวัลต่อไป

งบประมาณ

หน่วยในกองทัพบก ให้ใช้ศักยภาพของหน่วยและชุมชนในการดำเนินการ โดยพิจารณาตามกิจกรรมที่ดำเนินการ หรือจะดำเนินการร่วมกับหน่วยงาน โครงการรัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้อง เช่น งบประมาณของ อบต., อบจ., สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการของ นขต.ทบ. ใช้งบประมาณของหน่วย คณะกรรมการของ ทบ. ใช้งบประมาณประจำปีของ จเรทหารบก (ปรับเปลี่ยนจากงบประมาณรายการตรวจสอบและประเมินผลการปลูกฝัง

และสร้างเสริมอุดมการณ์ของ ทบ.) และงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากกองทุนสวัสดิการ กองทัพบก

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ได้รับอนุมัติหลักการจนถึงปีงบประมาณ 2558 โดยให้กรมจเรทหารบก ดำเนินการในรายละเอียด โดยมีห้วงเวลาดำเนินการ ดังนี้

- ต.ค. – พ.ย.57: การจัดทำโครงการ/หัวข้อการตรวจ นำเรียนขออนุมัติฯ และการ แจ้งเตือนให้หน่วยเตรียมการรับตรวจ

- ธ.ค.57 : การประชุมชี้แจงแนวทางการตรวจ โดย จเรทหารบก
- ม.ค. – มี.ค.58 : การดำเนินการตรวจ โดยคณะกรรมการของ นขต.ทบ.
- มี.ค. – ส.ค.58 : การดำเนินการตรวจ โดยคณะกรรมการของ ทบ.
- ก.ย.58 : คณะกรรมการสรุปผลการตรวจ ในภาพรวม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทุกหน่วยใน ทบ. มีการตอบสนองดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของ ผบ.ทบ. 12 ประการอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ทุกหน่วยใน ทบ. พัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ กำลังพลและครอบครัว ส่งการพัฒนาสมดุลง่ายยั้งยืน เป็นรูปธรรมมีมาตรฐาน
- 3) ทุกหน่วยในกองทัพบก มีประสิทธิภาพ มีความสง่างาม เป็นที่ยอมรับของประชาชน หน่วยงานในทุกพื้นที่
- 4) กำลังพลและครอบครัวสามารถลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมของหน่วย
- 5) มีการพัฒนาขีดความสามารถของหน่วย ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พร้อมปฏิบัติการป้องกันประเทศ การพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ประชาชน การได้รับความร่วมมือในทุกด้าน
- 6) พัฒนาความสัมพันธ์กับประชาชน หน่วยงาน จนสามารถจัดแหล่งข่าวประชาชนได้
- 7) กำลังพลและครอบครัวมีชีวิตและกำลังใจที่ดี ที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น พร้อมทั้งจะปฏิบัติการกิจหน้าที่ เพื่อชาติ และประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.11 การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่กำลังพล

ตั้งแต่ปี 2552 นโยบายผู้บัญชาการทหารบกขณะนั้นได้ให้ความสำคัญอย่างมากในการหาวิธีแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลชั้นผู้น้อย โดยมีการมอบนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นกำกับดูแลและหาวิธีช่วยเหลือกำลังพลชั้นผู้น้อยที่มีหนี้สิน โดยวิธีการหนึ่งคือแปลงหนี้สินนอกระบบให้เข้ามาอยู่ในระบบธนาคารเพราะดอกเบี้ยนอกระบบสูงกว่าธนาคารมากหลายเท่า และเพื่อกำกับดูแลการกู้เงินไปใช้อย่างฟุ่มเฟือยของกำลังพลชั้นผู้น้อยเพื่อเป็นหลักความมั่นคงให้กับกำลังพล ดังนั้นกองกำลังพลทหารบก จึงได้ทำข้อตกลงไว้กับธนาคาร องค์กร และแหล่งเงินกู้ของกองทัพบกเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่กำลังพลชั้นผู้น้อยที่เดือดร้อนกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ถูกตามโครงการดังนี้

2.1.11.1 โครงการสวัสดิการต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินกู้ของ ทบ. ดำเนินการโดย สก.ทบ.

ได้แก่

(1) เงิน อทบ.บำบัดทุกข์ กู้ได้ตามจำนวนเงิน อทบ.ฝาก ระยะเวลาผ่อนชำระ 30 เดือน อัตราดอกเบี้ย 5.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(2) เงิน อทบ.พิเศษ ไซที่ดินเป็นหลักประกันเงินกู้ ระยะเวลาผ่อนชำระ 10 ปี อัตราดอกเบี้ย 5.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปีได้ตามอัตราขั้นยศ ตั้งแต่ 150,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท

(3) เงิน อทบ.เพื่อการเคหสงเคราะห์ ไซที่ดินพร้อมอาคารหรือห้องชุดเป็นหลักประกันเงินกู้ ระยะเวลาผ่อนชำระ 10 – 30 ปี (ระยะเวลากู้ + อายุต้องไม่เกิน 65 ปี) อัตราดอกเบี้ย 5.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปีได้ตามอัตราขั้นยศ ตั้งแต่ 700,000 บาท ถึง 2,000,000 บาท

2.1.11.2 โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหารของธนาคารออมสินโดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ระหว่าง ทบ. กับ ธนาคาร เพื่อให้ข้าราชการกู้เงินนำไปปลดเปลื้องหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เพิ่ม โดยให้ข้าราชการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้น เพื่อรวมพัฒนาและพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม กรณีบุคคลค้ำประกันกู้ได้ 50 เท่าของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 700,000 บาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 10 ปีและกรณีไซหลักทรัพย์ค้ำประกันกู้ได้ไม่เกิน 2,000,000 บาท ระยะเวลา ผ่อนชำระไม่เกิน 30 ปี อัตรา ดอกเบี้ย =MLR ตามประกาศของธนาคาร หากไม่มีหนี้เสียในวงรอบ 1 ปี ธนาคารจะคืนเงินให้ในรูปของการสนับสนุนโครงการ อัตรา 1 เปอร์เซ็นต์ ของยอดเงินต้นรับชำระ ดำเนินโครงการมาตั้งแต่ ปี ๔๖ ถึงปัจจุบันมีกำลังพลเข้าร่วมโครงการกู้เงิน จำนวน 53,098 นาย จำนวนเงินกู้ทั้งสิ้น 20,312,130,000 บาท (สองหมื่นสามร้อยสิบสองล้านหนึ่งแสนสามหมื่นบาท) (ข้อมูลธนาคาร ณ 31 ส.ค.51)

2.1.11.3 โครงการบาน ธอส.- กบข. เพื่อที่อยู่อาศัย โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ระหว่าง ทบ.กับ ธนาคาร กู้ได้ไม่เกิน 65 เท่าของเงินเดือน ระยะเวลาไม่เกิน 30 ปี (ระยะเวลากู้ + อายุต้องไม่เกิน 65 ปี)อัตราดอกเบี้ยคงที่ 3 ปีแรก ตามประกาศธนาคาร หลังจากนั้นคิดอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเท่ากับ อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าย่อยขั้นดี 2.25 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

2.1.11.4 กองทุนชุมชน ทบ. กองทุนละ 1 ล้านบาท จำนวน 557 กองทุนดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา โดยให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริม และพัฒนาชุมชนใหม่มีความเข้มแข็งตามนโยบายรัฐบาล

2.1.11.5 โครงการสินเชื่อสวัสดิการเพื่อข้าราชการและลูกจ้างประจำ สังกัด ทบ. ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่าง ทบ. กับ ธนาคาร สรุปลงได้ดังนี้

(1) เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย กู้ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ของราคาประเมิน หรือราคาซื้อขายจริง หรือราคาชำระหนี้เพื่อไถถอนจำนอง แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า หากราคาเกินกว่า 10 ล้านบาท ขึ้นไปให้กู้ไม่เกิน 70 เปอร์เซ็นต์ ของราคาซื้อขายจริงระยะเวลาไม่เกิน 30 ปี ใช้หลักทรัพย์ที่ขอกู้ไปซื้อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ มีอัตราดอกเบี้ยดังนี้ ปีที่ 1 อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อกรุงเทพเคหะทรัพย์ทวี 0.25 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี, ปีที่ 2 - 3 ดอกเบี้ย 0.75 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี และต่อไปดอกเบี้ย 0.25 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(2) เงินกู้ผ่อนปรนประสงค์ เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นผู้กู้ต้องมีอายุงานไม่น้อยกว่า 1 ปี ภาษีชำระหนึ่งงวดใดงวดหนึ่งให้เรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของธนาคาร (ปัจจุบัน 15 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี) แยกตามการค้ำประกัน ดังนี้

- กรณีบุคคลค้ำประกันให้กู้ได้ไม่เกิน 1,000,000 บาท ระยะเวลาผ่อนไม่เกิน 10 ปี และไม่เกินวันเกษียณของผู้กู้และผู้ค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ย = อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้ารายย่อยชั้นดี + 0.75 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

- กรณีหลักทรัพย์หรือบัญชีเงินฝากเป็นประกัน กู้ได้ 100 เปอร์เซ็นต์ ของราคาประเมินหลักทรัพย์หรือเต็มจำนวนเงินฝากแต่ไม่เกิน 5,000,000 บาท ระยะเวลาผ่อน ไม่เกิน 15 ปี อัตราดอกเบี้ยดังนี้ กรณีหลักทรัพย์ค้ำประกัน = อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้ารายย่อยชั้นดี 0.75 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี และกรณีบัญชีเงินฝากเป็นประกัน = อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่โอนสิทธิ + ส่วนต่างไม่น้อยกว่า 1.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(3) เงินกู้หมุนเวียนสินเชื่อกรุงเทพธนวิญ/ธนวิญพิเศษ/ธนวิญบ้านญาติ ให้แก่ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ โดยต้องเบิกจ่ายเงินเดือนผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และต้องมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และให้มีบุคคลค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ย = อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้ารายย่อยชั้นดี + 3.5 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

2.1.11.6 การสหกรณ์ และการจัดสวัสดิการของแต่ละหน่วย

2.1.11.7 โครงการ “สวัสดิการธนาคารนครหลวงไทยเพื่อสมาชิก กบข.” สำหรับผลิตภัณฑ์สินเชื่อเคหะ ของธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่าง ทบ. กับธนาคาร สรุปลงได้ดังนี้

- วงเงินสินเชื่อ ฎได้สูงสุด 100 เปอร์เซ็นต์ ของราคาประเมิน และวงเงินสินเชื่อเคหะตั้งแต่ 500,000 บาท (ยกเว้นกรณีต่อเติม หรือขยาย หรือซ่อมแซมอาคารไม่จำกัดวงเงิน)

- อัตราดอกเบี้ย มี 2 ทางเลือก อัตราดอกเบี้ยแบบลอยตัว ปที่ 1 – 2= MLR ลบ 2.0 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี หลังจากนั้นคิด MLR ลบ 1.0 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยพิเศษปที่ 1 = 3.25 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี ปที่ 2 = 4.50 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี หลังจากนั้นคิด MLR ลบ 1.0 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

- ค่าธรรมเนียม ยกเว้น ค่าธรรมเนียมในการกู้ (Front end Fee) คิดค่าประเมินหลักประกัน 1,000 บาท/บัญชี คิดค่าธรรมเนียมการทำนิติกรรมสัญญาจำนอง 2,500 บาท/บัญชี (ในกรณีผู้กู้ถือบัตรเครดิตธนาคารนครหลวงไทย หรือสมัครบัตรใหม่ และได้รับการอนุมัติบัตรเครดิตธนาคารนครหลวงไทยอย่างน้อย 1 บัตร (ไม่จำกัดประเภทหรือชนิด) จะได้ลดค่าธรรมเนียมการทำสัญญานิติกรรมจำนองเหลือ 1,200 บาท/บัญชี)

- ระยะเวลาการกู้ไม่เกิน 30 ปี และอายุผู้กู้รวมกับจำนวนปีที่ขอกู้ต้องไม่เกิน 65 ปี หรือจนเกษียณอายุราชการ แลวแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่า

2.1.11.8 โครงการสินเชื่อสวัสดิการข้าราชการทหารร่วมกับ ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน)โดยทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่าง ทบ. กับ ธนาคาร สรุปได้ดังนี้

(1) เงินกู้สวัสดิการเคหะทหาร เพื่อซื้อที่ดินเปล่าเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซ่อมแซมและต่อเติมที่อยู่อาศัย หรือโฉนดจำนองที่อยู่อาศัยจากสถาบันการเงินอื่น ให้กู้ได้สูงสุดรายละไม่เกิน 15 ล้านบาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 30 ปี อัตราดอกเบี้ยปที่ 1 MLR-4 เปอร์เซ็นต์ต่อปี ปที่ 2 เบนตนไป MLR 0.75 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(2) เงินกู้สวัสดิการทหารทั่วไป เพื่อการอุปโภคบริโภค หรือการประกอบธุรกิจ โดยให้หลักทรัพย์ค้ำประกัน ให้กู้ได้ไม่เกิน 80 เปอร์เซ็นต์ ของราคาประเมินของธนาคารระยะเวลาผ่อนชำระ ไม่เกิน 5 ปี วงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ย MLR 0.25 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี สวนเงินวงเงิน 1 ล้านบาท คิด MLR เปอร์เซ็นต์ต่อปี

(3) เงินกู้สวัสดิการทหาร 15 เท่าของรายได้ เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็น กู้ได้ไม่เกิน 15 เท่าของรายได้ สูงสุดไม่เกิน 1 ล้านบาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 5 ปี กรณีบุคคลค้ำประกันอัตราดอกเบี้ย MLR เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(4) เงินกู้สวัสดิการเพื่อซื้อยานพาหนะ (เฉพาะยานพาหนะใหม่) กรณีรถยนต์ใหญ่ได้ไม่เกิน 100 เปอร์เซ็นต์ ของราคารถยนต์ สูงสุดไม่เกิน 2 ล้านบาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่เกิน 5 ปี อัตราดอกเบี้ย ให้หลักทรัพย์ค้ำประกัน MLR 0.50 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี ใ้บุคคลค้ำประกัน MLR เปอร์เซ็นต์ ต่อปี และไม่มีบุคคลค้ำประกัน CPR 6.00 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี กรณีรถจักรยานยนต์ ให้กู้ได้ไม่เกิน 80 เปอร์เซ็นต์ ของราคารถจักรยานยนต์ สูงสุดไม่เกิน 100,000 บาท ระยะเวลาผ่อนชำระไม่

เกิน 3 ปี อัตราดอกเบี้ย ไขบุคคลค่าประกัน MLR +2 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี และไม่มีบุคคลค่าประกัน CPR 4.00 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี

(5) เงินกู้เบี้ยหวัด/บำนาญ/บำนาญพิเศษ เพื่อใช้จ่ายตามความจำเป็นกู้ได้ไม่เกิน 11 เท่าของเงินเบี้ยหวัด/บำนาญ/บำนาญพิเศษ ระยะเวลาผ่อนชำระขึ้นอยู่กับอายุของผู้กู้ อายุไม่เกิน 65 ปี ผ่อนชำระได้ไม่เกิน 18 เดือน และอายุเกิน 65 ปี ผ่อนชำระได้ไม่เกิน 12 เดือน (จากข้อมูลจากกองกำลังพลทหารบก)⁵⁸

2.1.12 โครงการ/กิจกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย

เพื่อปฏิบัติตาม โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ดังกล่าว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ดำเนินการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ และอนุกรรมการ เพื่อหาหนทางแก้ไขหนี้สินให้แก่กำลังพลและครอบครัว และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 ได้จัดอบรมให้ความรู้แก่กำลังพลและครอบครัวเพื่อให้ทราบถึงนโยบายของหน่วยเหนือในด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สิน การดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยหน่วยได้ดำเนินการอยู่ตลอดเวลา อย่างเช่นหลังเลิกงานอนุญาตให้กำลังพลทำอาชีพเสริม เพื่อช่วยเหลือครอบครัว เช่น ขับวินมอเตอร์ไซด์รับจ้าง และขับรถแท็กซี่ แบ่งพื้นที่ให้ขายอาหารและของชำ เป็นต้น ตลอดทั้งได้ให้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้กำลังพลและครอบครัวได้นำมาในการดำเนินชีวิต อีกทั้งได้เชิญวิทยากรภายนอกหน่วย เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครวัดธรรมมงคล มาอบรมฝึกอาชีพเสริมให้แก่กำลังพลและครอบครัวของหน่วย เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยที่ผ่านมา แต่สถิติการเป็นหนี้ก็ยังมีสูงโครงการของหน่วยที่ทำอาชีพเสริมตามนโยบายกองทัพบกมี 4 โครงการ คือ

- (1) โครงการอาชีพเสริม ตลาดนัดสินค้าเพื่อสุขภาพ
- (2) โครงการอาชีพเสริม ปลูกพืชผักไฮโดรโปนิคส์
- (3) โครงการอาชีพเสริม การเพาะเห็ดนางฟ้า
- (4) โครงการอาชีพเสริม การปลูกมะนาว

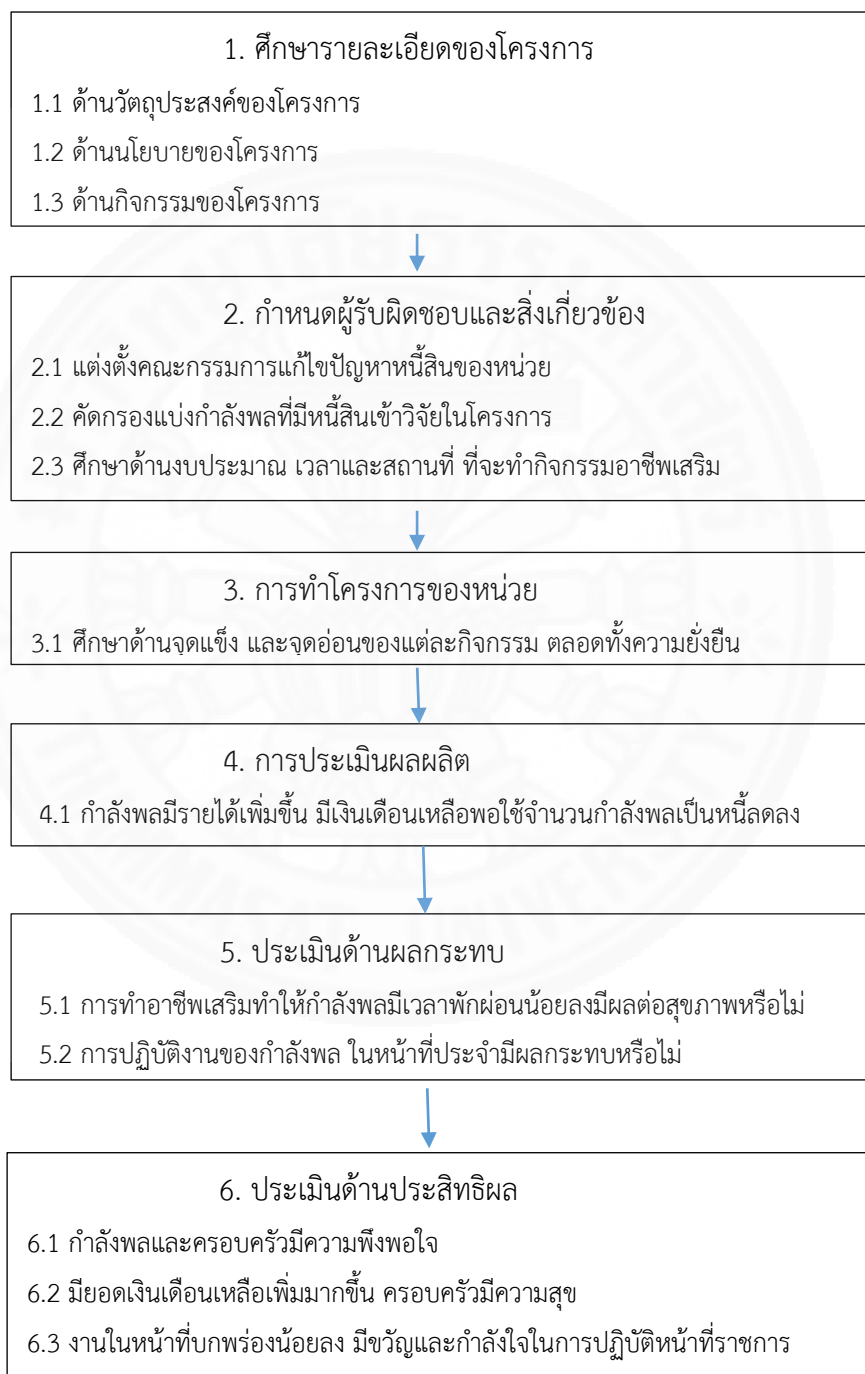
การปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหนี้สินดังกล่าว กับการดำเนินการตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ปี 2558 เพื่อต้องการ

⁵⁸ กองกำลังพลทหารบก, “โครงการสินเชื่อกู้,”

[http://dop.rta.mi.th/dop_web/04017/SP2/\(สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559\).](http://dop.rta.mi.th/dop_web/04017/SP2/(สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559).)

ทราบผลการดำเนินการตามโครงการว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะวิจัย ประเมินโครงการรายละเอียดตามแผนภาพด้านล่าง

ภาพที่ 2.6 การดำเนินการแก้ไขปัญหานี้สิน กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในแบบการตรวจสอบและการประเมินผลข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ทำการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้แบบจำลองชิปปี้ CIPP MODEL ดังนี้

ภาพที่ 3.7 แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ของ แดเนี่ยล สตัฟเฟิลบีม

ประเมินบริบทโครงการ (Context Evaluation)
<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยหรือไม่ 2. เหมาะสมกับปัญหาสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ การเมือง ด้านสังคม ด้านวิสัยทัศน์ และแหล่งเงินทุน 3. โครงการตอบสนองปัญหาหรือความต้องการแท้จริงหรือไม่
ประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินทรัพยากรด้านต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์เครื่องมือ ครุภัณฑ์ ชีตความสามารถการบริหารและการจัดการ 2. คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย ด้านความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ 3. เป้าหมายกำลังพลและครอบครัวที่เป็นหนี้ ด้านทัศนคติ ความเข้าใจ ความพึงพอใจ 4. งบประมาณ เวลาและนักวิชาการอบรมอาชีพเสริม อาคารสถานที่ ตลอดทั้งด้านเทคโนโลยี
ประเมินขั้นตอนการปฏิบัติของโครงการ (Process Evaluation)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินการวางแผนงานในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ 2. ประเมินกระบวนการปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ 3. ประเมินด้านผลดีและผลเสียแต่ละกิจกรรมในข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ
ประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านประสิทธิผลของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้คาดหวังผลผลิตไว้ 2. บุคลากรเข้าร่วมโครงการมีการพัฒนาปัญหาหนี้สินดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงใด

3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย เพื่อจะได้กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามได้ถูกต้อง ในการประเมินโครงการ พัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหาร กองทัพบก ประจำปี 2588 ในแบบการตรวจสอบและการประเมินผลข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล หน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ โดยใช้แบบจำลองซิปป์(CIPP MODEL)แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้านหลัก และอีก 2 ด้าน คือ 1. ด้านผลกระทบ 2. ด้านประสิทธิผล ดังนี้

3.1.1 ประเมินด้านบริบท (Context) ได้แก่สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิสัยทัศน์ ปัญหานโยบายแหล่งทุน วัตถุประสงค์ของโครงการ การเรียนรู้และผลความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติตามที่คาดหวัง ตลอดทั้งแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ

3.1.2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กำลังพลที่เป็นหนี้ ความรู้ความเข้าใจของกำลังพลและครอบครัวที่มีหนี้สิน ความรู้ความเข้าใจของผู้นำหน่วยและคณะกรรมการแก้ปัญหาหนี้สิน สื่อ/เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณ เวลาและสถานที่ ด้านทัศนคติ ประสบการณ์ นักวิชาการ อบรมอาชีพเสริม และด้านเทคโนโลยี

3.1.3 ประเมินด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ ประเมินแผนงานของโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงใด และด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม ที่จะส่งผลดีต่อโครงการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีข้อบกพร่องทำให้เกิดผลเสียในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ

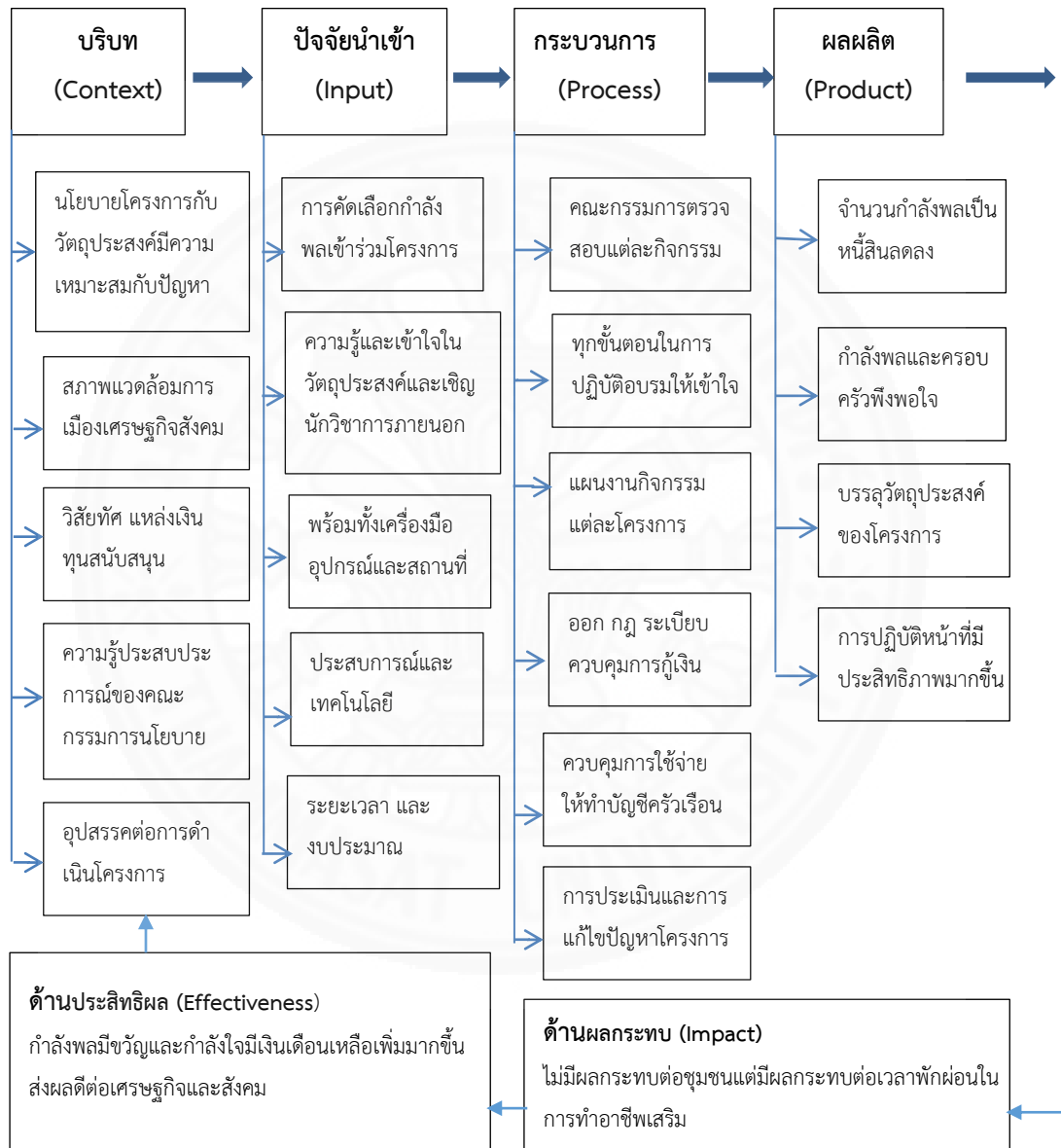
3.1.4 ประเมินด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ ปัญหาหนี้สินของกำลังพลและครอบครัวลดลง มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีเงินเดือนเหลือใช้ต่อเดือน ด้านประสิทธิผลของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้คาดหวังผลผลิตไว้

3.1.5 ประเมินด้านผลกระทบ (Impact) ได้แก่ แผนงาน/กิจกรรมของโครงการที่ดำเนินตามนโยบายของโครงการเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างหรือส่งผลกระทบต่อเวลางานในเวลาราชการหรือเวลาความเป็นส่วนตัวของกำลังพลและครอบครัว ในเวลานอกราชการ

3.1.6 การประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ได้แก่ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานประจำในหน้าที่ไม่บกพร่อง และมียอดเงินเดือนเหลือเพิ่มมากขึ้นต่อเดือน ส่งผลดีต่อภาพรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมกรอบแนวคิดการวิจัย ประเมินผลโครงการพัฒนา

คุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว และประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในหน่วยทหาร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ในแบบCIPP Model ของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม

ภาพที่ 3.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตามที่ได้ผู้วิจัยได้สรุปไว้ในข้อที่ 2.1.4 ประเภทการประเมินโครงการมีหลายประเภทไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแต่ส่วนใหญ่การประเมินโครงการยังปฏิบัติหลักๆ อยู่ 4 ประเภทคือ 1. การประเมินโครงการก่อนการดำเนินการ 2. การประเมินโครงการระหว่างดำเนินการ 3. การประเมินโครงการหลังจากเสร็จโครงการ 4. การประเมินประสิทธิภาพ ทั้งสี่ประเภทนี้ผู้วิจัยเน้นในประเภทที่ 2 การ

ประเมินโครงการระหว่างดำเนินการ ใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ทำการประเมิน และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน โดยทำการวิเคราะห์ ประเด็นประเมิน ประเมินความสอดคล้องของโครงการ แหล่งข้อมูล เครื่องมือและวิธีการ เพื่อจะได้นำไปสู่การทำเครื่องมือสำหรับทำการวิจัย

กรอบการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยทำการวิเคราะห์ ประเด็นการประเมิน ประเมินความสอดคล้องของโครงการ แหล่งข้อมูล เครื่องมือและวิธีการ ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในแบบการตรวจสอบและการประเมินผลข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล หน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

ตารางที่ 3.2 กรอบการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน(ต่อ) ถึงหน้า 82

ประเด็นการประเมิน	ประเมินความสอดคล้องของโครงการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือและวิธีการ
สภาพภาพแวดล้อมบริบท (Context)	ความสอดคล้องของโครงการระหว่างโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกับโครงการของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ในการนำนโยบายและแผนการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ของโครงการหน่วยเหนือมาปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกันในบริบท (Context) ได้แก่สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิสัยทัศน์ ปัญหา นโยบายแหล่งทุน	- ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย	- แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์

ประเด็นการประเมิน	ประเมินความสอดคล้องของโครงการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือและวิธีการ
	วัตถุประสงค์ของโครงการ การเรียนรู้และผลความรู้ความเข้าใจในการนำไปปฏิบัติตามที่คาดหวัง ตลอดทั้งแนวโน้มการก่อตัวของปัญหาที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ		
ปัจจัยนำเข้า (Input)	ความสอดคล้องด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เช่นกำลังพลที่เป็นหนี้ ความรู้ความเข้าใจของกำลังพลและครอบครัวที่มีหนี้สิน ความรู้ความเข้าใจของผู้นำหน่วยและคณะกรรมการแก้ปัญหาหนี้สิน สื่อ/เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณ เวลาและสถานที่ ด้านทัศนคติ ประสิทธิภาพ นักวิชาการอบรมอาชีพเสริม และด้านเทคโนโลยี	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์
กระบวนการดำเนินการดำเนินโครงการ (Process)	ความสอดคล้องด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) ทำการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบแต่ละกิจกรรมและทุกขั้นตอนในการปฏิบัติของแผนงานกิจกรรมแต่ละโครงการ ประเมินกฎระเบียบ การควบคุมการกู้เงิน การทำบัญชีครัวเรือน และด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสม ที่จะส่งผลดีต่อโครงการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีข้อบกพร่องทำให้เกิดผลเสียในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการหรือไม่	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์

ประเด็นการประเมิน	ประเมินความสอดคล้องของโครงการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือและวิธีการ
ผลผลิตโครงการ (Product)	ความสอดคล้องการประเมินด้านการผลิต (Product) ปัญหาหนี้สินของกำลังพลและครอบครัวลดลง มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีเงินเดือนเหลือใช้ต่อเดือน ด้านประสิทธิภาพของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้คาดหวังผลผลิตไว้เพียงใด	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์
ด้านผลกระทบ (Impact)	ประเมินความสอดคล้องด้านผลกระทบ (Impact) เกี่ยวกับแผนงาน/กิจกรรมของโครงการที่ดำเนินตามนโยบายของโครงการ เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างหรือส่งผลกระทบต่อเวลางานในเวลาราชการหรือเวลาความเป็นส่วนตัวของกำลังพลและครอบครัว ในเวลานอกราชการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์
ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)	ความสอดคล้องด้านประสิทธิผล (Effectiveness) คือ การประเมินกำลังพลมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ งานประจำในหน้าที่ไม่บกพร่อง และมียอดเงินเดือนเหลือเพิ่มมากขึ้นต่อเดือน ส่งผลดีต่อภาพรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วางนโยบาย - คณะกรรมการ - ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ - จากเอกสารงานวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

รายงานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (mixed methods) เพื่อจะได้มุมมองที่ครอบคลุมและลึกซึ้งมากขึ้น เป็นการวิจัยและประเมินในเรื่องเดียวกัน ตามที่ รัตนะ บัวสนธ์⁶⁰ให้ความหมายว่า การวิจัยและการประเมินผสมผสาน หมายถึง การดำเนินงานวิจัยและงานประเมินนั้น หรือการดำเนินงานวิจัยและการประเมินในเรื่องเดียวกันแต่กระทำในลักษณะต่อเนื่องแยกจากกันที่ใช้เทคนิควิธีการดำเนินงานจากพื้นฐานทางกระบวนการค้นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มี 2 ประเด็น

ประเด็นแรก การวิจัยและประเมินผลผสมผสาน หมายถึง การผสมผสานในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือระหว่างขั้นตอนภายในเรื่องเดียวกันอาจใช้เทคนิควิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันดำเนินงานในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง อาทิ ขั้นตอนการเก็บข้อมูลต่างก็ใช้วิธีการและเครื่องมือเก็บข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม แบบทดสอบ (ซึ่งเป็นเครื่องมือเชิงปริมาณและใช้การสังเกต) การสัมภาษณ์ (ซึ่งเป็นวิธีการเชิงคุณภาพ) หรือใช้เทคนิควิธีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันดำเนินงานในระหว่างขั้นตอน อาทิ ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลอาจเก็บข้อมูลมาด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ เมื่อถึงขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลก็อาจจัดกลุ่มจำแนกข้อมูล แจงเป็นความถี่ แล้วใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยเทคนิคทางสถิติ

ประเด็นสอง การวิจัยและประเมินผลผสมผสาน หมายถึง การผสมผสานในเรื่องเดียวกันแต่กระทำในลักษณะต่อเนื่องแยกจากกัน ในประเด็นนี้หมายความว่า ในการวิจัยหรือประเมินเรื่องหนึ่งๆ อาจจะใช้วิธีการเชิงปริมาณดำเนินงานก่อนจนกระทั่งแล้วเสร็จ จึงใช้วิธีการเชิงคุณภาพดำเนินงานภายหลัง เพื่อเป็นการศึกษาหาคำตอบในกรณีเฉพาะ หรืออาจจะเริ่มต้นด้วยการใช้วิธีการเชิงคุณภาพดำเนินก่อนเพื่อหาคำตอบจากกรณีเฉพาะหลังจากนั้นจึงใช้วิธีการเชิงปริมาณทำการศึกษาคำตอบในภาพกว้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลขนาดใหญ่ ถ้ากระทำลักษณะดังกล่าวนี้ก็เป็นดำเนินงานแบบต่อเนื่องกันระหว่างวิธีการทั้งสอง แต่ถ้ากระทำในลักษณะคู่ขนานแยกจากกันก็คือเริ่มต้นศึกษาคำตอบไปพร้อมๆ กันระหว่างวิธีการทั้งสอง แล้วนำผลคำตอบที่ค้นหาได้มาสรุปตีความร่วมกัน

สรุปผู้วิจัยใช้วิธีเชิงผสมผสาน (mixed methods) เพราะมีความเหมาะสมกับการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล

⁶⁰รัตนะ บัวสนธ์, *วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน*, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), 61-62.

3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในแบบการตรวจสอบและการประเมินผลข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล จำนวนกำลังพลทั้งหมด 280คน ณ เดือน ตุลาคม 2558 มีหนี้กู้แหล่งการเงินต่างๆ จำนวน 264 คน ไม่ได้กู้ จำนวน 16 คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์กำลังพลกู้เงินและเป็นหนี้สินทั้งหมด 94.29 เปอร์เซ็นต์

3.3.1 ผู้บังคับหน่วย เป็นผู้บริหารหน่วยที่มีอำนาจสูงสุดตามกฎหมาย 1 คนและตำแหน่งรองผู้บังคับหน่วย จำนวน 1 คน รวม 2 คน

3.3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 เพื่อศึกษานโยบายหน่วยเหนือมากำหนดเป็นนโยบายของหน่วยในการวางแผนงานกิจกรรมโครงการของหน่วย สำหรับแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ตามนโยบายของหน่วยเหนือได้ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาแต่ละหน่วยแต่ละพื้นที่ใช้ดุลยพินิจพิจารณาทำโครงการอาชีพเสริมตามสภาพแวดล้อมของหน่วยให้เหมาะสม การปฏิบัติผู้บังคับหน่วยเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่งได้แต่งตั้งรองประธาน 2 ตำแหน่ง โดยมอบให้รองผู้บังคับหน่วยเป็นรองประธานที่1 และนายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึกเป็นรองประธานที่ 2 ได้แต่งตั้งกรรมการและเลขานุการ มีนายทหารฝ่ายอำนวยการเป็นกรรมการ 5 ตำแหน่ง ผู้บังคับกองร้อยเป็นกรรมการ 5 ตำแหน่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 คน

3.3.3 ประชากร จำนวน 280 คน แยกเป็น นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 24 คนและกำลังพลนายทหารชั้นประทวน จำนวน 256 คนตามตารางด้านล่าง

ตารางที่ 3.3 สํารวจกำลังพลบรรจุ ณ เดือน ตุลาคม 2558

ลำดับ	ชั้นยศ	จำนวน/นาย	หมายเหตุ
1	นายทหารสัญญาบัตร	24	
2	นายทหารชั้นประทวน	256	
รวม		280	

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 การสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นที่ 1	ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ
ขั้นที่ 2	วิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา
ขั้นที่ 3	นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและขอคำแนะนำ
ขั้นที่ 4	นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโครงการ ด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence): IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา
ขั้นที่ 5	นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรกลุ่มสำรวจตัวอย่าง โดยประมาณ จำนวน 30 คน
ขั้นที่ 6	นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
ขั้นที่ 7	ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำไปใช้จริง

3.4.1.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ 2 แบบ

(1) ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บจากแหล่งข้อมูลจากฝ่ายการเงินของหน่วย เป็นเอกสารรายงานการหักเงินกำลังพลเป็นหนี้สินส่งแหล่งกู้เงิน ข้อมูล 6 เดือน

(2) ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บจากแหล่งกำเนิดข้อมูลโดยตรง ด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกต กำลังพลที่แต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินทั้ง 4 โครงการและสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการและกรรมการนخبเคลื่อนนโยบายวางแผนกิจกรรมโครงการของหน่วย

3.4.1.2 การให้คะแนนตามความคิดเห็น

ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวของลิเคอร์ท (Likert) โดยมีลำดับความคิดเห็นคำตอบ 5 ระดับ สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามตามรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 3.5 คะแนนตามระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์การให้คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

และใช้วิธีหาค่าของ (Cronbach) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ให้คะแนนต่างจาก 0, 1 ได้ แบบวัดมาตราส่วน (Scale 5 4 3 2 1) จากสูตรการคำนวณ สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient: α) และใช้การหาค่ากำหนดช่วงชั้นจากการประเมินแบบสอบถาม (Scale Questions) มาตราส่วนโดยวัดข้อมูลประเภทสเกลอันดับ (Interval Scale) การกำหนดช่วงชั้นแบบ (Likert Scale) มีการคำนวณดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันดับสเกล} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็นช่วง ๆ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.6 แปลผลตามค่าน้ำหนักคะแนน

ค่าน้ำหนักคะแนน	การแปลผล
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย

1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
-------------	------------

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามกับกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 82 คน รวมทั้งสิ้น 82 ชุด แต่ละชุดแบ่งออกเป็นชุดละ 3 ส่วน รายละเอียดของแต่ละส่วน มีดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการด้านบริบท ด้านนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล เป็นการประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อ

ส่วนที่ 3 การเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.1.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) ที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ถ้าค่า IOC มีค่าน้อยกว่าผู้วิจัยต้องนำมาแก้ไขข้อคำถามที่ไม่สมบูรณ์ทำการปรับปรุงใหม่ตามที่อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแนะนำเสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรกลุ่มสำรวจตัวอย่างโดยประมาณ จำนวน 30 คนอีก คำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยโปรแกรม Statistical package for the social science (SPSS) for Windows ได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.895 ซึ่งแปลผลความเชื่อมั่นเท่ากับ “ความเชื่อมั่นสูง” ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.7 ตารางคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient : α)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	26	86.7
	Excluded ^a	4	13.3
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.895	46

สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีของ Kendall ข้อมูลการให้คะแนนแบบจัดอันดับสำหรับการมีผู้ให้คะแนนหลายคน สามารถหาค่าความเชื่อมั่นได้ด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (coefficient of concordance: W) ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.8 เกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น

ค่า Cronbach's Alpha	การแปลผลความเชื่อมั่น
0.00 – 0.20	ความเชื่อมั่นต่ำมาก / ไม่มีเลย
0.21 – 0.40	ความเชื่อมั่นต่ำ
0.41 – 0.70	ความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71 – 1.00	ความเชื่อมั่นสูง

ที่มาข้อมูล : ดัดแปลงข้อมูลจากเว็บไซต์ www.bec.nu.ac.th (เกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552), 30.

3.4.2 การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโครงการ มี 2 ชุด คือ ชุดที่ (1) แบบสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการและกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ จำนวน 4 คน ชุดที่ (2) แบบสัมภาษณ์กำลังพลและครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย จำนวน 11 คน รายละเอียดของแต่ละชุดมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ตามกรอบการประเมิน หัวข้อสัมภาษณ์ลักษณะเดียวกับแบบสอบถามเป็นหัวข้อคำถาม

หลัก เพื่อเป็นแนวทางในการให้สัมภาษณ์ และสามารถปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามความเหมาะสมในระหว่างสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาครูณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เมื่อได้รับคำแนะนำ กลับมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้วไปสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการและกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ จำนวน 4 คน และใช้ประเภทการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อสัมภาษณ์กำลังพลที่มีหนี้สินเข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่โครงการอาชีพเสริมของหน่วยอีก จำนวน 11 คน

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการและกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการร่างวางแผนนโยบายโครงการของหน่วย ใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) คำถามประกอบด้วยด้านสภาพแวดล้อม ด้านนำเข้าปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิต ผลกระทบและประสิทธิผล จำนวน 6 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กำลังพลและครอบครัวเข้าร่วมโครงการ ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกำลังพลที่มีหนี้สินเข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่โครงการของหน่วยมี 4 โครงการ ใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) คำถามประกอบด้วยด้านสภาพแวดล้อม ด้านนำเข้าปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินงานทั้ง 4 โครงการ ผลผลิตทั้ง 4 โครงการ ผลกระทบและประสิทธิผลทั้ง 4 โครงการและอาจปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามความเหมาะสมในระหว่างสัมภาษณ์ มีจำนวน 6 ข้อ

ตารางที่ 3.9 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) สัมภาษณ์เฉพาะกำลังพลและครอบครัวที่รับผิดชอบโครงการโดยตรงทั้ง 4 โครงการ รวม 11 คน ดังนี้

ลำดับ	โครงการอาชีพเสริม	ยศ/ชื่อ ที่สัมภาษณ์	หมายเหตุ
1	โครงการตลาดนัดสินค้าเพื่อสุขภาพ	1. จ.ส.อ.บุญยิ่ง จำหนองหว่า 2. จ.ส.ท.ภูมิภัทร โชติกุล 3. จ.ส.อ.ปรัดถกร โพนขันธุ์	กำลังพล กำลังพล กำลังพล
2	โครงการปลูกพืชผักไฮโดรโปนิกส์	1. นาง กรรณิกา แต่งผึ้ง 2. นาง จรุเดช รักสุจริต	ภรรยากำลังพล ภรรยากำลังพล

ตารางที่ 3.9 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) สัมภาษณ์เฉพาะกำลังพลและครอบครัวที่รับผิดชอบโครงการโดยตรงทั้ง 4 โครงการ (ต่อ)

ลำดับ	โครงการอาชีพเสริม	ยศ/ชื่อ ที่สัมภาษณ์	หมายเหตุ
3	โครงการเพาะเห็ดนางฟ้า	1. จ.ส.อ.สุพจน์ กิจช่วย 2. จ.ส.อ.ภูธร กังวาลย์ 3. จ.ส.อ.ปัญญา ไชยเสรีฐ	กำลังพล กำลังพล กำลังพล
4	โครงการปลูกมะนาว	1. จ.ส.อ.สมคิด สายสกล 2. จ.ส.อ.ชิตชาย พิณประดิษฐ์ 3. ส.อ.ธนวัฒน์ สายนาค	กำลังพล กำลังพล กำลังพล
รวม	จำนวน 4 โครงการ	จำนวน 11 คน	กำลังพล/ครอบครัว

3.4.3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) ประเภทการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

หมายถึงเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะส่วน ๆ ไม่สามารถจะทำการศึกษาได้ทั้งหมด จึงเหมาะต่อการสุ่มที่ไม่ใช่เป็นตัวแทนของกำลังพลทั้งหมดในกองทัพบก เป็นการสุ่มกลุ่มประชากรตามวัตถุประสงค์ของโครงการของผู้วิจัย เพื่อจะแบ่งแยกหรือเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นหนี้สิน และมีเงินเดือนเหลือต่อเดือนไม่ถึง 5,000 บาท ซึ่งหน่วยเหนือมีคำสั่งให้หน่วยขึ้นตรงทุกหน่วยหาทางให้ความเร่งด่วนช่วยเหลือกำลังพลและครอบครัว ที่มีหนี้สินเงินเดือนเหลือต่อเดือนไม่ถึง 5,000 บาท เป็นความเร่งด่วน กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ มีนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวนที่เป็นหนี้สินรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.10 จำนวนประชากรและกลุ่มสำรวจที่มีหนี้สิน

ข้อมูล/ชั้นยศ	จำนวนกลุ่มประชากรเป็นหนี้ทั้งหมด	กลุ่มเงินเดือนเหลือไม่ถึง 5,000 บาท
นายทหารสัญญาบัตร	22	1
นายทหารชั้นประทวน	242	81
รวม	264	82

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการใช้วิจัยในครั้งนี้ มีกำลังพลเงินเดือนเหลือไม่ถึงเกณฑ์ต่อเดือน 5,000 บาท ทั้งสิ้น จำนวน 82 นาย แบ่งเป็นนายทหารสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวน แยกตามชั้นยศ ตามตารางด้านล่าง ดังนี้

ตารางที่ 3.11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในแบบสอบถามกำลังพล (แยกตามชั้นยศ)

ชั้นยศ	จำนวน	หมายเหตุ
ร้อยตรี	1	วิจัยเฉพาะกำลังพลที่เป็นหนี้สินและเงินเดือนเหลือต่อเดือนไม่ถึง 5,000 บาท ตามคำสั่งเร่งด่วนของหน่วยเหนือในการหาวิธีแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัว
จ่าสิบเอก(พิเศษ)	9	
จ่าสิบเอก	46	
จ่าสิบโท	2	
จ่าสิบตรี	2	
สิบเอก	21	
สิบโท	1	
สิบตรี	-	
รวม	82	

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล ตามวัตถุประสงค์ของโครงการกองทัพบก ในกรณีการหา มาตราการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลซึ่งมีสถิติสูงทั่วทั้งกองทัพบก สำหรับกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ จากข้อมูลเอกสารสำรวจเมื่อเดือน กันยายน 2558 ลงวันที่ 7 ต.ค.58 เห็นได้ว่ามี กำลังพลทั้งสิ้น 280 นาย มีหนี้สิน 264 นาย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์กำลังพลเป็นหนี้ 94.29 เปอร์เซ็นต์ และกำลังพลไม่มีหนี้สิน 16 นาย คิดเป็น 5.71 เปอร์เซ็นต์ มีกำลังพลเงินเดือนเหลือต่อเดือนไม่ถึง 5,000 บาท จำนวน 82 นาย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจสถิติของกำลังพลที่มีหนี้สินจาก ข้อมูลของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยและข้อมูลจากนายทหารฝ่ายการเงินของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการด้านการเงินของหน่วยและหักเงินเดือน ของกำลังพลที่มีหนี้สินส่งแหล่งกู้เงินในระบบที่มีภาครัฐกำกับดูแลในช่วง 6 เดือน ที่ผ่านมาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2558 ถึงสิ้นเดือน เมษายน 2559 เอกสารช่วงเดือน พ.ย.58 และ ธ.ค.58 เป็นการสรุป ยืนยันเงินคงเหลือและหนี้สินข้อมูลโดยประมาณการ เพราะเพียงยกเลิกรายการระบบกองพัน อิเล็กทรอนิกส์ (E-Battlion) มาใช้ระบบตามกรมบัญชีกลางเพื่อรองรับการจ่ายตรงเงินเดือน ทำให้ ข้อมูลหนี้สินในส่วนสหกรณ์กับสวัสดิการภายในหน่วยไม่ปรากฏในระบบ มีแต่หนี้สินในระบบราชการ ที่กรมสวัสดิการของกองทัพบกเท่านั้นที่แสดงในระบบจ่ายตรงใหม่ ทำให้ยอดกำลังพลที่มีหนี้สินอยู่ ลดลงในเดือน พ.ย.58 ทำให้มีมากกว่าเดือนอื่น ตามเอกสารรายงานของฝ่ายการเงิน กองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ฯ สรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนกำลังพลที่มีหนี้สินรับเงินเดือนไม่ถึง 5,000 บาท/เดือน

รายการ	ระหว่าง ก.ย.58 ต.ค.58	พ.ย. 58	ธ.ค. 58	ม.ค. 59	ก.พ. 59	มี.ค. 59	เม.ย. 59	หมายเหตุ
ข้อมูลสถิติกำลังพลรับ เงินเดือนไม่ถึง 5,000 บาท/ เดือน	82	30	64	66	71	74	64	คน
จำนวนกำลังพล/หนี้ลดลง	0	52	18	16	11	8	18	คน
เปอร์เซ็นต์	100	63.41	21.95	19.51	13.41	9.76	21.95	

จากข้อมูลรวบรวมเบื้องต้นเห็นได้ว่ากำลังพลกลุ่มตัวอย่างเป็นหนี้ลดลง จากเดิมมีจำนวน 82 คน ในการดำเนินแผนงานโครงการแก้ไขปัญหานี้สินให้แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ทำให้กำลังพลหนี้สินได้ในแต่ละเดือนไม่คงที่หากสรุปตามตารางในเดือน พ.ย.58 ข้อมูลกำลังพลมีหนี้สินลดลง 52 คน ไม่ตรงกับความเป็นจริงสาเหตุจากการเปลี่ยนระบบควบคุมจ่ายเงินเดือนแบบเก่ามาเป็นระบบจ่ายตรงแบบใหม่ทำให้ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ ข้อมูลตรงกับความจริงเริ่มจาก เดือน ธ.ค.58 ตามตาราง จะเห็นว่ากำลังพลที่สามารถลดหนี้ได้แค่ 18 คน พอมาเดือน ม.ค.59 จะเห็นว่าจำนวนลดหนี้ได้ลดลงอีก 2 คน เหลือแค่ 16 คน ในเดือน ก.พ.59 จำนวนลดหนี้ได้ลดลงอีก 5 คน เหลือ 11 คน ที่สามารถลดหนี้ได้ ต่อมาในเดือน มี.ค.59 จะเห็นว่ากำลังพลกลับมาเป็นหนี้เพิ่มอีก 3 คน คงเหลือลดหนี้ได้ 8 คน และในเดือน เม.ย.59 สามารถเพิ่มจำนวนลดหนี้ได้ลงได้อีก จำนวน 7 คน รวมเป็น 18 คน รวมระยะเวลา 6 เดือน ถึงเดือน เม.ย.59 สามารถทำให้กำลังพลหนี้สินได้ถึงเดือน เมษายน 59 ทั้งหมด จำนวน 18 นาย คิดเป็น 21.95 เปอร์เซ็นต์ รายละเอียดตามตารางด้านบน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพ หน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในข้อ 2.8 การแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ โดยใช้รูปแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) ของ แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินทั้งใน ด้านบริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) และด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินทั้ง 5 ด้านนี้ของแบบจำลองของซิปป์โมเดลมีความชัดเจนทุกขั้นตอน (CIPP+I) และด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมคำอธิบาย ตามรายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 ผลวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ
- 4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
- 4.4 ผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์คณะกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ
- 4.5 ผลวิเคราะห์สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหานี้สินทั้ง 4 โครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ
- 4.6 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นบทสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1 ผลวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มกำลังพลที่มีหนี้สินเงินเดือนเหลือไม่ถึง 5,000 บาท/เดือน มีจำนวน 82 คน การแจกแจงความถี่ จำแนกตามสถานภาพ การวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ของกำลังพลที่ตอบแบบสอบถามแยกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ รายได้ สถานภาพ จำนวนบุตร รายได้คู่สมรส รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.13 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน เพศ (n = 82)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	82	100
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 เป็นเพศ ชาย เพราะว่าเป็นหน่วยสำรวจวิจัย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ เป็นหน่วยกำลังรบทำการบรรจุกำลังพลเฉพาะเพศชายเท่านั้น

ตารางที่ 4.14 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน อายุ (n = 82)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุไม่เกิน 25 ปี	9	11.0
ระหว่าง 26 – 35 ปี	33	40.2
ระหว่าง 36 – 45 ปี	24	29.3
ตั้งแต่ 46 ขึ้นไป	16	19.5
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุมากที่สุดร้อยละ 40.2 อยู่ระหว่างอายุ 26 – 35 ปี ลำดับต่อมาร้อยละ 29.5 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี รองลงมาร้อยละ 19.5 อายุ 46 ปีขึ้นไป และอายุน้อยสุทธ้อยละ 11.0 ที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปีลงไป

ตารางที่ 4.15 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษา (n = 82)

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษา – อนุปริญญา	55	67.1
ปริญญาตรี	25	30.5
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2.4
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษามาก ร้อยละ 67.1 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา จำนวน 55 คน รองลงมาร้อยละ 30.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมี จำนวน 25 คน และสูงกว่าปริญญาตรีมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.16 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง อายุรับราชการ (n = 82)

อายุรับราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุรับราชการน้อยกว่า 5 ปี	18	22.0
ระหว่าง 6 – 10 ปี	17	20.7
ระหว่าง 11 – 15 ปี	10	12.2
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	37	45.1
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนีสินมีอายุรับราชการมากที่สุด ร้อยละ 45.1 อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปมี จำนวน 37 คน รองลงมาร้อยละ 22.0 มีอายุรับราชการน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 18 คน ต่อมาร้อยละ 20.7 มีอายุรับราชการระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 17 คน และน้อยสุทธ้อยละ 12.2 อายุรับราชการระหว่าง 11 – 15 ปี

ตารางที่ 4.17 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง รายได้เงินเดือน (n = 82)

เงินเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ตั้งแต่ 8001-12000 บาท	19	23.2
รายได้ตั้งแต่ 12001-16000 บาท	22	26.8
รายได้ตั้งแต่ 16001-20000 บาท	7	8.5
รายได้ตั้งแต่ 20001-25000 บาท	19	23.2
รายได้ตั้งแต่ 25001 บาทขึ้นไป	15	18.3
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างระดับเงินเดือนที่มีหนี้มากที่สุด ร้อยละ 26.8 ที่มีรายได้ตั้งแต่ 12001 - 16000 บาท มีจำนวน 22 คน รองลงมา ร้อยละ 23.2 มี 2 ฐานเงินเดือน คือฐานเงินเดือนตั้งแต่ 8001 - 12000 บาท จำนวน 19 คน และฐานเงินเดือนตั้งแต่ 20001 - 25000 บาท จำนวน 19 คน ลำดับรองลงมาอีก ร้อยละ 18.3 มีรายได้ตั้งแต่ 25001 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 15 คน และมีหนี้ต่ำสุด ร้อยละ 8.5 มีรายได้ตั้งแต่ 16001 - 20000 บาท จำนวน 7 คน

ตารางที่ 4.18 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน สถานภาพ (n = 82)

สถานภาพครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพโสด	25	30.5
สถานภาพสมรส	49	59.8
สถานภาพหย่าร้าง	2	2.4
สถานภาพแยกกันอยู่	6	7.3
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมาก ร้อยละ 59.8 มีสถานภาพสมรสแล้ว มีจำนวน 49 คน รองลงมา ร้อยละ 30.5 มีสถานภาพเป็นโสด จำนวน 25 คน ต่อมา ร้อยละ 7.3 มีสถานภาพครอบครัวแยกกันอยู่ มีจำนวน 6 คน และน้อยที่สุด ร้อยละ 2.4 มีสถานภาพหย่าร้างมีจำนวน 2 คน

ตารางที่ 4.19 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน จำนวนบุตร (n = 82)

บุตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนบุตรไม่มี	34	41.5
จำนวนบุตร 1 คน	26	31.7
จำนวนบุตร 2 คน	18	22.0
จำนวนบุตรมากกว่า 2 คนขึ้นไป	4	4.9
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า คนไม่มีบุตรที่ภูมิลำเนาปัจจุบันมีจำนวนมาร้อยละ 41.5 จำนวน 34 คน รองลงมาร้อยละ 31.7 จะมีบุตรครบครัวละ 1 คน มีจำนวน 26 คน ต่อมาร้อยละ 22.0 มีบุตรครบครัวละ 2 คน และน้อยสุดจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4.9 มีบุตรมากกว่า 2 คน ขึ้นไป

ตารางที่ 4.20 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้าน รายได้ของคู่สมรส (n = 82)

รายได้คู่สมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้คู่สมรสไม่มี	30	36.6
รายได้ต่ำกว่า 10000 บาท	9	11.0
รายได้ 10001-20000 บาท	23	28.0
รายได้มากกว่า 20001 บาทขึ้นไป	17	20.7
missing	3	3.7
รวม	82	100

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.6 คู่สมรสไม่มีรายได้ จำนวน 30 คน รองลงมาร้อยละ 28.0 ภรรยาที่มีรายได้อยู่ที่ 10001 – 20000 บาท มีจำนวน 23 คน ถัดมากกลุ่มตัวอย่างที่ภรรยาที่มีรายได้ 20001 บาท ขึ้นไปมี 17 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 และภรรยาที่มีรายได้ต่ำกว่า 10000 บาท มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ส่วน missing ที่หายไปเพราะผู้ตอบแบบสอบถามไม่ให้ข้อมูล ร้อยละ 3.7 มีจำนวน 3 คน

สรุป กลุ่มตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคลพบว่าเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุสูงมากที่สุดระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 33 คน อายุน้อยสุด 25 ปี ลงไปจำนวน 9 คน ส่วนระดับการศึกษามาก ร้อยละ 67.1 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา จำนวน 55 คน และจำนวนน้อยสุดสูงกว่าปริญญาตรีมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ที่เหลือมีวุฒิปริญญาตรี อายุรับราชการมากที่สุด ร้อยละ 45.1 อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปมี จำนวน 37 คน และน้อยสุดร้อยละ 12.2 อายุรับราชการระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 10 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างระดับเงินเดือนที่มีหนี้มาก ร้อยละ 26.8 ที่มีรายได้ตั้งแต่ 12001 – 16000 บาท มีจำนวน 22 คน และมีหนี้้น้อยสุดร้อยละ 8.5 มีรายได้ตั้งแต่ 16001 – 20000 บาท จำนวน 7 คน ด้านสถานภาพพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมาก ร้อยละ 59.8 มีสถานภาพสมรสแล้ว มีจำนวน 49 คน รองลงมาร้อยละ 30.5 และน้อยสุดร้อยละ 2.4 มีสถานภาพหย่าร้างมีจำนวน 2 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรพบว่าคนไม่มีบุตรที่กู้เงินมีหนี้จำนวนมากร้อยละ 41.5 จำนวน 34 คน และสุดท้ายพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.6 คู่สมรสไม่มีรายได้ จำนวน 30 คน

4.2 ผลวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

ศึกษาผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นตามแบบสอบถาม 5 ระดับ ทำการแปรผลจากรดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว และประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในหน่วยทหาร กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ในตัวแบบ CIPP MODEL ของ แดเนียล สตัด์เฟิลบีมเพื่อหา ค่าสถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) จากกลุ่มตัวอย่าง 82 คน รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหานี้สินด้านเนื้อหา (context)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	วัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหานี้สินมีความเหมาะสมเพียงใด	(21) 25.6	(23) 28.0	(33) 40.2	(3) 3.7	(2) 2.4	3.71	0.975	มาก

ตารางที่ 4.21 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านเนื้อหา (context) (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2	สภาพแวดล้อม เช่น พื้นที่ เศรษฐกิจสังคม และการเมือง	(10)	(16)	(45)	(10)	(1)	3.29	0.882	ปานกลาง
		12.2	19.5	54.9	12.2	1.2			
3	กิจกรรมอาชีพเสริม เหมาะสมกับกำลังพล	(9)	(29)	(39)	(5)	-	3.51	0.774	มาก
		11.0	35.4	47.6	6.1	-			
4	สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของ กองทัพบก	(13)	(29)	(36)	(1)	(2)	3.62	0.860	มาก
		15.9	35.4	43.9	1.2	2.4			
5	การสนับสนุนเครื่องมือ เงินลงทุนเหมาะสม เพียงใด	(15)	(21)	(40)	(5)	-	3.57	0.865	มาก
		18.3	25.6	48.8	6.1	-			
6	กิจกรรมโครงการอาชีพ เสริมยั่งยืนหรือไม่	(6)	(20)	(47)	(8)	-	3.30	0.749	ปานกลาง
		7.3	24.4	57.3	9.8	-			
รวม							3.49	0.675	มาก

ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านปัจจัยนำเข้า (input)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	กำลังพลและครอบครัว เข้าใจนโยบายหรือ วัตถุประสงค์โครงการ	(11)	(21)	(41)	(8)	-	3.43	0.851	มาก
		13.4	25.6	50.0	9.8				
2	ผู้บังคับบัญชาส่งเสริม สนับสนุนกำลังพล	(14)	(27)	(36)	(4)	(1)	3.60	0.873	มาก
		17.1	32.9	43.9	4.9	1.2			
3	คณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการมี ความรู้ความเข้าใจให้ การสนับสนุนตลอด	(6)	(27)	(39)	(8)	(1)	3.36	0.811	ปานกลาง
		7.3	32.9	47.6	9.8	1.2			

ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านปัจจัยนำเข้า (input) (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
4	วัสดุอุปกรณ์อาคาร สถานที่ที่มีความเหมาะสม	(6)	(21)	(43)	(11)	(1)	3.24	0.825	ปานกลาง
		7.3	25.6	52.4	13.4	1.2			
5	ผู้รับผิดชอบโครงการมี การประสานกันอย่าง ใกล้ชิดกับกำลังพลและ ครอบครัว	(4)	(21)	(46)	(10)	-	3.23	0.729	ปานกลาง
		4.9	25.6	56.1	12.2	2			
6	สนับสนุนแหล่งเงินทุน และสวัสดิการอย่าง เพียงพอ	(3)	(23)	(45)	(8)	(3)	3.18	0.803	ปานกลาง
		3.7	28.0	54.9	9.8	3.37			
7	กำลังพลและครอบครัวมี ความรู้ความเข้าใจ ชัดเจนกับแผนงาน โครงการ	(6)	(17)	(45)	(11)	(2)	3.17	0.848	ปานกลาง
		7.3	20.7	54.9	13.4	2.4			
8	มีการประชาสัมพันธ์ โครงการทั่วถึง	(6)	(25)	(39)	(9)	(2)	3.30	0.858	ปานกลาง
		7.3	30.5	47.6	11.0	2.4			
9	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ โครงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ	(6)	(25)	(40)	(8)	(3)	3.28	0.879	ปานกลาง
		7.3	30.5	48.8	9.8	3.7			
รวม							3.30	0.621	ปานกลาง

ตารางที่ 4.23 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านกระบวนการ (process)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	แผนงานโครงการสามารถเพิ่มรายได้	(4)	(23)	(42)	(10)	(1)	3.24	0.783	ปานกลาง
		4.9	28.0	51.2	12.2	1.2			
2	การกลั่นกรองกำลังพลเข้าร่วมโครงการ	(8)	(33)	(31)	(10)	-	3.48	0.835	มาก
		9.8	40.2	37.8	12.2	-			
3	การควบคุมการกู้เงินที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	(5)	(30)	(35)	(11)	(1)	3.33	0.832	ปานกลาง
		6.1	36.6	42.7	13.4	1.2			
4	แต่ละโครงการสามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์	(7)	(21)	(40)	(13)	(1)	3.24	0.869	ปานกลาง
		8.5	25.6	48.8	15.9	1.2			
5	สามารถเพิ่มรายได้อย่างมาก	(9)	(22)	(43)	(7)	-	3.41	0.803	มาก
		11.0	26.8	52.4	8.5	-			
6	กระบวนการนำสินค้าสู่ตลาดเหมาะสม	(6)	(23)	(42)	(10)	(1)	3.28	0.821	ปานกลาง
		7.3	28.0	51.2	12.2	1.2			
7	มีการจัดประชุมประชาสัมพันธ์ตลอด	(3)	(23)	(43)	(11)	(2)	3.17	0.798	ปานกลาง
		3.7	28.0	52.4	13.4	2.4			
8	มีการแนะนำวิธีปฏิบัติทุกขั้นตอน	(4)	(34)	(31)	(11)	(2)	3.33	0.861	ปานกลาง
		4.9	41.5	37.8	13.4	2.4			
9	เชิญวิทยากรภายนอกมาสอนทำอาชีพเสริม	(9)	(23)	(39)	(11)	-	3.37	0.854	ปานกลาง
		11.0	28.0	47.6	13.4	-			
10	สถานที่ทำอาชีพเสริมเหมาะสม	(5)	(27)	(37)	(13)	-	3.29	0.809	ปานกลาง
		6.1	32.9	45.1	15.9	-			
11	การทำบัญชีครัวเรือนสามารถลดรายจ่ายได้	(11)	(28)	(35)	(7)	-	3.53	0.838	มาก
		13.4	34.1	42.7	8.5	-			
รวม							3.33	0.616	ปานกลาง

ตารางที่ 4.24 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านผลผลิต (product)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	กำลังพลหนี้สินลดลงสามารถผ่อนส่งหนี้ได้	(10)	(23)	(39)	(10)	-	3.40	0.859	ปานกลาง
		12.2	28.0	47.6	12.2	-			
2	มีเงินรายได้เพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนที่ยังไม่ได้ทำโครงการอาชีพเสริม	(9)	(20)	(40)	(12)	(1)	3.29	0.896	ปานกลาง
		11.0	24.4	48.8	14.6	1.2			
3	มีเงินเหลือสามารถซื้อเสื้อผ้าใหม่ๆ ได้ทานอาหารนอกบ้าน	(6)	(29)	(37)	(10)	-	3.38	0.796	ปานกลาง
		7.3	35.4	45.1	12.2	-			
4	กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจกับโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน	(7)	(26)	(37)	(11)	-	3.36	0.826	ปานกลาง
		8.5	31.7	45.1	13.4	-			
รวม							3.35	0.728	ปานกลาง

ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินด้านประสิทธิผล (effectiveness)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	การปฏิบัติงานประจำมีกำลังใจมากขึ้น	(6)	(30)	(40)	(6)	-	3.44	0.739	มาก
		7.3	36.6	48.8	7.3	-			
2	คดีฟ้องร้องหนี้สินลดลงมีเงินชำระหนี้	(4)	(23)	(49)	(6)	-	3.30	0.679	ปานกลาง
		4.9	28.0	59.8	7.3	-			
3	กำลังพลลดพฤติกรรมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	(3)	(27)	(41)	(10)	-	3.28	0.729	ปานกลาง
		3.7	32.9	50.0	12.2	-			
4	กำลังพลและครอบครัวมีความสุขมากขึ้น	(3)	(35)	(35)	(9)	-	3.39	0.733	ปานกลาง
		3.7	42.7	42.7	11.0	-			
5	ความสูญเสียงานและความเครียดลดลง	(7)	(22)	(47)	(6)	-	3.37	0.746	ปานกลาง
		8.5	26.8	57.3	7.3	-			

ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหานี้ในด้านประสิทธิผล (effectiveness) (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6	แผนงานกิจกรรม โครงการแก้ไขปัญหานี้ สินเป็นที่พอใจ	(4)	(27)	(41)	(10)	-	3.30	0.748	ปานกลาง
		4.9	32.9	50.0	12.2	-			
รวม							3.34	0.595	ปานกลาง

ตารางที่ 4.26 ระดับความคิดเห็นการแก้ไขปัญหานี้ในด้านผลกระทบ (impact)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1	ผลกระทบกับ สภาพแวดล้อมชุมชน รอบค่ายเพียงใด	(3)	(20)	(41)	(15)	(3)	3.06	0.851	ปานกลาง
		3.7	24.4	50.0	18.3	3.7			
2	ผลกระทบกับกำลังพลที่ ทำอาชีพเสริม	(2)	(17)	(44)	(15)	(4)	2.98	0.831	ปานกลาง
		2.4	20.7	53.7	18.3	4.9			
รวม							3.01	0.763	ปานกลาง

ตารางที่ 4.27 สรุปการประเมินค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น	S.D.	การแปลผล
1.	ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)	3.49	0.675	มาก
2.	ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	3.30	0.621	ปานกลาง

ตารางที่ 4.27 สรุปการประเมินค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น	S.D.	การแปรผล
3.	ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)	3.33	0.616	ปานกลาง
4.	ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)	3.35	0.728	ปานกลาง
5.	ผลการประเมินด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation)	3.34	0.595	ปานกลาง
6	ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)	3.01	0.763	ปานกลาง
	รวม	3.31	0.529	ปานกลาง

สรุปตามตารางที่ 4.27 เห็นได้ว่าความคิดเห็นของกำลังพลที่เป็นประชากรใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในจำนวนทั้ง 82 คน มีความคิดเห็นพึงพอใจในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้แก่กำลังพลของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 เป็นค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกำลังพลในระดับปานกลาง สำหรับการประเมินที่ใช้รูปแบบ CIPP มี 6 ข้อ ระดับความคิดเห็นในความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านบริบท (Context) ที่ระดับ 3.49 ส่วนที่เหลืออีก 5 ข้อ อยู่ระดับพึงพอใจปานกลางทั้งหมด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ระดับ 3.30 ด้านกระบวนการ (Process) ระดับ 3.33 ด้านผลผลิต (Product) ระดับ 3.35 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ระดับ 3.34 ส่วนผลกระทบ (Impact) มีความคิดเห็นผลกระทบมีน้อยในระดับค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.01

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

4.3.1 แสดงในรูปการทดสอบค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA)

เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณกับตัวแปรเชิงคุณภาพ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อายุรับราชการ รายได้เงินเดือน สถานภาพ จำนวนบุตร รายได้คู่สมรส กับระดับความความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามโครงการพัฒนา

คุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ส่งผลต่อปัจจัย ผลกระทบ และประสิทธิผล อย่างไรก็ตาม สถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ F - test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) ตามชนิดของข้อมูลในการกำหนดทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

- 1.1 อายุ ที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นในผลกระทบแตกต่างกัน
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มอายุที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผลกระทบ จำแนกตามอายุ

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	10.709	3	3.570	7.625	.000
	ภายในกลุ่ม	36.514	78	.468		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มอายุมี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.852 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มอายุในทุกกลุ่ม ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบจำแนกตามอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ไม่เกิน 25 ปี	9	3.7778
26 - 35 ปี	33	3.1667
36 - 45 ปี	24	2.8750
46 ปีขึ้นไป	16	2.5000
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 26 - 35 ปี กลุ่มอายุ 36 - 45 ปี และกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน

- 1.2 อายุ ที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นในประสิทธิผลแตกต่างกัน
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มอายุที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประสิทธิผลจำแนกตามอายุ

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	2.483	3	.828	2.459	.069
	ภายในกลุ่ม	26.251	78	.337		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.069 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe

เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.183 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มอายุในทุกกลุ่ม ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิภาพจำแนกตามอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ไม่เกิน 25 ปี	9	3.5741
26 - 35 ปี	33	3.4141
36 - 45 ปี	24	3.3958
46 ปีขึ้นไป	16	3.0104
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นพึงพอใจกับประสิทธิภาพของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นเล็กน้อย ส่วนกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นประสิทธิภาพโครงการแก้ไขปัญหานี้สินต่ำ สรุปว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน

- 1.3 ผลการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นในผลกระทบแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลการศึกษาที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผลกระทบ จำแนกตามการศึกษา

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	2.381	2	1.190	2.097	.130
	ภายในกลุ่ม	44.842	79	.568		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.130 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig. ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.157 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มการศึกษาในทุกกลุ่ม มีปัจจัยผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
มัธยมศึกษา อนุปริญญา	55	3.0818
ปริญญาตรี	25	2.9600
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2.0000
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาและอนุปริญญา มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้มีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น รองลงมาคือกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

- 1.4 ผลการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ย ประสิทธิภาพ จำแนกตามการศึกษา

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	.514	2	.257	.719	.490
	ภายในกลุ่ม	28.220	79	.357		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.490 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.157 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มการศึกษาในทุกกลุ่ม มีปัจจัยต่อประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิภาพตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
มัธยมศึกษา อนุปริญญา	55	3.3485
ปริญญาตรี	25	3.3067
สูงกว่าปริญญาตรี	2	3.8333
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นเล็กน้อย รองลงมาคือกลุ่มระดับการศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา และปริญญาตรี สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

1.5 อายุราชการที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านผลกระทบแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้

H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลอายุราชการที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผลกระทบ จำแนกตามอายุราชการ

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	8.922	3	2.974	6.057	.001
	ภายในกลุ่ม	38.301	78	.491		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลอายุราชการที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.055 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่าอายุราชการมีผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
อายุราชการน้อยกว่า 5 ปี	18	3.5833
ระหว่าง 6-10 ปี	17	3.1176
ระหว่าง 11-15 ปี	10	2.8000
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	37	2.7568
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับอายุรับราชการน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อม เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุรับราชการระหว่าง 6 - 10 ปี สรุปได้ว่าผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน

1.6 อายุราชการที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้

H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลอายุราชการที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยของประสิทธิผล จำแนกตามอายุราชการ

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	2.696	3	.899	2.693	.052
	ภายในกลุ่ม	26.037	78	.334		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.052 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.130 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ากลุ่มอายุรับราชการในทุกกลุ่ม สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
อายุราชการน้อยกว่า 5 ปี	18	3.5278
ระหว่าง 6-10 ปี	17	3.3431
ระหว่าง 11-15 ปี	10	3.6667
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	37	3.1757
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับอายุรับราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพกับกำลังพลและครอบครัว เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น ระดับความคิดเห็นน้อยสุดคือกลุ่มอายุรับราชการระหว่าง 16 ปีขึ้นไป สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน

- 1.7 เงินเดือน ที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านผลกระทบแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผลกระทบ จำแนกตามเงินเดือน

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	9.678	4	2.420	4.962	.001
	ภายในกลุ่ม	37.544	77	.488		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Tamhane เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.027 ซึ่งน้อยกว่ามีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามเงินเดือน

รายได้เงินเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ตั้งแต่ 8001-12000 บาท	19	3.5789
ตั้งแต่ 12001-16000 บาท	22	3.0227
ตั้งแต่ 16001-20000 บาท	7	2.9286
ตั้งแต่ 20001-25000 บาท	19	2.8421
ตั้งแต่ 25001 บาทขึ้นไป	15	2.5667
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 8001 – 12000 บาท มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายรายได้ไม่เพียงพอ เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ส่วนกลุ่มรายได้เงินเดือนตั้งแต่ 25001 บาท ขึ้นไปมีผลกระทบน้อยสุด สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

- 1.8 เงินเดือนที่ต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประสิทธิผล จำแนกตามเงินเดือน

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	2.912	4	.728	2.171	.080
	ภายในกลุ่ม	25.821	77	.335		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.080 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า

ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.108 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามเงินเดือน

รายได้เงินเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ตั้งแต่ 8001-12000 บาท	19	3.5702
ตั้งแต่ 12001-16000 บาท	22	3.3333
ตั้งแต่ 16001-20000 บาท	7	3.6429
ตั้งแต่ 20001-25000 บาท	19	3.0877
ตั้งแต่ 25001 บาทขึ้นไป	15	3.2778
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 16001 - 20000 บาท มีประสิทธิผลต่อการใช้จ่ายรายได้อย่างเพียงพอ เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ส่วนกลุ่มรายได้เงินเดือนตั้งแต่ 20001 - 25000 บาท มีประสิทธิผลค่อนข้างต่ำเนื่องจากอยู่ระหว่างมีภาระค่าใช้จ่ายสูง สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน

- 1.9 สถานภาพที่ต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านผลกระทบแตกต่างกัน
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลสถานภาพที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผลกระทบ จำแนกตามสถานภาพ

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	5.667	3	1.889	3.546	.018
	ภายในกลุ่ม	41.555	78	.533		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.018 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลสถานภาพที่มี ผลกระทบเฉลี่ย แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.408 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.45 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
สถานภาพโสด	25	3.4000
สถานภาพสมรส	49	2.8163
สถานภาพหย่าร้าง	2	3.0000
สถานภาพแยกกัน	6	3.0833
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มสถานภาพโสด มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สิ้นในกรณีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มสถานภาพแยกกันอยู่ สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน

1.10 สถานภาพ ที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้

H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลสถานภาพที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นประสิทธิผล จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	1.559	3	.520	1.491	.223
	ภายในกลุ่ม	27.175	78	.348		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.223 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.135 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน ตามตาราง

ตารางที่ 4.47 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
สถานภาพโสด	25	3.5067
สถานภาพสมรส	49	3.2619
สถานภาพหย่าร้าง	2	3.8333
สถานภาพแยกกัน	6	3.2222
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มสถานภาพหย่าร้าง มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน มีประสิทธิผลการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถานภาพอื่น ส่วนกลุ่มสถานภาพแยกกันอยู่ มีความคิดเห็นประสิทธิผลน้อยสุด สรุปได้ว่า ประสิทธิผลในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน

1.11 จำนวนบุตรที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านผลกระทบแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้

H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลจำนวนบุตรที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.48 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผลกระทบ จำแนกตาม จำนวนบุตร

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	4.588	3	1.529	2.798	.046
	ภายในกลุ่ม	42.635	78	.547		
	รวม	47.223	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.046 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลจำนวนบุตรที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.095 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.49 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามจำนวนบุตร

จำนวนบุตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ไม่มีบุตร	34	3.2794
มีบุตร 1 คน	26	2.7308
มีบุตร 2 คน	18	2.9722
มากกว่า 2 คน ขึ้นไป	4	2.8750
รวม	82	3.0183

จากตารางพบว่า กลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มมีจำนวนบุตร 2 คน และกลุ่มจำนวนบุตร 2 คน ขึ้นไป สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน

- 1.12 จำนวนบุตรที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นด้านประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลจำนวนบุตรที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.50 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นประสิทธิผล จำแนกตามจำนวนบุตร

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	.981	3	.327	.919	.436
	ภายในกลุ่ม	27.753	78	.356		
	รวม	28.733	81			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.436 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า

ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.648 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตร ไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.51 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลตามจำนวนบุตร

จำนวนบุตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ไม่มีบุตร	34	3.4706
มีบุตร 1 คน	26	3.3013
มีบุตร 2 คน	18	3.2037
มากกว่า 2 คน ขึ้นไป	4	3.2500
รวม	82	3.3476

จากตารางพบว่า กลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลทำให้กำลังพลและครอบครัวลดหนี้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มมีจำนวนบุตร 2 คน และกลุ่มจำนวนบุตร 2 คน ขึ้นไป สรุปได้ว่า ความแปรปรวนประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน

- 1.13 รายได้คู่สมรสที่แตกต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นผลกระทบแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ผลกระทบเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้
- H_0 : ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน
- H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลรายได้คู่สมรสที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.52 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผลกระทบ จำแนกตาม รายได้คู่สมรส

ผลกระทบ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	4.668	3	1.556	2.823	.044
	ภายในกลุ่ม	41.332	75	.551		
	รวม	46.000	78			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.044 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลรายได้คู่สมรสที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.288 ซึ่งมีความมากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม รายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.53 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลกระทบตามรายได้คู่สมรส

จำนวนบุตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
รายได้คู่สมรสไม่มี	30	3.2833
มีต่ำกว่า 10000 บาท	9	2.7222
มี 10001-20000 บาท	23	2.7391
มากกว่า 20001 ขึ้นไป	17	3.0000
รวม	79	3.0000

จากตารางพบว่า กลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับกำลังพลและครอบครัวเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มมีคู่สมรสที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่ำสุด สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน

1.14 รายได้คู่สมรสที่ต่างกันทำให้ระดับความคิดเห็นประสิทธิผลแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ประสิทธิภาพเฉลี่ยจาก สมมติฐานดังต่อไปนี้

H_0 : ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน

H_1 : มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลรายได้คู่สมรสที่มี ประสิทธิภาพเฉลี่ยแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.54 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นประสิทธิผล จำแนกตามรายได้คู่สมรส

ประสิทธิผล	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square (SS)	df	Mean Square (MS)	F	p - value
	ระหว่างกลุ่ม	1.832	3	.611	1.740	.166
	ภายในกลุ่ม	26.334	75	.351		
	รวม	28.167	78			

จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโปรแกรมคำนวณค่าความน่าจะเป็น Sig. มีค่าเท่ากับ 0.166 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญ (α) ที่กำหนดไว้ 0.05 ดังนั้นจึงตัดสินใจ ยอมรับสมมติฐาน H_0 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe เนื่องจากค่า Sig ของ Test of Homogeneity of Variances มีค่าเท่ากับ 0.885 ซึ่งมีค่ามากกว่านัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกันตามตาราง

ตารางที่ 4.55 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวประสิทธิผลรายได้คู่สมรส

จำนวนบุตร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
รายได้คู่สมรสไม่มี	30	3.5222
มีต่ำกว่า 10000 บาท	9	3.3148
มี 10001-20000 บาท	23	3.2029
มากกว่า 20001 ขึ้นไป	17	3.1863
รวม	79	3.3333

จากตารางพบว่า กลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่าประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มมีคู่สมรสที่มีรายได้มากกว่า 20001 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลต่ำสุด สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน

สรุป การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) พบว่ากลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น และมีความคิดเห็นพึงพอใจกับประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นเล็กน้อย ส่วนกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นประสิทธิผลโครงการแก้ไขปัญหานี้สินต่ำ สรุปว่า ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญาพบว่า มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น ด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นเล็กน้อย สรุปได้ว่า ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน ด้านอายุรับราชการน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับอายุรับราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลกับกำลังพลและครอบครัว เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน ด้านรายได้เงินเดือน กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 8001 - 12000 บาท มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายรายได้ไม่เพียงพอ ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 16001 - 20000 บาท มีประสิทธิผลต่อการใช้จ่ายรายได้เพียงพอ สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน ด้านสถานภาพ พบว่ากลุ่มสถานภาพโสด มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินในกรณีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนด้านประสิทธิผล กลุ่มสถานภาพหย่าร้าง มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถานภาพอื่นสรุปได้ว่า ประสิทธิผลในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน ด้านจำนวนบุตร พบว่ากลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น ส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มไม่มีบุตร

มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลทำให้กำลังพลและครอบครัวลดหนี้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นสรุปได้ว่า ความแปรปรวนประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่

แตกต่างกันและรายได้คู่สมรสพบว่ากลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับกำลังพลและครอบครัวเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน

4.3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r)

ส่วนนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านของการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในกรอบของการแก้ไขปัญหานี้สิน ในรูปแบบของ CIPP Model ประกอบด้วยปัจจัย บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product) และ ผลกระทบ (Impact) อีกทั้งด้าน ประสิทธิภาพ (Effectiveness) โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient : r) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีรายละเอียดดังนี้

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ หากค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณา ค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้

ตารางที่ 4.56 บอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ ตามตารางดังนี้

ค่า r	ทิศทางของความสัมพันธ์
r มีเครื่องหมาย +	การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)
r มีเครื่องหมาย -	การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r)

2.1 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านบริบท ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.57 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านบริบท

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยบริบท	ค่าเฉลี่ยผลกระทบ
ค่าเฉลี่ยบริบท	Pearson Correlation	1	.148
	Sig. (2-tailed)		.184
	N	82	82

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.184 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวอีกทั้งชุมชนรอบหน่วยและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใด

2.2 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านบริบท ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับ ประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.58 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านบริบท

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยบริบท	ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพ
ค่าเฉลี่ยบริบท	Pearson Correlation	1	.580
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	82	82
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านบริบทโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีความสัมพันธ์กัน ในการส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งด้านบริบทเป็นการวิเคราะห์สภาพภายนอกทั่วไปก่อนจะดำเนินโครงการ เช่น ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ นโยบายโครงการ ด้านการเงิน ด้านอุปสรรคสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

2.3 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านปัจจัยนำเข้า ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.59 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านปัจจัยนำเข้า

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	ค่าเฉลี่ยผลกระทบ
ค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	Pearson Correlation	1	.241*
	Sig. (2-tailed)		.029
	N	82	82

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.029 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับ ผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สินในปัจจัยนำเข้า มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวในด้านเวลาพักผ่อนและการอยู่กับครอบครัวเพราะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำอาชีพเสริม

2.4 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านปัจจัยนำเข้า ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับ ประสิทธิภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับ ประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.60 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านปัจจัยนำเข้า

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
ค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้า	Pearson Correlation	1	.678**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	82	82
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านนำเข้าของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีความสัมพันธ์กันในการส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโครงการต่อการนำปัจจัยเข้า เช่น การคัดกรองกำลังพลทำอาชีพเสริม การอบรมความรู้ทำอาชีพเสริมการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนด้านงบประมาณ

2.5 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านกระบวนการ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.61 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านกระบวนการ

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยกระบวนการ	ค่าเฉลี่ยผลกระทบ
ค่าเฉลี่ยกระบวนการ	Pearson Correlation	1	.342**
	Sig. (2-tailed)		.002
	N	82	82

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ด้านผลกระทบกระบวนการมีความสัมพันธ์กันเช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงาน กิจกรรมโครงการ กฎ ระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม

2.6 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพปัจจัยกระบวนการ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.62 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพปัจจัยกระบวนการ

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยกระบวนการ	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
ค่าเฉลี่ยกระบวนการ	Pearson Correlation	1	.790**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	82	82
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านกระบวนการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีความสัมพันธ์กันทั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงานกิจกรรมโครงการ กฎ ระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม

2.7 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านผลผลิต ดังนี้

H_0 : ปัจจัยผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.63 พิสูจน์สมมติฐาน ผลกระทบด้านผลผลิต

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยผลผลิต	ค่าเฉลี่ยผลกระทบ
ค่าเฉลี่ยผลผลิต	Pearson Correlation	1	.370**
	Sig. (2-tailed)		.001
	N	82	82

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน กับผลกระทบด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กันกับผลที่จะแสดงออกมาถึงความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เช่น ด้านหนี้สินลดลง กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทำให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.8 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านปัจจัยผลผลิต ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H_1 : ปัจจัยด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน (H_1)

ตารางที่ 4.64 พิสูจน์สมมติฐาน ประสิทธิภาพด้านปัจจัยผลผลิต

Correlations			
		ค่าเฉลี่ยผลผลิต	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผล
ค่าเฉลี่ยผลผลิต	Pearson Correlation	1	.827**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	82	82
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

จากตารางด้านบนพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.000 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 : ปัจจัยด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน แก่กำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ กับประสิทธิผล ไม่มีความสัมพันธ์กันจึงยอมรับสมมติฐาน H_1 กับประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน

จากค่าสถิติสามารถวิเคราะห์ได้ว่าด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน กับประสิทธิผลด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กันว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เช่น ด้านนี้สินลดลงกำลังพลและครอบครัวพึงพอใจโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทำให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปผลวิจัยเชิงปริมาณผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r)ด้านบริบท พบว่าค่าเฉลี่ยบริบท ผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวอีกทั้งชุมชนรอบหน่วยและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใด ส่วนด้านประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กัน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวในด้านเวลาพักผ่อนและการอยู่กับครอบครัวเพราะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำอาชีพเสริมและส่วนด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน ด้านกระบวนการ พบว่าค่าเฉลี่ยกระบวนการ ผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ด้านผลกระทบกระบวนการมีความสัมพันธ์กัน และด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน ด้านผลผลิต พบว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน

แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน กับ ผลกระทบด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กัน และด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน

4.4 ผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์คณะกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ทั้ง 6 ด้าน

ผลการวิเคราะห์สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการและคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนงานกิจกรรม และมอบนโยบายให้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้ มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหน่วย และตามสภาพจำนวนกำลังพลที่มีหนี้สินมาก จำเป็นต้องหาทางช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ตามรูปแบบการประเมินโครงการของ CIPP สรุปผลการ วิเคราะห์ได้ดังนี้

4.4.1 ด้านบริบท (Context)

สรุป ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันทางเศรษฐกิจ ทางการเมืองและทางสังคม ที่มีการแข่งขันสูงในเชิงธุรกิจการผลิตสินค้าออกมาสู่ตลาดทำให้กำลังพล และครอบครัวมีความต้องการอยากได้ไว้ใช้ถึงชื่อเป็นเงินผ่อนก็ซื้อเพื่อจะได้มีใช้ทัดเทียมทางสังคม ราคาสินค้าแพงขึ้น สภาพการเมืองที่ยังไม่มีความแน่นอน หากปล่อยให้กำลังพลมีหนี้สินมากจะมี ผลเสียต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ในที่ตั้งปกติและงานในหน้าที่ป้องกันอธิปไตยของชาติ ตามคำ สัมภาษณ์ ดังนี้

สัมภาษณ์พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา¹ “วัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเหมาะสม เพราะปัญหาหนี้สินทำให้กำลังพลทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดสมาธิจิตใจว่ารุ่นทำให้ผู้บังคับบัญชา ไม่กล้ามอบหมายงานสำคัญให้ทำ เป็นกำลังพลเสื่อม ครอบครัวแตกแยก วัตถุประสงค์ให้กำลังพลและ ครอบครัวหมดหนี้เหมาะสมดี ส่วนโครงการนโยบายมีความสอดคล้องกับหน่วยเหนือในแนวทางแก้ไข ปัญหาหนี้สิน เพื่อหาอาชีพเสริมให้ทำเพื่อเพิ่มรายได้ ดูความเหมาะสมทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ในปัจจุบันที่มีข้าวของแพง มีการแข่งขันกันทางสังคมสูง อีกทั้งการเมืองก็ยังไม่ปกติ จึงจำเป็นต้องให้ กำลังพลและครอบครัวรู้จักพอเพียง ด้านทรัพยากรบุคคลที่มีหนี้สินที่ให้ทำโครงการแก้ไขปัญหา หนี้สินมีความเหมาะสม งบประมาณให้การสนับสนุนทุกโครงการของหน่วย เวลาการตรวจสอบ ประเมินโครงการเหมาะสมกับการเตรียมตัวแผนและกิจกรรมโครงการ”

¹พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

สัมภาษณ์ อำนาจ พุทธเจริญ² “ปัญหาหนี้สินของกำลังพลเป็นเรื่องสำคัญ มีผลต่อการปฏิบัติงานหลักในการปกป้องประเทศชาติ กบงานในหน้าที่ประจำและครอบครัวของกำลังพลเอง วัตถุประสงค์ของโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินจึงมีความเหมาะสม และโครงการมีความสอดคล้องกันทั้งนโยบาย และโครงการเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาหนี้สิน ในเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันกำลังพลต้องประหยัด รู้จักใช้จ่ายอย่างพอเพียง อาจจะเป็นเพราะการเมืองยังไม่มีการลงทุนยังไม่มาก ทำให้การจ้างงานก็ยังไม่เกิดข่าวของเลยแพ่งขึ้น การสนับสนุนทรัพยากรทุกอย่างเหมาะสมแต่ผลจะสำเร็จจริงอยู่ที่ตัวกำลังพลและการให้ความร่วมมือทั้งครอบครัวหากไม่ตั้งใจแก้ปัญหานี้สินให้หนี้ลดลง จะบังคับอย่างไร ผลออกมาคงสำเร็จอยาก ต้องสร้างจิตสำนึกให้กำลังพลและครอบครัวใช้จ่ายอย่างประหยัดพอเพียงแก่รายได้”

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนฎา³ “มีความเหมาะสม เพราะเป็นการช่วยแก้ปัญหาให้กำลังพล และครอบครัวลดหนี้สิน หรือหมดหนี้สินไปจำทำให้กำลังพลมีขวัญและกำลังใจในการทำงานรับใช้ประเทศชาติ และแผนงานกิจกรรมโครงการของหน่วยมีความสอดคล้องกับนโยบายโครงการของหน่วยเหนือ ของหน่วยมีความละเอียดมากในทำโครงการเพื่อให้เหมาะสมพื้นที่สภาพความเป็นจริงของหน่วย และความสอดคล้องกับเศรษฐกิจปัจจุบัน จึงให้กำลังพลใช้จ่ายอย่างประหยัด ด้านทรัพยากรและงบประมาณมีการสนับสนุนโดยตลอดโดยผู้บังคับบัญชา เวลาทำโครงการเพื่อให้เกิดผลอย่างเหมาะสม”

สัมภาษณ์ สุวรา กาญจนโพธิ์⁴ “วัตถุประสงค์ของนโยบายมุ่งเน้นดูแลกำลังพลและครอบครัวให้ได้รับสวัสดิการ มีความเป็นอยู่ที่ดีในทุกด้าน ตลอดทั้งด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพลซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ถือว่าการแก้ไขปัญหานี้สินนี้สำคัญเป็นการแก้ไขตรงประเด็นและเหมาะสม แผนงานแก้ไขปัญหานี้สินของหน่วยมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยเหนือ ที่ให้กำลังพลและครอบครัวใช้จ่ายอย่างประหยัด ให้เหมาะสมกับรายได้น้อย และเศรษฐกิจข่าวของแพ่งขึ้น สังคมที่ดิ้นรนแข่งขันกับสภาพการเมืองที่ยังไม่มีความแน่นอน ขณะนี้หน่วยสนับสนุนโครงการทุกโครงการ ทั้งด้านทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้เฉพาะทาง ทำ

²อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

³ธเนศ แทนฎา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

⁴สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

อาชีพเสริมก็ได้เชิญเข้ามาบรรยายให้ความรู้แก่กำลังพลและครอบครัวของหน่วย เพื่อจะได้นำปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่วนด้านงบประมาณหน่วยได้สนับสนุนลงทุนให้ทุกโครงการ”

4.4.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

สรุปด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่นำเข้าอยู่ในจำนวนที่เหมาะสมกับการทำแต่ละโครงการแก้ไข ปัญหาหนี้สิน ทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ อีกทั้งด้านทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ ด้าน เช่น ได้เชิญวิทยากรนอกหน่วยที่มีความรู้การทำอาชีพเสริมมาสอนให้กับกำลังพลและครอบครัว เพื่อเสริมความรู้ทำให้เกิดความมั่นใจก่อนลงมือทำอาชีพเสริม ด้านงบประมาณการลงทุนทางผู้บังคับ หน่วยได้สนับสนุนเงินให้ การหาสถานที่วางขายพร้อมทั้งสนับสนุนยานพาหนะในการขนส่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ช่วยดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนั้นด้านปัจจัยนำเข้าจึงมีความพร้อมพอสมควร ตามคำสัมภาษณ์ ดังนี้

สัมภาษณ์ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา ⁵ “การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์หรือทรัพยากรบุคคลทั้งเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ด้านอาชีพเสริมเพิ่มเติม ตลอดทั้งยานพาหนะในการสนับสนุนโครงการอย่างเพียงพอ และคณะประเมินทั้งของกองทัพบกและคณะกรรมการวางแผนงานนโยบายของหน่วยมีความรู้ความสามารถ เข้าใจในวัตถุประสงค์ ยิ่งเป็นคณะกรรมการของหน่วยมีความรู้ในสภาพปัญหาหนี้สินมาก เพราะอยู่ใกล้ชิดกับกำลังพลและครอบครัว จึงรู้วิธีแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเหมาะสม”

สัมภาษณ์ อำนาจ พุทธเจริญ ⁶ “มีการให้การสนับสนุนทุกด้านให้แก่กำลังพลที่ร่วมโครงการทำอาชีพเสริมอย่างเหมาะสม ทั้งให้เงินลงทุน เครื่องมือต่าง ๆ เพียงแต่สถานที่อาจจะคับแคบบ้าง คณะกรรมการมีความรู้ การรับตรวจจากกองทัพบกสามารถชี้แจง แผนงานกิจกรรมของโครงการทำอาชีพเสริมได้อย่างละเอียด เพราะคณะกรรมการของหน่วยรู้ปัญหาภายในหน่วยเป็นอย่างดีดีกว่าคณะกรรมการนอกหน่วย”

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนงูา ⁷ “ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิทยากรนอกหน่วยที่มีความรู้เฉพาะทางด้านอาชีพเสริมก็เชิญมาให้ความรู้แก่กำลังพลและครอบครัว การสนับสนุน

⁵ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

⁶ อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

⁷ ธเนศ แทนงูา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

ของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตลอดทั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหานี้สินได้กำกับดูแลโดยตลอด คณะลงมาตรวจสอบโครงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจดีในวัตถุประสงค์ของโครงการ และวิธีแก้ไขปัญหานี้สิน เพียงแต่กำลังพลและครอบครัวเองต้องให้ความร่วมมือ”

สัมภาษณ์ สุวรา กาญจนโพธิ์⁸ “ด้านปัจจัยเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ หน่วยมีการจัดหาให้เท่าที่ทำได้เหมาะสม เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวที่ร่วมโครงการไม่ต้องลำบาก อาจจะมีปัญหาบ้างเรื่องมีพื้นที่ทำโครงการคับแคบ จึงอาจจะไม่สะดวก และผลผลิตของโครงการบางครั้งก็จำหน่ายยาก เพราะมีแหล่งเลือกซื้อได้มาก ถ้าเป็นบุคลากรคณะจรกองทัพก็มีความรู้ความเข้าใจปัญหาสาเหตุกว้าง ๆ แต่หากเป็นคณะกรรมการดำเนินนโยบายแก้ไขปัญหานี้สินของหน่วยจะมีความรู้ความเข้าใจปัญหาอย่างละเอียด เพราะอยู่ใกล้ชิดกับกำลังพลและครอบครัวที่มีหน้าที่จึงน่าจะรู้วิธีแก้ปัญหาได้ดี”

4.4.3 ด้านกระบวนการ (Process)

สรุป การสัมภาษณ์ในการนำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว กองทัพบก ในการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัว มาปฏิบัติตามนโยบายและให้สอดคล้องกับนโยบายแผนงานกิจกรรมของหน่วยในกระบวนการต่าง ๆ ทั้งวัตถุประสงค์ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการผู้ขับเคลื่อนนโยบายและกำลังพลและครอบครัวผู้ปฏิบัติ ตลอดทั้งจัดการอบรมการทำอาชีพเสริมให้แก่กำลังพลและครอบครัว การให้ทำบัญชีครัวเรือน การออก กฏ ระเบียบ พิจารณาก่อนอนุมัติให้กู้เพื่อต้องการให้กำลังพลนำเงินที่กู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริง ในกระบวนการต่าง ๆ นี้เป็นไปอย่างเหมาะสมตามคำสัมภาษณ์ ดังนี้

สัมภาษณ์สุวรา กาญจนโพธิ์⁹ “มีความเหมาะสมทั้งนโยบายโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ กระบวนการ แผนงานกิจกรรมโครงการ เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของแต่ละหน่วย ซึ่งเหมาะสมกับเศรษฐกิจปัจจุบันอย่างพอเพียง ทั้งการออก กฏ ระเบียบ เป็นเครื่องมือในการบังคับพิจารณาในการกู้เงิน แผนงานมีความสำเร็จเป็นอย่างมาก แต่ละโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ได้พิจารณาความเหมาะสมในทุกด้าน เพียงแต่อาจจะมีกำลังพลและครอบครัวบางคนที่ไม่ตั้งใจ ทำอาชีพเสริมอย่างจริงจัง แต่ในภาพรวมแล้วถือว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ความยั่งยืน แต่

⁸ สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

⁹ สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

อาจจะไม่ทุกโครงการ เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด บางครั้งก็สะดุดลงหาตลาดหรือปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้นของโครงการ”

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนภูงา¹⁰ “กระบวนการต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับสภาพของหน่วยที่จะสนับสนุนโครงการได้ ตั้งแต่ศึกษานโยบายวัตถุประสงค์โครงการ และนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาปฏิบัติให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ถือว่ามีความเหมาะสม สำหรับการแก้ปัญหาสำเร็จได้ระดับหนึ่ง เพราะสภาพของหน่วยมีพื้นที่น้อย ไม่เหมือนต่างจังหวัดมีพื้นที่กว้างเหมาะสมแก่การทำโครงการเสริม และอีกอย่างยังมีแหล่งสะดวกซื้อมากมายหลายแห่ง โครงการคงไม่ยั่งยืนได้เพราะด้วยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นเมืองที่เจริญแล้วมีที่สะดวกซื้อมากมาย ถ้ากำลังพลหมดหนี้แล้วคงไม่ยากทำโครงการต่อ”

สัมภาษณ์อำนาจ พุทธเจริญ¹¹ “การทำงานเป็นชุดเป็นทีมแบ่งผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย แต่ละโครงการ เพื่อจะได้รู้รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของแต่ละโครงการในขบวนการทำงาน ฉะนั้นกระบวนการทำงานจึงมีความเหมาะสม และแผนงานกิจกรรมโครงการอาชีพเสริมเหมาะสม เพราะได้ประชุมหารือทั้งคณะกรรมการนโยบาย และกำลังพลครอบครัวว่ามีความรู้ความพร้อมหรือไม่ที่จะทำโครงการอาชีพเสริม ความยั่งยืนในช่วงหนึ่งเท่านั้นเพราะตราบไต่ที่ผลผลิตยังขายได้มีความต้องการจากผู้ซื้อโครงการก็อยู่ได้ เช่น โครงการมะนาว ซึ่งกำลังพลออกผลผลิต เป็นต้น”

สัมภาษณ์ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา¹² “ในการปฏิบัติต่าง ๆ ของหน่วยตามนโยบายโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต หน่วยได้ศึกษาโครงการและงานของหน่วยที่จะทำอย่างเป็นระบบทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านทรัพยากรนำเข้า วิธีกระบวนการตามขั้นตอนการปฏิบัติจนถึงผลผลิตที่ได้รับ มีผลดีผลเสียอย่างไร คิดว่าโครงการสำเร็จแต่ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะมีปัญหาในด้านความตั้งใจของกำลังพลด้วยว่าทำจริงจังกัไหน กำลังพลบางนายตั้งใจแก้ปัญหาหนี้สินก็เห็นลดหนี้ลงได้ มีเงินเดือนเหลือมากขึ้นกว่าแต่ก่อน โครงการคงไม่ยั่งยืนแต่แก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง เพราะสภาพแวดล้อมของ

¹⁰ ธเนศ แทนภูงา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

¹¹ อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

¹² พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

หน่วยมีสิ่งอำนวยความสะดวกซื้อมากมายทั้งห้างร้านค้าต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตของโครงการอาจจะผู้
ต้องตลาดไม่ได้ วิธีที่ยั่งยืนคงเป็นวิธีให้กำลังพลรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างพอเพียงแค่นั้นได้”

4.4.4 ด้านผลผลิต (Product)

สรุป ผลการสัมภาษณ์สรุปว่าผลของโครงการฯ ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีผลเป็นที่น่า
พอใจในระดับหนึ่ง สามารถทำให้มีกำลังพลหลายนายมีหนี้สินลดลง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
โครงการ ตามคำสัมภาษณ์ ดังนี้

สัมภาษณ์ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา ¹³ “สามารถลดหนี้ได้จำนวนหนึ่ง ถือว่าเป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ของโครงการ และหากกำลังพลและครอบครัวตั้งใจจริงที่จะลดปัญหาหนี้สิน ตลอดทั้ง
ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ปัญหาหนี้สินคงลดลงได้เรื่อย ๆ ”

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนงูงา ¹⁴ “ต้องอาศัยการปฏิบัติตัวของกำลังพลและครอบครัวใน
เรื่องการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ไม่ก่อหนี้เพิ่ม”

สัมภาษณ์ สุวรา กาญจนโพธิ์ ¹⁵ “คิดว่าช่วยได้มากที่ทำให้กำลังพลและครอบครัวลด
หนี้สิน จากดูการรายงาน มีกำลังพลหลายครอบครัวที่มีเงินเดือนเหลือเพิ่มมากขึ้น”

สัมภาษณ์ อำนาจ พุทธเจริญ ¹⁶ “ลดลงได้มากกับกำลังพลบางนาย ที่ตั้งใจทำอาชีพ
เสริมและลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยลง แต่ก็มีกำลังพลอีกจำนวนมากที่ยังไม่ตั้งใจลดหนี้สินลงอย่าง
จริงจัง”

4.4.5 ด้านผลกระทบ (Impact)

สรุป จากการสัมภาษณ์ด้านผลกระทบแทบจะไม่มีผลกระทบมากมายอะไรต่อกำลังพล
และครอบครัวและชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบหน่วย ตลอดทั้งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมไม่มี
หากจะมีบ้างกับกำลังพลที่ทำโครงการอาชีพเสริมแล้วทำให้มีเวลาพักผ่อนน้อยลงเท่านั้นตามคำให้
สัมภาษณ์ส่วนที่พูดว่าอาจจะมีผลกระทบต่อตัวเองและครอบครัวบ้างในเรื่องเวลาพักผ่อนมีน้อยลง

¹³ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา
พระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

¹⁴ ธเนศ แทนงูงา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ,
26 พฤษภาคม 2559.

¹⁵ สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา
พระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

¹⁶ อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา
พระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

เพราะมาทำโครงการอาชีพเสริม ส่วนผลกระทบชุมชนและสภาพแวดล้อมไม่มี ด้านประสิทธิภาพ เมื่อเงินเดือนเหลือทำให้กำลังพลทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นในเรื่องงานหน้าที่ประจำ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา ผลงานดีมีคุณภาพเสร็จตามห้วงเวลามากขึ้นตามคำสัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์ อำนาจ พุทธเจริญ¹⁷ “ไม่มีผลกระทบอะไรเลยถ้ากำลังพลตั้งใจทำอาชีพเสริม กับสิ่งแวดล้อมกับชุมชนรอบข้างก็ไม่มี ส่วนประสิทธิภาพ ถ้ากำลังพลไม่มีหนี้ก็มีกำลังใจทำงาน ผลงานที่ออกมาก็ดี เป็นกำลังพลที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้บังคับบัญชาไว้วางใจ มอบหมายงานสำคัญให้ทำได้ ทั้งงานรักษาความสงบภายในและปกป้องชายแดนอธิปไตยของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ”

สัมภาษณ์ สุวรา กาญจนโพธิ์¹⁸ “อาจจะมึผลกระทบต่อตัวเองและครอบครัวบ้างในเรื่องเวลาพักผ่อนมีน้อยลง เพราะมาทำโครงการอาชีพเสริม ส่วนผลกระทบชุมชนและสภาพแวดล้อมไม่มี ด้านประสิทธิภาพ เมื่อเงินเดือนเหลือทำให้กำลังพลทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นในเรื่องงานหน้าที่ประจำ ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา ผลงานดีมีคุณภาพเสร็จตามห้วงเวลามากขึ้น”

สัมภาษณ์ พงษ์สิทธิ์ คลังจิตรภา¹⁹ “คงไม่มีผลกระทบมาก ถ้ากำลังพลตั้งใจทำอาชีพเสริม เพราะพื้นที่โครงการอยู่ใกล้กับที่พักของกำลังพล ผลกระทบกับชุมชนและสภาพแวดล้อมไม่มีเมื่อไม่มีหนี้ก็มีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกด้าน ทั้งงานในหน้าที่ปกติ และงานปกป้องชายแดน เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติหากกำลังพลไม่มีหนี้สิน”

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนภูงา²⁰ “ผลกระทบอาจจะมีความเหนื่อยจากงานประจำ ทำให้ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัวมากขึ้น ส่วนชุมชนรอบค่ายและสิ่งแวดล้อมไม่มีผลกระทบ ถ้าหมดหนี้สินกำลังพลมีประสิทธิภาพมากขึ้นแน่นอน ทำให้งานในหน้าที่ไม่บกพร่อง มีขวัญและกำลังใจทำงาน มีสมาธิดูแลครอบครัวและประเทศชาติ”

¹⁷อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

¹⁸สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

¹⁹พงษ์สิทธิ์ คลังจิตรภา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

²⁰ธเนศ แทนภูงา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

4.4.6 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)

สรุป จากการสัมภาษณ์ด้านประสิทธิผลหากกำลังพลและครอบครัวมีหนี้ลดลงจะทำให้กำลังพลมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นอย่างแน่นอน อีกทั้งจะเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีสมรรถภาพในการทำงานย่อมมีความผิดพลาดน้อยลงเป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาที่จะมอบงานที่สำคัญให้ทำ ในภาพรวมทำให้กองทัพมีกำลังพลเข้มแข็งมีสติปัญญามีสมรรถภาพในการทำงานและการแก้ไขปัญหา หากจิตใจไม่พะวงอยู่กับหนี้สินกับการดูแลครอบครัว หนี้สินจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของทหาร สำหรับโครงการฯ นี้ทำให้กำลังพลและครอบครัวหลายคนรู้สึกพึงพอใจ มีเงินเดือนเหลือ ได้พาครอบครัวทานอาหารที่ดี พาเที่ยวและเดินทางไปพักผ่อนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แต่ก็ยังมีกำลังพลหลายคนที่ยังไม่ตั้งใจลดค่าใช้จ่ายลง

สัมภาษณ์ ธเนศ แทนภูงา²¹ “กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจในโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินส่วนหนึ่ง ที่ทำให้มีเงินเหลือ แต่ก็ยังมีกำลังพลและครอบครัวหลายคนที่ยังจำเป็นต้องกู้เงินอยู่ ”

สัมภาษณ์ สุวรา กาญจนโพธิ์²² “กำลังพลและครอบครัวจากการพบปะพูดคุย และการสังเกตพบว่า มีความพึงพอใจกับแผนงานโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน เพราะทำให้กำลังพลและครอบครัวส่วนหนึ่งมีหนี้สินลดลง”

สัมภาษณ์ อำนาจ พุทธเจริญ²³ “มีทั้งส่วนพึงพอใจ และไม่พึงพอใจ เพราะมาตรการออก กฎ ระเบียบ การกักขังมากขึ้น และการให้ทำอาชีพเสริมต้องเหนื่อยมากขึ้น บางคนไม่พอใจ แต่บางคนตั้งใจทำงานลดหนี้สินได้เขาก็พอใจ”

สัมภาษณ์ พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา²⁴ “จากการสังเกตและพูดคุย เห็นมีหนี้ลดลงหลายนาย กำลังพลมีความพึงพอใจในโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน แต่กำลังพลอีกบางส่วนก็ยังไม่พอใจเรื่องกักขังมากขึ้น”

²¹ธเนศ แทนภูงา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

²²สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 กุมภาพันธ์ 2559.

²³อำนาจ พุทธเจริญ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 25 พฤษภาคม 2559.

²⁴พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

4.5 ผลวิเคราะห์สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหานี้ส่นทั้ง 4 โครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ทั้ง 6 ด้าน

ผลการสัมภาษณ์กำลังพลและครอบครัวที่เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลโครงการเป็นประจำในกลุ่มของกำลังพลเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้ส่น ซึ่งมีโครงการหลัก ๆ อยู่ 4 โครงการฯ ที่ให้กำลังพลและครอบครัวทำเป็นอาชีพเสริม คือ 1. โครงการอาชีพเสริมตลาดนัดสินค้าเพื่อสุขภาพ 2. โครงการอาชีพเสริมปลูกพืชผักไฮโดรโปนิกส์ 3. โครงการอาชีพเสริมการเพาะเห็ดนางฟ้า 4. โครงการอาชีพเสริมการปลูกมะนาว วิเคราะห์ในภาพรวมแล้วจากการสัมภาษณ์สรุปว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวกองทัพบก เรื่องแก้ไขปัญหานี้ส่นให้แก่กำลังพลหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ได้นำนโยบายแนวทางแผนงานและกิจกรรมของโครงการมาปฏิบัติในหน่วยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยเหนือ มีทั้งข้อดีเป็นผลสำเร็จสามารถเพิ่มรายได้ให้กับกำลังพลและครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการและข้อเสียคือที่ตั้งของหน่วยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงมีความเจริญสะดวกต่อการหาซื้อสิ่งอุปโภคและบริโภคและมีพื้นที่จำกัดไม่มีพื้นที่พอเพียงในการทำโครงการที่ยั่งยืนได้ ตามคำสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อของรูปแบบ CIPP ดังนี้

4.5.1 ด้านบริบท (Context)

สรุปการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ด้านบริบท เห็นว่าโครงการฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง แผนงานโครงการของหน่วยมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยเหนือ การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชา มีความเหมาะสมตลอดทั้งด้านงบประมาณการลงทุนให้ก่อน เห็นว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันข้าวของแพงและกำลังพลมีค่าใช้จ่ายเยอะ ด้านเศรษฐกิจยังไม่ค่อยดี การลงทุนทำธุรกิจขาดความมั่นใจเนื่องจากการเมืองยังไม่ปกติ ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว กรณีการทำโครงการอาชีพเสริมแก้ไขปัญหานี้ส่นกำลังพลและครอบครัว ถูกต้องกับปัญหา แต่สภาพแวดล้อมทั่วไปของที่ตั้งหน่วยไม่มีความเหมาะสมกับการทำโครงการเนื่องจากมีพื้นที่คับแคบ ตามคำให้สัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์ ชิตชาย พิณประดิษฐ์²⁵ “ลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง ตามระยะเวลาของโครงการ และไม่ได้สร้างหนี้สินเพิ่ม มีความสอดคล้องกับนโยบายของผู้บังคับบัญชา ในการกำกับดูแลกำลังพล

²⁵ชิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

ในการลดภาระหนี้สินและไม่สร้างหนี้สินเพิ่มมีความเหมาะสมตามสมควร จำกัดทางด้านพื้นที่ ระยะเวลาและภารกิจของหน่วยในปัจจุบัน”

สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์ ²⁶ “วัตถุประสงค์ต้องการให้หนี้สินกำลังพลลดลง ก็ลดลงได้ หน่อย โครงการก็ดีแต่พื้นที่ทำโครงการมีน้อย และก็แข่งขันท้องตลาดไม่ได้ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ น้อยสำหรับหน่วยในกรุงเทพมหานคร ทหารเราเงินเดือนน้อยของทุกวันนี้แพงมากขึ้น ค่าใช้จ่ายมี มาก ไหนจะค่าเช่าหอพัก ค่าผ่อนบ้านและอื่น ๆ โครงการเหมาะสมสอดคล้องกับการแก้ปัญหาของ หน่วย คือลดรายจ่ายเพิ่มรายได้การช่วยเหลือการให้เงินลงทุน การให้ความรู้ แนะนำ ประชุม คณะกรรมการมาตรวจ มีความเหมาะสม”

สัมภาษณ์ปรัตถกร โพนจันทร์ ²⁷ “ผมคิดว่าตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพล สามารถลดหนี้สินของกำลังพลที่เข้าร่วมโครงการลดลงได้ ตามวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหนี้สิน ของกำลังพลได้อย่างแน่นอนไม่มากก็น้อย สอดคล้องแน่นอนกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาในด้าน เศรษฐกิจสังคม กำลังพลปฏิบัติตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของตัว เพื่อ ปฏิบัติตามให้เกิดผลมากที่สุดทรัพยากรด้านงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นมากเป็นปัจจัยกระตุ้นรากฐาน เศรษฐกิจ ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัวให้ดีขึ้น เช่นจะทำอาชีพเสริมต้องมีเงินลงทุน และทรัพยากรต่าง ๆ ในการทำอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงไก่ เป็ด เพื่อจำหน่าย”

สัมภาษณ์สุพจน์ กิจช่วย ²⁸ “ผมได้ทำตามโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย ทำให้ ผมมีรายได้เพิ่มขึ้น ผมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการลดหนี้ มีความสอดคล้องที่ผู้บังคับบัญชา ของหน่วยได้ทำอยู่เดิม ในเรื่องหาทางแก้ไขหนี้สินของกำลังพลและครอบครัว เพราะว่าทุกวันนี้ของ แพงมากขึ้น แต่เงินเดือนยังน้อยอยู่ ต้องใช้จ่ายประหยัด ทางบ้านเมืองก็ยังไม่ปกติผู้บังคับบัญชา สนับสนุนทั้งเงิน เครื่องมือต่าง ๆ ในการทำอาชีพเสริมของหน่วยอย่างเหมาะสม”

²⁶ ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

²⁷ ปรัตถกร โพนจันทร์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

²⁸ สุพจน์ กิจช่วย, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

สัมภาษณ์จรรยา รัตสุจริต²⁹ “ในโครงการรวม ๆ ลดหนี้สินได้คะ ขณะนี้ทำอาชีพเสริมตัวเองช่วยหารายได้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นคะ สามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้มาก ก่อนทำโครงการผักไฮโดรโปนิกส์ มีรายได้ไม่แน่นอนคะ รู้ว่าข้าวของแพงมากขึ้นคะคนตงงานมาก บ้านเมืองยังไม่มีทางเลือกตั้ง การลงทุนต่าง ๆ ยังไม่ดี การทำโครงการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้มีความสอดคล้องกับนโยบายแก้ไขปัญหานี้สินคะเหมาะสมคะทั้งผู้บังคับบัญชาหน่วยงานคณะกรรมการโครงการ เชิญวิทยากรนอกหน่วยมาให้ความรู้ก่อนการทำโครงการ มีการออกเงินซื้ออุปกรณ์ให้และมีห้วงเวลาการเข้ามาตรวจสอบผลผลิต”

สัมภาษณ์กรรณิกา แดงผึ้ง³⁰ “วัตถุประสงค์ของโครงการดีคะ เพราะต้องการให้กำลังพลและครอบครัวมีรายได้เสริมเพื่อแก้ปัญหาหนี้สิน เริ่มทำใหม่ ๆ ก็ดีคะ มาหลัง ๆ รายได้ผลผลิตลดน้อยลงไปขายไม่ค่อยได้คะ สอดคล้องกันคะนโยบายของหน่วยก็หาทางแก้ไขหนี้สินให้กำลังพลอยู่แล้ว เพราะไม่อยากให้กำลังพลและครอบครัวหนี้สินเอาเงินอนาคตมาใช้ก่อน เศรษฐกิจแย่มากค่าครองชีพสูง สังคมแข่งขันมาก มีความพร้อมในบางอย่าง แต่บางอย่างก็ไม่พร้อม เช่น สถานที่คับแคบทำโครงการไม่สะดวก ด้านความต้องการอำนาจการซื้อน้อยเพราะแหล่งเลือกซื้อมีมาก

4.5.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

สรุป การคัดกรองกำลังพลมาทำโครงการอาชีพเสริมอย่างเหมาะสม ทั้งอบรมให้ความรู้เบื้องต้นทั้งจากคณะกรรมการของหน่วย และวิทยากรภายนอกหน่วย มีเครื่องมือทำโครงการอย่างเหมาะสม คณะกรรมการมีความรู้ดีทั้งของหน่วยเหนือและของหน่วยรู้วิธีแก้ไขปัญหาหนี้สิน ต้องให้กำลังพลประหยัด ลดรายจ่าย แต่ก็ยากกับความเป็นจริงเพราะหน่วยตั้งอยู่ใกล้ความเจริญ การสนับสนุนต่าง ๆ มีความเหมาะสม แต่พื้นที่ทำโครงการคับแคบมีพื้นที่จำกัด ทำให้ความต่อเนื่องผลผลิตไม่สามารถทำได้ต่อเนื่อง ส่วนอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดทั้งยานพาหนะมีการสนับสนุนอย่างเหมาะสม คณะตรวจสอบประเมินผลมีความรู้วัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนวิธีแก้ไขปัญหาหนี้สินตัวกำลังพลเองก็ต้องตั้งใจด้วย โดยใช้จ่ายเงินเฉพาะที่จำเป็นไม่จำเป็น ตามคำสัมภาษณ์ด้านล่างนี้

²⁹จรรยา รัตสุจริต,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

³⁰กรรณิกา แดงผึ้ง,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

สัมภาษณ์ชิตชาย พิณประดิษฐ์³¹ “มีความเหมาะสมตามแต่ละโครงการ คณะกรรมการที่ลงมาตรวจสอบมีความรู้ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของโครงการ และวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล”

สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์³² “อุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดทั้งยานพาหนะมีการสนับสนุนอย่างเหมาะสม คณะตรวจสอบประเมินผลมีความรู้วัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนวิธีแก้ไขปัญหาหนี้สิน ตัวกำลังพลเองก็ต้องตั้งใจด้วย โดยใช้จ่ายเงินเฉพาะที่จำเป็นไม่จำเป็นจริง ๆ ไม่กู้”

สัมภาษณ์ปรัดถกร โพนขันธุ์³³ “ควรมีอุปกรณ์เครื่องมือมากให้พอเพียงในการประกอบอาชีพเสริม เพื่อหารายได้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวของตนให้มีคุณภาพที่ดี และยกฐานะตนเองให้สูงขึ้น คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้อย่างมาก และรู้สาเหตุและสภาพของกำลังพลดีพอสมควรในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สิน เข้าใจในการรับรู้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้ถูกต้องอย่างมีระบบ”

สัมภาษณ์สุพจน์ กิจช่วย³⁴ “มีการคัดกรองกำลังพลมาทำโครงการอาชีพเสริมอย่างเหมาะสม ทั้งอบรมให้ความรู้เบื้องต้นทั้งจากคณะกรรมการของหน่วย และวิทยากรภายนอกหน่วย มีเครื่องมือทำโครงการอย่างเหมาะสม บางคนก็รู้เข้าใจการดำเนินโครงการบางคนไม่ค่อยสนใจว่าวัตถุประสงค์ของโครงการลดหนี้มีจุดประสงค์อะไรบ้าง รู้แต่ว่าผู้บังคับบัญชาพยายามช่วยกำลังพลให้หมดหนี้โดยมีอาชีพเสริมให้ทำ”

สัมภาษณ์จूरเดช รักสุจริต³⁵ “การสนับสนุนต่าง ๆ เหมาะสมคะ แต่ที่ทำโครงการคับแคบมีพื้นที่จำกัด ทำให้ความต่อเนื่องไม่ดี คณะกรรมการมีความรู้ดีคะทั้งของหน่วยเหนือและของ

³¹ชิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

³²ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

³³ปรัดถกร โพนขันธุ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

³⁴สุพจน์ กิจช่วย, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

³⁵จूरเดช รักสุจริต, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

หน่วย รู้วิธีแก้ไขปัญหานี้สิน ต้องให้กำลังพลประหยัด ลดรายจ่าย แต่ก็อยากคะกับความเป็นจริง เพราะเราอยู่ใกล้ความเจริญ”

สัมภาษณ์กรรณิกา แต่งผึ่ง³⁶ “การนำคนมาทำโครงการเหมาะสม เพราะบางคนเงินไม่มี เหลือในบัญชีเลย ต้องหาทางช่วยเหลือเร่งด่วน ปัจจัยอื่น ๆ อุปกรณ์มีพร้อมและเงินสนับสนุน คณะกรรมาธิการจะ จึงพยายามให้ทำอาชีพเสริม จะได้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเงินเดือนประจำไม่พอใช้ วิธีการนี้บางหน่วยเขามีพื้นที่มากคงทำโครงการได้สำเร็จกว่า”

4.5.3 ด้านกระบวนการ (Process)

สรุปกระบวนการทำงานมีความเหมาะสมมีแต่ตั้งกรรมการและมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย มีการประเมินผลสำเร็จ มีการทำบัญชีครัวเรือน การสร้าง กฎ ระเบียบ พิจารณาก่อนให้กู้เพิ่มมากขึ้น ทุกโครงการสำเร็จมากน้อยไม่เหมือนกัน บางโครงการที่จะให้ผลผลิต เพราะอาจจะเป็นรุ่นต่อรุ่น เช่น เห็ดฟาง หรือโครงการมะนาว ส่วนตลาดวางขายก็ต้องย้ายเพราะมีพื้นที่น้อยจำกัด โครงการคงไม่ ยั่งยืน เพราะหน่วยมีสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับโครงการทำอยู่ ในภาพรวมในการแก้ปัญหาการดำเนิน ตามโครงการแต่ละขั้นตอนเป็นระบบระเบียบ โครงการในภาพรวมดี แต่ว่าพื้นที่ของหน่วยมีน้อยจะ ทำจริงจึงโครงการใหญ่ ๆ ไม่ได้ ท้องตลาดก็ยงหาที่ขายไม่ได้แน่ชัด เลยเป็นการขายให้กันเองภายใน หน่วย คงทำยั่งยืนไม่ได้อาจจะได้เป็นบางโครงการ บางที่หน่วยก็มีภารกิจเร่งด่วนให้ทำ เลยไม่ค่อยมี เวลามาดูแลกิจกรรมโครงการ ตามคำสัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์ชิตชาย พิณประดิษฐ์³⁷ “กระบวนการมีความเหมาะสมตามปัจจัย องค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น ระยะเวลา สถานที่ และภารกิจของหน่วย มีความเหมาะสมเพราะ แต่ละโครงการอยู่ในปัจจัย 4 ของความจำเป็นซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของทุกคน การ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแผนของโครงการเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน”

สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์³⁸ “แต่ละขั้นตอนของโครงการทั้ง กฎ ระเบียบ ให้ถูกต้องมีการ พิจารณามากขึ้นก่อนให้กู้ ขณะนี้โครงการตลาดนัดได้หยุดลงให้ไปขายที่ชุมชนข้างแฟลต ผลผลิต

³⁶กรรณิกา แต่งผึ่ง,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

³⁷ชิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

³⁸ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

โครงการลดน้อยลง แต่บางโครงการกำลังได้ผลผลิต เช่น มะนาว มีการชี้แจงประชุม การแต่งตั้ง คณะกรรมการ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลอย่างเหมาะสม แต่บางโครงการอาจจะไม่ยั่งยืน”

สัมภาษณ์ปรัตถกร โพนจันทร์³⁹ “เหมาะสมแล้วกระบวนการดำเนินโครงการพัฒนา คุณภาพฯ ในเรื่องการวางแผน กฎ ระเบียบ ให้เป็นขบวนการเป็นรูปธรรมมากที่สุดและประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาหนี้สินลดลงเห็นได้อย่างชัดเจน กำลังพลและครอบครัวมีการใช้จ่ายเงิน สะดวกขึ้น มีเงินฝากในบัญชีธนาคาร การแก้ไขปัญหาเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนให้กับกำลังพล ปฏิบัติ และขยายผลให้กับกำลังพลคนอื่นและมีผลต่อสังคมอื่นด้วย”

สัมภาษณ์สุพจน์ กิจช่วย⁴⁰ “กระบวนการมีเหมาะสมมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้กำลังพลรู้ว่ามีการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีแจกของทับบกมาตรวจ มีคณะกรรมการทำงานของหน่วย มีการให้ทำบัญชีครัวเรือน กู้ยากมากขึ้น โครงการในภาพรวมดี แต่ว่าพื้นที่ของหน่วยมีน้อยจะทำจริงจังโครงการใหญ่ ๆ ไม่ได้ ท้องตลาดก็ยงหาที่ขายไม่ได้แน่ชัด เลยเป็นการขายให้กันเองภายในหน่วย คงทำยั่งยืนไม่ได้อาจจะได้เป็นบางโครงการ บางทีก็มีการกิจเร่งด่วนให้ทำอย่างอื่น เวรยามก็มาก เลยไม่ค่อยมีเวลามาดูแลกิจกรรมโครงการ”

สัมภาษณ์จूरเดช รักสุจริต⁴¹ “กระบวนการทำงานเหมาะสมคะ เห็นมีแต่ตั้งกรรมการ และมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย มีการประเมินผลสำเร็จ มีการทำบัญชีครัวเรือน การสร้าง กฎ ระเบียบ พิจารณาก่อนให้กู้เพิ่มมากขึ้น ทุกโครงการสำเร็จมากน้อยไม่เหมือนกัน บางโครงการพึ่งจะให้ผลผลิต เพราะอาจจะป็นรุ่นต่อรุ่น เช่น เห็ดฟาง หรือโครงการมะนาว ส่วนตลาดวางขายก็ต้องย้ายเพราะมีพื้นที่น้อยจำกัด โครงการคงไม่ยั่งยืนคะ แต่ได้ผลในระยะหนึ่งสังเกตจากแต่ละโครงการของหน่วย เพราะหน่วยมีสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม”

สัมภาษณ์กรรณิกา แต่งผึ้ง⁴² “ในภาพรวมในการแก้ปัญหาการดำเนินตามโครงการแต่ละขั้นตอนเป็นระบบระเบียบคะ มีความเหมาะสมแผนงานกิจกรรมแต่ละโครงการดีคะ และฝึกไฮโดร

³⁹ปรัตถกร โพนจันทร์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

⁴⁰สุพจน์ กิจช่วย, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

⁴¹จूरเดช รักสุจริต, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

⁴²กรรณิกา แต่งผึ้ง, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

โปนิกส์ ตอนแรกก็ให้ผลผลิตดีคะ แต่มาพักหลังจำหน่ายไม่ได้หมด ไม่สามารถสู้ท้องตลาดปกติได้ คงแก้ปัญหาแบบยั่งยืนไม่ได้คะ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยเพราะเป็นพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งความเจริญคน ซึ่งมีทางเลือกหลายทาง”

4.5.4 ด้านผลผลิต (Product)

สรุป สามารถลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการระดับปานกลาง มีบางครอบครัวที่สามารถลดหนี้สินได้ทำให้มีเงินเหลือในบัญชีฝากเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีอีกหลายครอบครัวของกำลังพลที่ยังไม่ตั้งใจเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินและยังมีพฤติกรรมการกู้เงินเหมือนเดิม ฉะนั้นผลสำเร็จจะทำได้กำลังพลและครอบครัวเองก็ต้องมีความตั้งใจปฏิบัติตามแผนงานโครงการแก้ปัญหานี้สิน และวินัยการใช้จ่ายของกำลังพลเองด้วย ตามคำให้สัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์จิตชาย พิณประดิษฐ์⁴³ “ลดปัญหานี้สินได้บ้าง เนื่องจากมีรายได้จากโครงการมาช่วยเหลือรายจ่าย” สัมภาษณ์ปัญญา ไชยเสรีรัฐ⁴⁴ “ลดปัญหานี้สินได้แต่เป็นเฉพาะบางรายที่ตั้งใจลดปัญหานี้สิน หาทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ประหยัดการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน” สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์⁴⁵ “สามารถลดหนี้สินได้หลายครอบครัว ทำให้มีเงินเหลือในบัญชีมีเงินเพิ่มหลายคน” สัมภาษณ์ปรตถกร โพนจันทร์⁴⁶ “วิธีการและนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้กำลังพลดำเนินการตามแผนและกิจกรรมในการแก้ไขและลดปัญหานี้สินของกำลังพล สามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมโครงการได้จริง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมาก” สัมภาษณ์สุพจน์ กิจช่วย⁴⁷ “ทำให้ลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง และทำให้ลดค่าใช้จ่ายลงได้ก็ต้องประหยัดอย่างอื่นด้วย ทำให้พอมีเงินเหลือ

⁴³จิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

⁴⁴ปัญญา ไชยเสรีรัฐ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 13 พฤษภาคม 2559.

⁴⁵ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

⁴⁶ปรตถกร โพนจันทร์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

⁴⁷สุพจน์ กิจช่วย, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

ใช้หนี้” สัมภาษณ์จตุรเดช รักสุจริต⁴⁸ “คิดว่าหนี้สินลงได้คะ เพราะมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และมีการอบรมให้กำลังพลและครอบครัวใช้จ่ายอย่างประหยัดพอเพียงแก่ฐานะเปิดโอกาสให้ทำอาชีพเสริม” สัมภาษณ์กรรณิกา แต่งผึ้ง⁴⁹ “การปฏิบัติตามแผนงานโครงการแก้ปัญหาหนี้สิน ก็สามารถทำให้กำลังพลบางครอบครัวลดหนี้สินลงได้คะ แต่อาจจะไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์”

4.5.5 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)

สรุป จากการสัมภาษณ์กำลังพลตลอดทั้งการสอบถามครอบครัวเกี่ยวกับโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเพราะเป็นการช่วยเหลือกำลังพลภายในหน่วย ในโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย แต่ก็ยังมีกำลังพลบางส่วนที่มีความพอใจแค่ระดับหนึ่งเพราะเห็นว่าการกิจของหน่วยมีมาก การทำอาชีพเสริมจึงมองว่าคงไม่มีเวลาจะทำได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมหรือยั่งยืนได้ ตามคำให้สัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์ชิตชาย พิณประดิษฐ์⁵⁰ “มีความพึงพอใจเพราะเป็นการช่วยเหลือกำลังพลภายในหน่วย ในโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วย” สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์⁵¹ “พอใจในระดับหนึ่งเพราะว่าหน่วยมีการกิจเยอะ จึงไม่มีเวลาทำอาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง” สัมภาษณ์ ปรัตถกร โพนจันทร์⁵² “กำลังพลและครอบครัวมีความพึงพอใจตามโครงการในระดับทางที่ดีกับการแก้ปัญหา” สัมภาษณ์ สุพจน์ กิจช่วย⁵³ “พอใจที่ผู้บังคับบัญชาพยายามหาอาชีพเสริมให้ทำ และอยากให้กำลังพลและ

⁴⁸จตุรเดช รักสุจริต, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

⁴⁹กรรณิกา แต่งผึ้ง, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

⁵⁰ชิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

⁵¹ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

⁵²ปรัตถกร โพนจันทร์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

⁵³สุพจน์ กิจช่วย, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

ครอบครัวไม่มีหนี้” สัมภาษณ์จรรยา รักสุจริต⁵⁴ “พอใจกับโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน และการมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ช่วยเหลือสามี ทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้นคะ” สัมภาษณ์กรรณิกา แต่งผึ้ง⁵⁵ “ในส่วนตัวพอใจระดับหนึ่งคะ เพราะโครงการบางโครงการดูยังไม่ประสบผลสำเร็จ แต่บางโครงการก็กำลังไปได้ดีคะ”

4.5.6 ด้านผลกระทบ (Impact)

สรุป จากการให้สัมภาษณ์ของกำลังพลด้านผลกระทบเกือบจะไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัว ถึงมีก็เป็นส่วนน้อยที่กระทบต่อเวลาพักผ่อนหรือเวลาอยู่กับครอบครัว ส่วนผลกระทบรอบหน่วยกับชุมชนที่อาศัยอยู่รอบค่ายไม่มีและผลกระทบกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ไม่มี ตามคำให้สัมภาษณ์ด้านล่างนี้

สัมภาษณ์ชิตชาย พิณประดิษฐ์⁵⁶ “อาจจะมีผลกระทบกับบุคคลที่ประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีงานอื่นประจำอยู่แล้ว อย่างน้อยกำลังพลก็มีรายได้เพิ่มขึ้นจากโครงการ ถึงแม้จะไม่ทำให้นี้สินลดลง” สัมภาษณ์ปัญญา ไชยเสรีรัฐ⁵⁷ “ไม่มีผลกระทบด้านใดเลยเพียงแต่บางโครงการได้ผลผลิตน้อยทำให้รายได้จากโครงการยังไม่เพียงพอ ถ้าโครงการทำให้มีรายได้มากกว่านี้จะดีมาก ลดหนี้สินได้จะทำให้กำลังพลมีขวัญและกำลังใจทำงาน ประสิทธิภาพของงานก็คงดีตามมาด้วย” สัมภาษณ์ภูธร กังวาลย์⁵⁸ “ไม่มีผลกระทบอะไรอาจจะทำให้มีเวลาพักผ่อนน้อยลง เมื่อหนีน้อยลงการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นแน่นอน หากขยันทำอาชีพเสริมนี้ต้องลดลงแน่นอน” สัมภาษณ์ปรัตถกร โพนจันทร์⁵⁹ “ไม่มีผลกระทบกับชุมชนและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใด โครงการทำให้กำลังพลมี

⁵⁴จรรยา รักสุจริต, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

⁵⁵กรรณิกา แต่งผึ้ง, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

⁵⁶ชิตชาย พิณประดิษฐ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

⁵⁷ปัญญา ไชยเสรีรัฐ, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 13 พฤษภาคม 2559.

⁵⁸ภูธร กังวาลย์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

⁵⁹ปรัตถกร โพนจันทร์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

ประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น มีขวัญและกำลังใจ เมื่อมีอาชีพเสริมและมีรายได้มากขึ้น” สัมภาษณ์สุพจน์ กิจช่วย⁶⁰ “งานอาชีพเสริมของโครงการไม่มีผลกระทบอะไรทั้งสภาพแวดล้อมและชุมชนรอบค่าย ถ้าหนี้สินลดลงก็มีกำลังใจทำงาน ประสิทธิภาพงานมากขึ้นแน่นอน”

สัมภาษณ์จूरเดช รักสุจริต⁶¹ “ผลกระทบรอบหน่วยไม่มีคะ ไม่มีทำลายสิ่งแวดล้อม คิดว่าทุกโครงการไม่มีผลกระทบอะไร และถ้ากำลังใจพลปฏิบัติตามโครงการทุก ๆ ด้าน อย่างจริงจังจำทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอนคะ ประสิทธิภาพการทำงานก็จะตามมาคะเมื่อไม่มีหนี้สิน” สัมภาษณ์กรรณิกา แดงผึ้ง⁶² “ผลกระทบมีบ้างคะเพราะต้องลงมาดูแลต่อน้ำทุกวัน ทำให้เวลาพักผ่อนของเราน้อยลง แต่กับชุมชนและสภาพแวดล้อมไม่มีคะ”

4.6 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นบทสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

4.6.1 สรุปความคิดเห็นคณะกรรมการ

ต้องการให้กำลังใจพลและครอบครัวนำปริญญาศรชฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้มาก อีกทั้งต้องการให้กำลังใจพลและครอบครัวมีวินัยใช้จ่ายเงินอย่างจริงจัง ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีหนี้สินมากขณะนี้หน่วยสนับสนุนโครงการทุกโครงการ ทั้งด้านทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้เฉพาะทาง ทำอาชีพเสริมก็ได้เชิญเข้ามาบรรยายให้ความรู้แก่กำลังใจพลและครอบครัวของหน่วย เพื่อจะได้นำปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ส่วนด้านงบประมาณหน่วยได้สนับสนุนลงทุนให้ทุกโครงการ

4.6.2 สรุปความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ดูแลโครงการอาชีพเสริม

เป็นโครงการดีขอให้ทำเป็นรูปธรรมจะสามารถเพิ่มรายได้และลดหนี้สินลงได้จริง และที่สำคัญคือตัวกำลังใจพลและครอบครัวต้องรู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัด ตลอดทั้งผู้บังคับบัญชาต้องคอยช่วยเหลืออย่างจริงจัง โครงการต้องมีความยั่งยืนโครงการอาชีพเสริมแก้ไขปัญหาหนี้สินกำลัง

⁶⁰สุพจน์ กิจช่วย,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

⁶¹จूरเดช รักสุจริต,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

⁶²กรรณิกา แดงผึ้ง,สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

พลและครอบครัวถูกต้องกับปัญหา แต่สภาพแวดล้อมทั่วไปของที่ตั้งหน่วยไม่มีความเหมาะสมกับการทำโครงการเนื่องจากมีพื้นที่คับแคบ

4.6.3 สรุปข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 4.6.3.1 ต้องการให้หาแหล่งกู้เงินที่เป็นของภาครัฐดูแลและมีดอกเบี้ยถูก
- 4.6.3.2 การดูแลและควบคุมปัจจุบันดีอยู่แล้ว
- 4.6.3.3 การทำกิจกรรมร่วมต้องมีการควบคุมที่แน่นอน
- 4.6.3.4 ต้องการให้แก้ระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วยเหนือที่เป็นสวัสดิการให้กู้ให้ดีกว่านี้จะได้ไม่ต้องไปกู้ที่อื่น เช่น การรอคิวนาน
- 4.6.3.5 อยากให้แก้ไขหนี้สินอย่างจริงจังกับกำลังพลที่เดือนร้อนและให้ความรู้หรือแนะนำการนำเงินไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจังและจริงใจเป็นธรรม
- 4.6.3.6 ควรทำโครงการที่เป็นประโยชน์เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง
- 4.6.3.7 อยากให้กองทัพบกเล็งเห็นความสำคัญช่วยแก้ไขปัญหานี้สินให้กำลังพลให้หมดปัญหาดังกล่าว
- 4.6.3.8 ให้ปลูกจิตสำนึกการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ลด ละ เลิก อบายมุข ทำที่ทำได้
- 4.6.3.9 ปัจจุบันกำลังพลและครอบครัวไม่มีเวลาทำอาชีพเสริม
- 4.6.3.10 ภารกิจของหน่วยมีมากเกินไปและให้เพิ่มเงินเดือนให้กับกำลังพล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2558 ในแบบตรวจสอบ ข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ซึ่งกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการสนับสนุนกำลังพลและครอบครัว ทำโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ตามสภาพแวดล้อมของหน่วยอย่างจำกัดทั้งอาคารสถานที่ทำกิจกรรมโครงการรายได้เสริม เพราะหน่วยมีที่ตั้งอยู่ใจกลางพื้นที่กรุงเทพมหานครฯ ทำให้มีอาณาเขตพื้นที่คับแคบยากต่อการทำกิจกรรมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างยั่งยืนได้ อีกทั้งมีแหล่งสถานที่ให้ความสะดวกซื้อต่าง ๆ ทั้งด้านเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างครบถ้วนตั้งอยู่ใกล้หน่วย ทำให้กำลังพลและครอบครัวสะดวกในการจับจ่ายใช้สอยซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดหนี้ จากผลการวิจัยพบว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกเรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายโครงการระดับหนึ่งโดยมีค่าเฉลี่ย อยู่ระดับปานกลาง เท่ากับ 3.31 สำหรับการศึกษานี้ใช้เชิงผสม (Mixed Methods Research) ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผลวิจัยเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล สำหรับหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ โดยการหาค่าเฉลี่ยเชิงปริมาณตามผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้ง จำนวน 82 คน

พบว่าเป็นเพศชายทั้งหมด โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนกำลังพลที่เป็นหนี้จำนวนมากนั้นจะมีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงกำลังสร้างฐานะความมั่นคงให้ครอบครัวอีกทั้งการศึกษาของบุตร ส่วนวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้จำนวนมากนั้นอยู่ที่ระดับการศึกษามัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป มีรายได้ตั้งแต่ 12001 – 16000 บาท ด้านสถานภาพพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมากมีสถานภาพสมรสแล้ว และจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าคนไม่มีบุตรก็เป็นหนี้จำนวนมาก และสุดท้ายพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่คู่สมรสไม่มีรายได้

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.1.2.1 การแก้ไขปัญหาหนี้สินในบริบทต่าง ๆ กับสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และทั้งด้านการเมือง ในปัจจุบันที่มีข่าวของแพงมากขึ้น อีกทั้งกำลังพลและครอบครัวมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายทำให้เป็นหนี้ จึงแสดงความคิดเห็นว่าโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมอย่างมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุดที่ 3.49

5.1.2.2 การแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านปัจจัยนำเข้า เช่น พิจารณากำลังพลที่มีหนี้สินมากให้มาทำโครงการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การส่งเสริมสนับสนุนเป็นไปอย่างเหมาะสมสำหรับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางที่ 3.30

5.1.2.3 การแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านกระบวนการ ในมาตรการต่าง ๆ กำลังพลแสดงความคิดเห็นว่าที่ได้ผลมาก คือ การทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันจะได้ทราบการใช้จ่ายในแต่ละครั้งว่าสิ่งไหนควรจ่ายสิ่งไหนไม่ควรจ่ายเป็นการควบคุมรายจ่ายของตัวเองอย่างได้ผล ให้มีความเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับอย่างสมดุล ส่วนกระบวนการอื่น ๆ ในการทำโครงการอาชีพเสริมกำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับคะแนนปานกลางที่ 3.33

5.1.2.4 การแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลผลิต ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นยังไม่ได้ผลมาก หากพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยปานกลางที่ 3.35

5.1.2.5 กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านประสิทธิผลยังอยู่ระดับปานกลางที่ 3.34

5.1.2.6 การแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปในทางมีผลกระทบน้อย ภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.01

5.1.3 ผลการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ANOVA)

พบว่ากลุ่มอายุ ไม่เกิน 25 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น และมีความคิดเห็นพึงพอใจกับประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นเล็กน้อย ส่วนกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นประสิทธิผลโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินต่ำ ส่วนกลุ่มการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญาพบว่า มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นกลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีประสิทธิผลเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นเล็กน้อย สรุปได้ว่า ประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกันกลุ่มอายุรับราชการ น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีผลกระทบกับเวลาเป็น

ส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับอายุรับราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น ส่วนกลุ่มระดับเงินเดือน ตั้งแต่ 8001 - 12000 บาท มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายรายได้ไม่เพียงพอ ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 16001 - 20000 บาท มีประสิทธิภาพต่อการใช้จ่ายรายได้มากกว่า กลุ่มสถานภาพโสด มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินในกรณีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนด้านประสิทธิผล กลุ่มสถานภาพหย่าร้าง มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถานภาพอื่นและพบว่า กลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มไม่มีบุตรมีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพทำให้กำลังพลและครอบครัวลดหนี้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น การวิจัยพบว่า กลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น

5.1.4 ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r)

เริ่ม ด้านบริบท พบว่าค่าเฉลี่ยบริบท ผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวอีกทั้งชุมชนรอบหน่วยและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใดส่วนด้านประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กัน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวในด้านเวลาพักผ่อนและการอยู่กับครอบครัวเพราะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำอาชีพเสริมและส่วนด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน ด้านกระบวนการ พบว่าค่าเฉลี่ยกระบวนการ ผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ด้านผลกระทบกระบวนการมีความสัมพันธ์กัน และด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน ด้านผลผลิต พบว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน กับผลกระทบต่อผลผลิต มีความสัมพันธ์กัน และด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

5.2.1 สัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารโครงการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารประธานคณะกรรมการและกรรมการกำหนดนโยบายวางแผนงานโครงการ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ จำนวน 4 คน ใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมทั้งประเด็นปัญหาอุปสรรคข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันทางเศรษฐกิจ ทางการเมืองและทางสังคม ที่มีการแข่งขันสูงในเชิงธุรกิจการผลิตสินค้าออกมาสู่ตลาดทำให้กำลังพลและครอบครัวมีความต้องการอยากได้ไว้ใช้ถึงซื้อเป็นเงินผ่อนก็ซื้อเพื่อจะได้มีใช้ทดเทียมทางสังคม ราคาสินค้าแพงขึ้น สภาพการเมืองที่ยังไม่มีความแน่นอน หากปล่อยให้กำลังพลมีหนี้สินมากจะมีผลเสียต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ในที่ตั้งปกติและงานในหน้าที่ป้องกันอธิปไตยของชาติด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่นำเข้ามาอยู่ในจำนวนที่เหมาะสมกับการทำแต่ละโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ อีกทั้งด้านทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ได้เชิญวิทยากรนอกหน่วยที่มีความรู้การทำอาชีพเสริมมาสอนให้กับกำลังพลและครอบครัวเพื่อเสริมความรู้ทำให้เกิดความมั่นใจก่อนลงมือทำอาชีพเสริม ด้านงบประมาณการลงทุนทางผู้บังคับหน่วยได้สนับสนุนเงินให้ การหาสถานที่วางขายพร้อมทั้งสนับสนุนยานพาหนะในการขนส่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ช่วยดูแลอย่างใกล้ชิด กระบวนการต่าง ๆ ทั้งวัตถุประสงค์ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการผู้ขับเคลื่อนนโยบายและกำลังพลและครอบครัวผู้ปฏิบัติ ตลอดทั้งจัดการอบรมการทำอาชีพเสริมให้แก่กำลังพลและครอบครัว การให้ทำบัญชีครัวเรือน การออก กฎ ระเบียบ พิจารณาก่อนอนุมัติให้กู้เพื่อต้องการให้กำลังพลนำเงินที่กู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริง ในกระบวนการต่าง ๆ นี้เป็นไปอย่างเหมาะสมการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง สามารถทำให้มีกำลังพลหลายนายมีหนี้สินลดลง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลกระทบต่อสถานะแวดล้อมไม่มี หากจะมีบ้างกับกำลังพลที่ทำโครงการอาชีพเสริมแล้วทำให้มีเวลาพักผ่อนน้อยลงเท่านั้น ส่วนด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของทหารสำหรับโครงการฯ นี้ทำให้กำลังพลและครอบครัวหลายคนรู้สึกพึงพอใจ มีเงินเดือนเหลือ ได้พาครอบครัวทานอาหารนอกบ้าน พาเที่ยวและเดินทางไปพักผ่อนตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แต่ก็ยังมีกำลังพลหลายคนที่ยังไม่ตั้งใจลดค่าใช้จ่ายลง

5.2.2 สัมภาษณ์กำลังพลที่เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ

สัมภาษณ์กำลังพลและครอบครัวเข้าร่วมโครงการ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากกำลังพลที่มีหน้าที่เข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยทั้ง 4 โครงการ จำนวน 11 คน ใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมทั้งประเด็นปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

เริ่มต้นบริบท เห็นว่าโครงการฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์สามารถลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง แผนงานโครงการของหน่วยมีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยเหนือ การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชามีความเหมาะสมตลอดทั้งด้านงบประมาณการลงทุนให้ก่อน เห็นว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันข่าวของแพงและกำลังพลมีค่าใช้จ่ายเยอะ ด้านเศรษฐกิจยังไม่ค่อยดี การลงทุนทำธุรกิจยังขาดความมั่นใจเนื่องจากการเมืองยังไม่ปกติ ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว กรณีการทำโครงการอาชีพเสริมแก้ไขปัญหานี้สินกำลังพลและครอบครัวถูกต้องกับปัญหา แต่สภาพแวดล้อมทั่วไปของที่ตั้งหน่วยไม่มีความเหมาะสมกับการทำโครงการเนื่องจากมีพื้นที่คับแคบ งบประมาณเข้า การคัดกรองกำลังพลมาทำโครงการอาชีพเสริมอย่างเหมาะสม ทั้งอบรมให้ความรู้เบื้องต้นทั้งจากคณะกรรมการของหน่วย และวิทยากรภายนอกหน่วย มีเครื่องมือทำโครงการอย่างเหมาะสม คณะกรรมการมีความรู้ดีทั้งของหน่วยเหนือและของหน่วยรู้วิธีแก้ไขปัญหานี้สิน ต้องให้กำลังพลประหยัด ลดรายจ่าย แต่ก็ยากกับความเป็นจริงเพราะหน่วยตั้งอยู่ใกล้ความเจริญ การสนับสนุนต่าง ๆ มีความเหมาะสม กระบวนการทำงานมีความเหมาะสมมีแต่ตั้งกรรมการและมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย มีการประเมินผลสำเร็จ มีการทำบัญชีครัวเรือน การสร้าง กฎ ระเบียบ พิจารณาก่อนให้กู้เพิ่มมากขึ้น ทุกโครงการสำเร็จมากน้อยไม่เหมือนกันเพราะหน่วยมีสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับโครงการทำอยู่ ในภาพรวมในการแก้ปัญหาการดำเนินตามโครงการแต่ละขั้นตอนเป็นระบบระเบียบ โครงการในภาพรวมดี แต่ว่าพื้นที่ของหน่วยมีน้อยจะทำจริงจังโครงการใหญ่ ๆ ไม่ได้ ท้องตลาดก็ยังไม่ค่อยดีแน่ชัด เลยเป็นการขายให้กันเองภายในหน่วย คงทำยั่งยืนไม่ได้อาจจะได้เป็นบางโครงการ บางทีหน่วยก็มีภารกิจเร่งด่วนให้ทำ เลยไม่ค่อยมีเวลามาดูแลกิจกรรมโครงการ สามารถลดหนี้สินได้ระดับหนึ่ง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการระดับปานกลาง มีบางครอบครัวที่สามารถลดหนี้สินได้ทำให้มีเงินเหลือในบัญชีฝากเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังมีอีกหลายครอบครัวของกำลังพลที่ยังไม่ตั้งใจเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินและยังมีพฤติกรรมการกู้เงินเหมือนเดิม ด้านประสิทธิผล ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเพราะเป็นการช่วยเหลือกำลังพลภายในหน่วยในโครงการแก้ไขปัญหานี้สินของหน่วย แต่ก็ยังมีกำลังพลบางส่วนที่มีความพอใจแค่ระดับหนึ่งเพราะ

เห็นว่าภารกิจของหน่วยมีมาก การทำอาชีพเสริมจึงมองว่าคงไม่มีเวลาจะทำได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมหรือยั่งยืนได้ ด้านผลกระทบเกือบจะไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัว ถึงแม้ก็เป็นส่วนน้อยที่กระทบต่อเวลาพักผ่อนหรือเวลาอยู่กับครอบครัว ส่วนผลกระทบรอบหน่วยกับชุมชนที่อาศัยอยู่รอบค่ายไม่มีและผลกระทบกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ไม่มี

5.3 การอภิปรายผล

จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 82 คน มีความคิดเห็นพึงพอใจในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ให้แก่กำลังพลของหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.31 เท่ากับอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการประเมินรูปแบบ CIPP มีระดับความคิดเห็นในความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านบริบท (Context) ที่ระดับ 3.49 ส่วนที่เหลืออีก 5 ข้อ อยู่ระดับพึงพอใจปานกลางทั้งหมด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ระดับ 3.30 ด้านกระบวนการ (Process) ระดับ 3.33 ด้านผลผลิต (Product) ระดับ 3.35 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ระดับ 3.34 ส่วนผลกระทบ (Impact) มีความคิดเห็นผลกระทบน้อยในระดับค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.01 จากผลการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล สำหรับหน่วย กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ พบว่ากำลังพลที่เป็นหนี้จำนวนมากนั้นจะมีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงกำลังสร้างฐานะความมั่นคงให้ครอบครัวอีกทั้งการศึกษาของบุตร ส่วนวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้จำนวนมากนั้นอยู่ระดับการศึกษามัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป มีรายได้ตั้งแต่ 12001 – 16000 บาท ด้านสถานภาพพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมากมีสถานภาพสมรสแล้ว และจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าคนไม่มีบุตรก็เป็นหนี้จำนวนมาก และสุดท้ายพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่คู่สมรสไม่มีรายได้ มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดได้ดังนี้

5.3.1 ด้านบริบทกำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในบริบทต่าง ๆ กับสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และทั้งด้านการเมือง สำหรับวิสัยทัศน์การมอง ในปัจจุบันที่มีข่าวของแพงมากขึ้น อีกทั้งกำลังพลและครอบครัวมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายทำให้เป็นหนี้ จึงเห็นว่าโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมอย่างมาก การสนับสนุนงบประมาณ และการอบรมเสริมสร้างความรู้ก่อนลงมือทำจากผู้มีประสบการณ์และจากคณะกรรมการนโยบายเพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรค มีความเหมาะสมสอดคล้องกับ นอกส์ ได้ศึกษาว่าวัตถุประสงค์การประเมินโครงการเพื่อ

แสดงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการเป็นพื้นฐานสำคัญของการตัดสินใจว่าลักษณะใดของโครงการสำคัญมากที่สุด เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็น ส่วน มิตเชล ได้ศึกษาว่าการประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ (2) เพื่อผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น (3) เพื่อการบริหารข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย สำหรับ เพ็ญแข แสงแก้ว ได้ศึกษาพบว่าการประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการตัดสินใจ (Decision Making)

5.3.2 ด้านปัจจัย กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านปัจจัยนำเข้า เช่น พิจารณากำลังพลที่มีหนี้สินมากให้มาทำโครงการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การส่งเสริมสนับสนุนเป็นไปอย่างเหมาะสม การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือและสถานที่ทำอาชีพเสริม การอบรมเพิ่มประสบการณ์ ด้านเทคโนโลยีและงบประมาณลงทุน ระยะเวลาในการตรวจสอบ เป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยา ศรีวังพล และ นุชนาถ บุญपालิต ได้ศึกษา ปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรที่นำมาใช้ในกระบวนการของแต่ละกิจกรรมเพื่อผลิตได้ เช่น บุคลากรของโครงการ งบประมาณ เป็นต้น

5.3.3 ด้านกระบวนการกำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านกระบวนการ ในมาตรการต่าง ๆ กำลังพลแสดงความคิดเห็นว่าได้ผลมาก คือ การทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจัดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวัน จะได้ทราบการใช้จ่ายในแต่ละครั้งว่าสิ่งไหนควรจ่ายสิ่งไหนไม่ควรจ่ายเป็นการควบคุมรายจ่ายของตัวเองอย่างได้ผล ให้มีความเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับอย่างสมดุล ส่วนกระบวนการอื่น ๆ เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการคอยช่วยเหลือด้านการปฏิบัติตามแผนงานกิจกรรมของโครงการเพื่อให้ทราบทุกขั้นตอน การออก กฎ ระเบียบ ควบคุมการใช้จ่าย การประเมินโครงการและการคอยแก้ไขปัญหา เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธ์ ได้ศึกษาพบว่า กระบวนการเป็นการดำเนินการตามยุทธวิธีหรือแผนงานนั้นว่าเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้ถูกกำหนดไว้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม อีกทั้งเป็นการศึกษาค้นหาข้อบกพร่อง จุดอ่อนหรือจุดแข็งของกระบวนการบริหารจัดการโครงการ

5.3.4 ด้านผลผลิต กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลผลิต ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นยังไม่ได้ผลมาก หากพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยปานกลาง ในปัจจัยที่ทำให้โครงการไม่เป็นผลสำเร็จเท่าที่ควร ตามการวิเคราะห์แล้วเห็นว่า พื้นที่ในการทำโครงการไม่เหมาะสมคับแคบ ผลผลิตของโครงการสู้อุตสาหกรรมที่วางขายประจำไม่ได้เพราะมีแหล่งซื้อขายอยู่ทั่วไป ผู้บริโภคมีแหล่งเลือกซื้อได้หลายแห่งเพราะพื้นที่ทำโครงการอาชีพเสริมอยู่ในใจกลางเมืองหลวงมีแหล่งสะดวกซื้อมากมายสอดคล้องกับ สุริยา ศรีวังพล และ นุชนาถ บุญपालิต ได้ศึกษา ผลผลิต (Outputs) คือ

ผลลัพธ์เบื้องต้นที่เกิดจากกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในโครงการ ในกระบวนการผลได้ของกิจกรรมหนึ่ง อาจเป็นปัจจัยของอีกกิจกรรมหนึ่งได้

5.3.5 ด้านประสิทธิผล กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านประสิทธิผลยังอยู่ระดับปานกลาง เนื่องจากวิเคราะห์แล้วเห็นว่าปัจจัยการฟ้องร้องคดีเกี่ยวกับหนี้สินและพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างประหยัดยังไม่สามารถทำได้ ทั้งด้านความเครียดที่มีมานานจากปัญหาหนี้สิน หากพิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการอาชีพเสริมแก้ไขปัญหาหนี้สินยังไม่สามารถทำให้กำลังพลและครอบครัวในภาพรวมลดปัญหาหนี้สินได้มาก แต่ทั้งนี้หากหนี้สินลดลงจะทำให้กำลังพลมีกำลังใจในการทำงานมีมากขึ้น ตามค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 สอดคล้องกับ สุริยงค์ วุฒิ ได้ศึกษา เภณท์ ประสิทธิผล เป็นเกณฑ์พิจารณาระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ เฉพาะด้านโดยดูจากการดำเนินงานตลอดจนการเปลี่ยนแปลงประชากรตามโครงการ

5.3.6 ด้านผลกระทบ กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปในทางมีผลกระทบน้อย เพราะว่าการทำอาชีพเสริมของโครงการกับที่พักและที่ทำงานอยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน จึงใช้เวลาดูแลในการทำอาชีพเสริมกับเวลาพักผ่อนและเวลาดูแลครอบครัวไม่เกิดผลกระทบมากทั้งผลกระทบกับสภาพแวดล้อมกับชุมชนรอบค่ายไม่มีสอดคล้องกับ สุริยา

ศรีวังพล และ นุชนาถ บุญपालิต ได้ศึกษา ผลกระทบ คือ ผลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากผลได้ในกิจกรรมของโครงการ ผลกระทบนี้เป็นได้ทั้งผลกระทบที่ได้วางแผนไว้ กับผลกระทบที่ไม่ได้วางแผนไว้ และผลกระทบต่อเนื่อง (Impact) คือ ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลกระทบระยะสั้นซึ่งเป็นผลลัพธ์ระดับสูงสุดของโครงการ

5.3.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Analysis of Variance : ANOVA)

5.3.7.1 ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นพึงพอใจกับประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นเล็กน้อย

5.3.7.2 ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินมีประสิทธิผลเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นเล็กน้อย

5.3.7.3 ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับอายุรับราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพกับกำลังพลและครอบครัว เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น

5.3.7.4 มีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มี ผลกระทบเฉลี่ยแตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 16001 – 20000 บาท มีประสิทธิผลต่อการใช้จ่ายรายได้เพียงพอ เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น

5.3.7.5 ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผล กลุ่มสถานภาพหย่าร้าง มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถานภาพอื่น

5.3.7.6 ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกันส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิภาพทำให้กำลังพลและครอบครัวลดหนี้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น

5.3.7.7 ความแปรปรวนผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่าประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น

5.3.8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r)

5.3.8.1 ด้านบริบทผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวอีกทั้งชุมชนรอบหน่วยและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใดแต่ด้านประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านบริบทโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สินมีความสัมพันธ์กันในการส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโครงการ

5.3.8.2 ด้านปัจจัยนำเข้าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวในด้านเวลาพักผ่อนและการอยู่กับครอบครัวเพราะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำอาชีพเสริมและด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีความสัมพันธ์กัน

5.3.8.3 ด้านกระบวนการผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน ด้านผลกระทบกระบวนการมีความสัมพันธ์กันเช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงาน กิจกรรมโครงการ กฎ ระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม และด้านประสิทธิผล มี

ความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านกระบวนการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน มีความสัมพันธ์กัน

5.3.8.4 ด้านผลผลิตผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน กับผลกระทบด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กันกับผลที่จะแสดงออกมาถึงความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เช่น ด้านหนี้สินลดลง กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ทำให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน กับ ประสิทธิภาพ ด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กัน

5.4 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ทหารกองทัพบกในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ จากการศึกษาด้วยวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative) และด้วยวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative) ทำให้เห็นผลในการวิจัย (Research) ในรูปแบบของซีปปี้ (CIPP Model) ว่ามีการส่งผลกระทบระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แต่บางตัวแปรไม่ส่งผลกระทบกันโดยตรง เช่น ด้านบริบท (Context) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพภายนอก (External) คือ นโยบายโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ สภาพแวดล้อมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ด้านแหล่งการเงินหรือทุนสนับสนุน ความรู้ประสบการณ์ของคณะกรรมการดำเนินงาน ตลอดทั้งด้านปัญหาและอุปสรรคก่อนการดำเนินโครงการจากการหาค่าความสัมพันธ์ตัวแปรแบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient: r) โดยใช้โปรแกรม SPSS พบว่าผลกระทบไม่มีความสัมพันธ์กัน นั้นเพราะว่าตัวแปรด้านบริบทเป็นเพียงการวิเคราะห์เหตุการณ์ทั่วไปที่อยู่ภายนอกโครงการจึงยังไม่ส่งผลกระทบโดยตรง แต่ด้านประสิทธิผลกลับเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นตามมาของซีปปี้ (CIPP) คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) สำหรับด้านบริบทนี้มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากประชากรกลุ่มตัวอย่างสูงมากกว่าด้านปัจจัยอื่นเท่ากับ 3.49 นั้นหมายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการตรงประเด็นกับปัญหาที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน เมื่อมาดูด้านผลผลิตที่ควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แต่ผลผลิตกลับ มีค่าเฉลี่ยอยู่แค่ระดับปานกลางเท่ากับ 3.35 จึงมาวิเคราะห์ถึงปัญหาจากด้านปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ จากการให้สัมภาษณ์พบว่าเกิดจากปัญหา ดังนี้

- ด้านพื้นที่ที่มีความคับแคบและเป็นพื้นปูนซีเมนต์เสียส่วนใหญ่เนื่องจากที่ตั้งของหน่วยกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวงจึงไม่เหมาะกับการทำโครงการบางโครงการที่ต้องใช้พื้นที่กว้างและมีสภาพเป็นพื้นดิน

- ด้านผลผลิตของโครงการทั้ง 4 เช่น โครงการเห็ดฟาง, โครงการผักไฮโดรโปนิกส์ โครงการมะนาว จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และกำลังพลคนอื่นพบว่าคุณภาพส่วนใหญ่ของผลผลิตจะสู้ท้องตลาดประจำไม่ได้และผลผลิตบางครั้งไม่มีขนาดช่วง จึงทำให้โครงการตลาดเพื่อสุขภาพก็จะขาดลูกค้าที่จะมาซื้อไปด้วยและบางครั้งผลผลิตมีมากแต่ขาดคนซื้อ

- การวางแผนด้านการตลาดของคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินและเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นกำลังพลและครอบครัว ไม่หาตลาดที่วางขายแห่งใหม่

- กำลังพลและครอบครัวไม่ตั้งใจทำอาชีพเสริมอย่างจริงจังจึงต้องให้คณะกรรมการของหน่วยกระตุ้นจึงจะได้ผลผลิต

- จากการพูดคุยกับกำลังพลและครอบครัวยังขาดระบบการกำกับดูแลสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากผู้บังคับบัญชาเนื่องจากผู้บังคับบัญชามีการโยกย้ายกันบ่อยทำให้นโยบายการทำอาชีพเสริมขาดความต่อเนื่อง

- อุปสรรคด้านที่ตั้งของหน่วยที่อยู่ในใจกลางเมืองหลวงซึ่งมีร้านสะดวกซื้อมีมากมายทำให้ลูกค้าเลือกที่จะไปหาซื้อที่สะดวกกว่าและมีของให้เลือกซื้อได้มากมายกว่า

ดังนั้น จากการวิจัยทำให้ทราบว่าอุปสรรคเหล่านี้มีผลทำให้ ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ในการทำอาชีพเสริมของกำลังพลและครอบครัว กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ มีผลค่าเฉลี่ยไม่สูงเหมือนด้านบริบทที่เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเพื่อใช้เป็นเหตุผลที่จะทำโครงการโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สิน ทำให้กลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างพึงพอใจในวัตถุประสงค์จึงให้ระดับความคิดเห็นอยู่ในค่าเฉลี่ยที่สูง สำหรับการวิเคราะห์ด้านปัจจัยนำเข้า , ด้านกระบวนการ , ด้านผลผลิต , ด้านประสิทธิผล และด้านผลกระทบ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal) ที่มีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อกันของตัวแปร (Variable)จากระดับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างและการสัมภาษณ์ จึงทราบถึงปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นจึงอยู่ระดับปานกลาง สำหรับผลการวิเคราะห์ 4 ลักษณะคือ (1) การหาค่าส่วนบุคคลใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)(2) การหาค่าเฉลี่ยโครงการใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)(3) การ

วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA)(4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient : r) สรุปผลได้ดังนี้

5.4.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 82 คน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) พบว่าเป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุสูงมากที่สุดระหว่าง 26 – 35 ปี จำนวน 33 คน อายุ น้อยสุด 25 ปี ลงไปจำนวน 9 คน ส่วนระดับการศึกษามาก ร้อยละ 67.1 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา จำนวน 55 คน และจำนวนน้อยสุดสูงกว่าปริญญาตรีมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ที่เหลือมีวุฒิปริญญาตรี อายุรับราชการมากที่สุด ร้อยละ 45.1 อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไปมี จำนวน 37 คน และน้อยสุดร้อยละ 12.2 อายุรับราชการระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 10 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างระดับเงินเดือนที่มีหนี้มาก ร้อยละ 26.8 ที่มีรายได้ตั้งแต่ 12001 – 16000 บาท มีจำนวน 22 คน และมีหนี้้น้อยสุดร้อยละ 8.5 มีรายได้ตั้งแต่ 16001 – 20000 บาท จำนวน 7 คน ด้านสถานภาพพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมาก ร้อยละ 59.8 มีสถานภาพสมรสแล้ว มีจำนวน 49 คน รองลงมาร้อยละ 30.5 และน้อยสุดร้อยละ 2.4 มีสถานภาพหย่าร้างมีจำนวน 2 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรพบว่าคนไม่มีบุตรที่กู้เงินมีหนี้จำนวนมากร้อยละ 41.5 จำนวน 34 คน และสุดท้ายพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.6 คู่สมรสไม่มีรายได้ จำนวน 30 คน

จึงพบว่ากำลังพลที่เป็นหนี้จำนวนมากนั้นจะมีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงกำลังสร้างฐานะความมั่นคงให้ครอบครัวอีกทั้งการศึกษาของบุตร ส่วนวุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้จำนวนมากนั้นอยู่ที่ระดับการศึกษามัธยมศึกษาถึงอนุปริญญา อายุรับราชการตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป มีรายได้ตั้งแต่ 12001 – 16000 บาท ด้านสถานภาพพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้ส่วนมาก มีสถานภาพสมรสแล้ว และจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าคนไม่มีบุตรก็เป็นหนี้จำนวนมาก และสุดท้ายพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินส่วนใหญ่คู่สมรสไม่มีรายได้

5.4.2 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง (ตามแบบสอบถาม โครงการแก้ไขปัญหานี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ)

การวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในภาพรวมอยู่ระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยของแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

5.4.2.1 ด้านเนื้อหา(context) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 3.49 เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องนโยบายกับ

วัตถุประสงค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมของอาชีพเสริมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์กองทัพกองอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องการสนับสนุนด้านเครื่องมือและเงินลงทุนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องความยั่งยืนของโครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในบริบทต่าง ๆ กับสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และทั้งด้านการเมือง ในปัจจุบันที่มีข่าวของแพงมากขึ้น อีกทั้งกำลังพลและครอบครัวมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายทำให้เป็นหนี้ จึงแสดงความคิดเห็นว่าการกับวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมอย่างมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุดที่ 3.49

5.4.2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า(input) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.30 เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องกำลังพลและครอบครัวมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีค่าเฉลี่ยมาก 3.43 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องผู้บังคับบัญชาสนับสนุนส่งเสริมทำอาชีพเสริม โดยมีค่าเฉลี่ยมาก 3.60 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องคณะกรรมการและอนุกรรมการมีความรู้ความเข้าใจการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.36 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.24 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.23 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องการสนับสนุนแหล่งกู้เงิน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.18 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องกำลังพลและครอบครัวมีความรู้เข้าใจชัดเจนแผนงานกิจกรรมโครงการฯ โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.17 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงอย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.30 และกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในเรื่องผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ความสามารถ โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.28

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านปัจจัยนำเข้า เช่น พิจารณากำลังพลที่มีหนี้สินมากให้มาทำโครงการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การส่งเสริมสนับสนุนเป็นไปอย่างเหมาะสมสำหรับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางที่ 3.30

5.4.2.3 ด้านกระบวนการ(process) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง

3.33 เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องแผนงานกิจกรรมโครงการจะสามารถเพิ่มรายได้แค่ไหน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.24 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการกลั่นกรองกำลังพลเข้าร่วมโครงการเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยระดับมาก 3.48 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการควบคุมการกู้เงินของกำลังพล โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.33 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องแต่ละโครงการสามารถปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.24 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องทำอาชีพเสริมสามารถเพิ่มรายได้อย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมาก 3.41 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการนำสินค้าออกวางขายมีพื้นที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.28 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการประชุมและการประชาสัมพันธ์ตลอด โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.17 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการแนะนำวิธีทำอาชีพเสริมทุกขั้นตอน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.33 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการศึกษาวิทยากรภายนอกมาอบรมเสริม โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.37 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องสถานที่ทำอาชีพเสริมมีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.29 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนสามารถลดรายจ่ายได้ โดยมีค่าเฉลี่ยมาก 3.53

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านกระบวนการ ในมาตรการต่าง ๆ กำลังพลแสดงความคิดเห็นว่าที่ได้ผลมาก คือ การทำบัญชีครัวเรือน เพื่อจัดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันจะได้ทราบการใช้จ่ายในแต่ละครั้งว่าสิ่งไหนควรจ่ายสิ่งไหนไม่ควรจ่ายเป็นการควบคุมรายจ่ายของตัวเองอย่างได้ผล ให้มีความเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับอย่างสมดุล ส่วนกระบวนการอื่น ๆ ในการทำโครงการอาชีพเสริมกำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับคะแนนปานกลางที่ 3.33

5.4.2.4 ด้านผลผลิต(product) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.35 เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องกำลังพลสามารถลดหนี้สินลงได้โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.40 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องการมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าแต่ก่อน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.29 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องมีเงินเหลือสามารถพาครอบครัวทานอาหารนอกบ้านและท่องเที่ยวได้ซื้อเสื้อผ้าใหม่ ๆ ได้ โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.38 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจัยเรื่องความพึงพอใจของกำลังพลและครอบครัวกับโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยมีค่าเฉลี่ยปานกลาง 3.36

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลผลิต ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นยังไม่ได้ผลมาก หากพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยปานกลางที่ 3.35

5.4.2.5 ด้านประสิทธิผล(effectiveness) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.34 เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องเมื่อหนี้สินลดลงจะทำให้มีกำลังใจในการทำงานมีมากขึ้น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องพียงคดีเกี่ยวกับหนี้สินลดลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องกำลังพลมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องกำลังพลและครอบครัวมีความสุขมากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องความเครียดลดลงการทำงานดีขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องพอใจแผนงานและกิจกรรมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านประสิทธิผลยังอยู่ระดับปานกลางที่ 3.34

5.4.2.6 ด้านผลกระทบ(impact) ในภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.01 ค่อนข้างต่ำมีผลกระทบน้อย เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องโครงการทำอาชีพเสริมจะมีผลกระทบกับชุมชนที่อยู่รอบหน่วย หรือผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการแสดงความคิดเห็นในปัจจุบันเรื่องผลกระทบเกี่ยวกับตัวกำลังพลเองกับครอบครัวในเรื่องเวลาพักผ่อน หรือเวลาให้แก่ครอบครัว อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98

จากผลการวิจัยพบว่า กำลังพลกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินในด้านผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปในทางมีผลกระทบน้อย ภาพรวมอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยที่ปานกลาง 3.01

5.4.3 สรุปผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

สรุปการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับ

การศึกษา อายุรับราชการ รายได้เงินเดือน สถานภาพ จำนวนบุตร รายได้คู่สมรส และระดับความ คิดเห็นการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า(Input) ด้านกระบวนการ(Process) ด้าน ผลผลิต (Product) ส่งผลต่อปัจจัย ผลกระทบ (Impact) และประสิทธิผล (Effectiveness) อย่างไร สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ F - testการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) ตามชนิดของข้อมูล โดยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.4.3.1 สรุปปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สรุปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นปัจจัยส่วนบุคคลมีทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อายุรับราชการ รายได้เงินเดือน สถานภาพ จำนวนบุตร รายได้คู่ สมรส สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ F - testการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) พบว่า

สมมติฐานที่ 1 อายุพบว่ากลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไข ปัญหานี้ขึ้นมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุ 26 - 35 ปี กลุ่มอายุ 36 - 45 ปี และกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มอายุไม่เกิน 25 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นพึงพอใจกับประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น เล็กน้อย ส่วนกลุ่มอายุ 46 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นประสิทธิผลโครงการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นต่ำ สรุปว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การศึกษา พบว่ากลุ่มระดับการศึกษา มัธยมศึกษาและอนุปริญญา มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อม เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น รองลงมาคือกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มสูงกว่า ปริญญาตรี สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผล พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นมี ประสิทธิภาพเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นเล็กน้อย รองลงมาคือกลุ่มระดับการศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา และปริญญาตรี สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มผลการศึกษาไม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 อายุรับราชการพบว่ากลุ่มระดับอายุรับราชการน้อยกว่า 5 ปี มี ความคิดเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นมีผลกระทบกับเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อม เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น รองลงมาคือกลุ่มอายุรับราชการระหว่าง 6 - 10 ปี สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับอายุรับ

ราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลกับกำลังพลและครอบครัว เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุรับราชการอื่น ระดับความคิดเห็นน้อยสุดคือกลุ่มอายุรับราชการระหว่าง 16 ปีขึ้นไป สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอายุราชการไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 รายได้เงินเดือน กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 8001 - 12000 บาท มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายรายได้ไม่เพียงพอ เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ส่วนกลุ่มรายได้เงินเดือนตั้งแต่ 25001 บาท ขึ้นไปมีผลกระทบน้อยสุด สรุปได้ว่ามีอย่างน้อย 2 กลุ่มผลเงินเดือนที่มีผลกระทบต่อเฉลี่ยแตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลพบว่า กลุ่มระดับเงินเดือนตั้งแต่ 16001 - 20000 บาท มีประสิทธิผลต่อการใช้จ่ายรายได้เพียงพอ เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น ส่วนกลุ่มรายได้เงินเดือนตั้งแต่ 20001 - 25000 บาท มีประสิทธิผลค่อนข้างต่ำเนื่องจากอยู่ระหว่างมีภาระค่าใช้จ่ายสูง สรุปได้ว่าประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเงินเดือนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 สถานภาพ พบว่ากลุ่มสถานภาพโสด มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินในกรณีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มสถานภาพแยกกันอยู่ สรุปได้ว่า ผลกระทบเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผล กลุ่มสถานภาพหย่าร้าง มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลการแก้ไขปัญหานี้สินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสถานภาพอื่น ส่วนกลุ่มสถานภาพแยกกันอยู่ มีความคิดเห็นประสิทธิผลน้อยสุด สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในแต่ละกลุ่มสถานภาพไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 จำนวนบุตร พบว่ากลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อเวลาเป็นส่วนตัวชุมชนและสภาพแวดล้อมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มมีจำนวนบุตร 2 คน และกลุ่มจำนวนบุตร 2 คน ขึ้นไป สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบต่อเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกันส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มไม่มีบุตร มีความคิดเห็นว่าโครงการแก้ไขปัญหานี้สินมีประสิทธิผลทำให้กำลังพลและครอบครัวลดหนี้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น รองลงมาคือกลุ่มมีจำนวนบุตร 2 คน และกลุ่มจำนวนบุตร 2 คน ขึ้นไป สรุปได้ว่า ความแปรปรวนประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มจำนวนบุตรไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 รายได้คู่สมรสพบว่าการกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหานี้สินมีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มมีคู่สมรสที่มีรายได้ต่ำกว่า 10000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อที่สุด สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลกระทบต่อเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านประสิทธิผลกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่มี มีความคิดเห็นว่าประสิทธิผลของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มมีคู่สมรสที่มีรายได้มากกว่า 20001 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลต่ำสุด สรุปได้ว่า ความแปรปรวนผลประสิทธิผลเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มรายได้คู่สมรสไม่แตกต่างกัน

5.4.3.2 สรุปลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบบเพียร์สัน

สรุปลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ ค่าสหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Correlation Coefficient : r) คือ ระดับความความคิดเห็นของประกรกลุ่มตัวอย่าง ในการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) ส่งผลต่อ ปัจจัย ผลกระทบ (Impact) และประสิทธิผล (Effectiveness) สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ F - test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กรณีปัจจัยเดียว (One way ANOVA) ตามชนิดของข้อมูลพบว่า

สมมติฐานที่ 1 ด้านบริบทพบว่าค่าเฉลี่ยบริบท ผลกระทบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น ไม่มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวอีกทั้งชุมชนรอบหน่วยและสภาพแวดล้อมแต่อย่างใดแต่ด้าน ประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านบริบทโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น มีความสัมพันธ์กันในการส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งด้านบริบทเป็นการวิเคราะห์สภาพภายนอกทั่วไปก่อนจะดำเนินโครงการ เช่น ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ นโยบายโครงการ ด้านการเงิน ด้านอุปสรรค สภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

สมมติฐานที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวในด้านเวลาพักผ่อนและการอยู่กับครอบครัวเพราะต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำอาชีพเสริมและด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านปัจจัยนำเข้าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น มีความสัมพันธ์กันในการส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโครงการต่อการนำปัจจัยเข้า เช่น การคัดกรองกำลังพลทำอาชีพเสริม การอบรมความรู้ทำอาชีพเสริมการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดทั้งด้านงบประมาณ

สมมติฐานที่ 3 กระบวนการ พบว่าค่าเฉลี่ยกระบวนการผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้ขึ้น ด้านผลกระทบต่อกระบวนการมีความสัมพันธ์กันเช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติ ตามแผนงานกิจกรรมโครงการ กฎ ระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม และด้าน ประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าในด้านกระบวนการโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพล

และครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีความสัมพันธ์กันทั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงานกิจกรรมโครงการ กฎ ระเบียบ การประเมินโครงการ และการควบคุม

สมมติฐานที่ 4 ผลผลิต พบว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตผลกระทบ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน กับผลกระทบด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กันกับผลที่จะแสดงออกมาถึงความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เช่น ด้านหนี้สินลดลง กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทำให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและด้านประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว สำหรับการแก้ไขปัญหานี้สิน กับประสิทธิผล ด้านผลผลิต มีความสัมพันธ์กันว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เช่น ด้านหนี้สินลดลง กำลังพลและครอบครัวพึงพอใจโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน ทำให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.4.4 ปัญหาอุปสรรค ข้อมูลวิจัยโดยรวม

5.4.4.1 ด้านกำลังพล ยังมีกำลังพลส่วนใหญ่ที่ไม่มีความตั้งใจจะลดหนี้สินอย่างจริงจัง ถึงมีโครงการอาชีพเสริมและมีการสนับสนุนอุปกรณ์และงบประมาณให้ทุกอย่างก็ไม่ค่อยอยากทำ ไม่ควบคุมการใช้จ่ายภายในครอบครัวของตัวเอง เห็นเรื่องกู้เงินมาใช้เป็นเรื่องปกติเพราะเห็นทุกคนก็กู้ ตัวกำลังพลเองไม่กลัวการเป็นหนี้ เขียนรายงานขออนุมัติกู้มีเหตุผลสำคัญมาก เช่น เพื่อช่วยเหลือบิดามารดาป่วย ซ่อมแซมบ้านมุงพัง ส่งค่าเทอมบุตร เป็นต้น ปัญหาคือเงินที่ผู้บังคับบัญชาถ่วงการอนุมัติให้ไป กลับถูกใช้อย่างอื่นในลักษณะฟุ่มเฟือยไม่มีประโยชน์อย่างแท้จริงตามที่เขียนรายงาน ส่วนกำลังพลเองตามข้อมูลข้อเสนอแนะแบบสอบถามและสัมภาษณ์ต้องการให้หาแหล่งกู้เงินที่มีดอกเบี้ยถูกไว้ให้กู้และขอให้ผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือทำโครงการแก้ไขปัญหานี้สินอย่างจริงจัง

5.4.4.2 ด้านพื้นที่กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่เป็นดินที่จะใช้เพาะปลูกน้อย และมีบริเวณคับแคบไม่เหมาะในการทำโครงการด้านการเกษตร

5.4.4.3 ด้านความต่อเนื่องของผลผลิตเมื่อมีพื้นที่เล็กคับแคบจึงไม่สามารถทำโครงการใหญ่ที่มีผลผลิตออกผลอย่างต่อเนื่องได้ ในบางช่วงจึงขาดผลผลิตวางขาย ทำให้ลูกค้าไม่สามารถคาดหวังได้จึงไปร้านสะดวกซื้อใกล้เคียงที่มีการวางขายเป็นประจำแน่นอนกว่า

5.4.4.4 ด้านการตลาดไม่มีแผนสำรองในการหาที่อื่นวางขายหรือร้านส่งที่รองรับผลผลิตได้หากผลผลิตออกผลมามาก เลยทำให้กำลังพลที่ทำโครงการขาดความมั่นใจ การสนับสนุนขาดความต่อเนื่อง ในการขายและขยายตลาด

5.4.4.5 ด้านเวลากับภารกิจหลักงานประจำของหน้าที่และงานรักษาความสงบภายในและงานรักษาอธิปไตยของชาติในการขึ้นปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน การฝึกประจำวงรอบ และงานช่วยเหลือองค์กรเอกชนและประชาชนทั่วไป กำลังพลไม่พอจำเป็นต้องจัดเจ้าหน้าที่โครงการทำอาชีพเสริมไปปฏิบัติภารกิจนั้น ทำให้เวลาทำอาชีพเสริมบางครั้งสะดุดลงไป

5.5 ข้อจำกัดการทำวิจัย

5.5.1 ข้อจำกัดทางความคิด เช่น การแสดงความคิดเห็นเมื่อขอสัมภาษณ์ จะไม่เข้าใจ การตลาดกระบวนการคิดของนักขายว่าถ้าตรงนี้ขายไม่หมดแล้วจะไปขายที่ไหน ผลผลิตขาดตอนจะทำอย่างไร การให้สัมภาษณ์บอกว่าผู้บังคับบัญชามาช่วยซื้อไปกินเองก็พอขายได้ และขายกันเองภายในหน่วย ขอพูดตามคนอื่นไม่อยากใช้ความคิดเป็นของตัวเอง

5.5.2 กำลังพลไม่ศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ในการปรับปรุงผลผลิตให้ดีขึ้น หรือเปลี่ยนผลผลิตเป็นชนิดอื่นที่ท้องตลาดมีความต้องการโดยไม่ให้มีซ้ำกับร้านค้าที่มีอยู่ทั่วไป

5.5.3 พื้นที่ทำอาชีพเสริมมีอย่างจำกัด จึงไม่สามารถทำกิจกรรมอาชีพเสริมได้สะดวกหรือขยายโครงการให้ยั่งยืนถาวรได้เพราะหน่วยมีที่ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองหลวง กรุงเทพมหานคร

5.5.4 พฤติกรรมที่มีมานานในเรื่องกู้เงินอนาคตมาใช้ก่อนเพื่อเหตุผลทางสังคมและครอบครัว กับรายได้ที่ไม่สมดุลกัน

5.5.5 ผลผลิตไม่สามารถสู้ท้องตลาดที่ขายอยู่ประจำได้ และไม่สามารถผลิออกมาได้อย่างต่อเนื่องทำให้ขาดตอนไม่มีผลผลิตวางขาย บางช่วงผลผลิตออกผลช้า เพราะโครงการเล็กจำกัดด้วยพื้นที่เพาะปลูก

5.6 ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

นโยบายโครงการอาชีพเสริมในการแก้ไขปัญหาหนี้สินตามวัตถุประสงค์ เป็นโครงการแก้ปัญหาถูกจุดตรงกับปัญหา แต่การปฏิบัติแผนงานและกิจกรรมทำโครงการอาชีพเสริมต้องพิจารณาความเหมาะสมเป็นพื้นที่ไป โดยต้องมองหลาย ๆ มุมมองทั้งด้านสภาพแวดล้อม มองลูกค้าว่าในพื้นที่ทำโครงการมีความต้องการอะไรที่ยังขาดแคลน หรือไปซื้อหาไม่สะดวกอยู่ห่างไกลและจำเป็นต้องใช้อยู่เป็นประจำ นำมาวิเคราะห์ผลดีผลเสียอุปสรรคและโอกาสที่เป็นไปได้ ต้องมีการพิจารณาร่วมกันทั้งผู้บริหารโครงการและผู้ที่จะให้ทำโครงการ รวมทั้งการสนับสนุนต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรเครื่องมือต่าง ๆ อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง และที่สำคัญคือการตลาดที่ต้องนำสินค้าออก

ขายและลูกค้าที่จะซื้อ สำหรับการวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวที่หน่วยได้นำนโยบายมาวางแผนงานเป็นโครงการของหน่วย ให้กำลังพลและครอบครัวร่วมโครงการฯ ทำอาชีพเสริมเพื่อให้เกิดผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ผ่านมาจาก การวิจัยพบว่า

5.6.1 เห็นควรปรับเปลี่ยนบางโครงการที่หน่วยทำอยู่ เช่น โครงการเห็ดฝาง ซึ่งมีปัจจัยทำให้ผลผลิตขาดตอนเป็นประจำ เนื่องจากขาดวัสดุเชื้อเห็ดที่ใช้ทำเห็ดฝางหาซื้อได้ยากเพราะแหล่งขายอยู่ไกลไม่คุ้มทุน สถานที่ไม่เหมาะสม ไม่สามารถสู้ท้องตลาดได้ในคุณภาพ ควรพิจารณาเป็นอาชีพเสริมที่มุ่งคงถาวรกว่าการทำเห็ดฝาง เป็นต้น

5.6.2 คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินของหน่วยควรมีแผนปรับเปลี่ยนทำโครงการอาชีพเสริมอื่น หากโครงการเดิมทำไปแล้วไม่สามารถเพิ่มกำไรให้แก่กำลังพลที่ทำอาชีพเสริมได้

5.6.3 เนื่องจากหน่วยมีพื้นที่แคบและอยู่ใจกลางเมืองหลวงซึ่งมีความเจริญรอบด้าน ควรทำอาชีพเสริมในลักษณะเป็นกลุ่มฝีมือหรืองานลักษณะเหมาะทำของจากบริษัทหรือโรงงานรับมาทำที่หน่วยเป็นกลุ่มแม่บ้านหรือพ่อบ้านทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เป็นต้น เพราะพื้นที่ปลูกผักเลี้ยงไก่ไข่เปิดไม่มีเหมือนต่างจังหวัด

5.6.4 ที่สำคัญคือตัวกำลังพลและครอบครัวเองต้องตั้งใจลดการใช้จ่ายลง สิ่งไหนไม่จำเป็นก็ไม่ต้องซื้อมาใช้ ให้จัดทำบัญชีครัวเรือนและมีวินัยลงรายละเอียดทุกวันค่าใช้จ่ายและตรวจดูทุกวันทุกเดือนว่าเงินส่วนใหญ่ที่ใช้ไปส่วนไหนที่ไม่เกิดประโยชน์จะารู้และตั้งใจไม่ใช้จ่ายในส่วนนั้นอีก และไม่จำเป็นจริงอย่างอื่นอีกเป็นอันขาด เพราะการกู้เงินมาใช้เท่ากับการเอาเงินในอนาคตมาใช้ก่อนและต้องเสียดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้นและต้องส่งทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยอีกหลายปี ทำให้เงินปัจจุบันเหลือใช้น้อยลงอาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายประจำเดือน และหากโชคร้ายเจ็บป่วยลงหรือการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ อีกทั้งการใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรธิดา เมื่อเงินขาดมือไม่พอใช้ก็กู้เพิ่มมากขึ้นอีก เพราะต้องการเอาเงินส่วนหนึ่งมาปิดหนี้เดิมที่ยังส่งไม่หมด เพิ่มหนี้เพิ่มดอกเบี้ยมากขึ้นเพิ่มเวลาขยายปีเป็นหนี้มากขึ้น จนไม่รู้จบสิ้นเมื่อไหร่ แม้เสียชีวิตแล้วหนี้สินนี้ยังสร้างความทุกข์ยากให้คนอยู่ข้างหลังอีกที่ต้องชำระหนี้แทน

จึงขอเสนอแนะให้กำลังพลและครอบครัวนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันให้ปลูกจิตสำนึกการใช้จ่ายอย่างประหยัด อย่างพอเพียงลด ละ เลิก อบายมุข และผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีหนี้สินมาก

5.7 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.7.1 ควรทำการศึกษาวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัว หลาย ๆ หน่วย และหลาย ๆ พื้นที่ แบ่งเป็นพื้นที่เมืองที่มีความเจริญ กับ หน่วยทหารที่มีพื้นที่ห่างไกลความเจริญ นำมาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างในผลสำเร็จ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกันเพียงใด

5.7.2 ควรศึกษาวิจัยว่าปัญหาที่กำลังพลทหารประจำการกองทัพบกเป็นหนี้สินแล้วมีผลกระทบกับงานประจำและงานเสี้ยวภัยตามชายแดนเพียงใด และหากไม่มีหนี้สินควรศึกษาว่าผลงานที่ปฏิบัติประจำกับงานเสี้ยวภัยป้องกันอธิปไตยของชาติจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อีกทั้งเกิดผลดีต่อประเทศชาติในด้านใด

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กรรณิกา เคลือบวัฒนรัตน์. การประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียน
ประถมศึกษา, สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี, สถาบันราชภัฏนครปฐม,
2545.
- เกียรติศักดิ์ ลักษณะ. การประเมินการปฏิบัติงานโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขต
ชนบท (กศ.พช.). ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ,
มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ, 2540.
- เทียน ทองแก้ว. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน,
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ, กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2546.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. “รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ.” ใน เรื่อง กระบวนการ
ปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2545.
- ประชุม รอดประเสริฐ. การบริหารโครงการ, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เนติ
กุลการพิมพ์, 2529.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. รายงานผลการวิจัยการประเมินผลโครงการอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาด
กลาง และขนาดย่อม, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- พิสนุ พองศรี, การประเมินการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์, 2549.
- ภาคภูมิ ถุกะเมธ, พัชรี สีโรรส และคณะ. ใน เปิดกล่องนโยบายสาธารณะ หลากมุมมองใน
การศึกษานโยบายสาธารณะร่วมสมัย, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, และคณะ. การประเมินโครงการเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์
แห่งชาติ, มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540.
- รัตนะ บัวสนธ์. วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2555.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2546.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์, อัมพร ชำรงลักษณะ และคณะ. ใน การบริหารปกครองสาธารณะ (Public
Governance) การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2556.

สมคิด พรหมจ้อย, และคณะ. ใน *การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม*, กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

อารีย์ บัวสุริยะ. ใน *การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู, จังหวัดสมุทรสงคราม. สาขาการบริหารการศึกษา*, มหาวิทยาลัยนครปฐม, 2548.

วิทยานิพนธ์

กัญฐริกา โอวาทสาร. “การประเมินโครงการร่วมด้วยช่วยกันสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

เกษดา สุทธิรัตน์. “การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินและการกระจายหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรในประเทศไทย.” คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550.

เจริญยศ ดวงอินทร์. “การประเมินโครงการการกระจายอุตสาหกรรมสู่ชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 3 จังหวัดพิจิตร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. *เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์, 2533.

ชนกพร รินทร์ฟอง. “การประเมินโครงการฟื้นฟูโรงกำจัดขยะของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

ณรงค์ จันใด. “การแก้ปัญหาหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยของคนจนเมือง กรณีศึกษา: เฉพาะโครงการบ้านมั่นคงบางบัว.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

ณัฐธยาน์ จิตรม้นการ. “การประเมินผลโครงการเติมฝันปันน้ำใจกับ BAM.” ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

ดิศศักดิ์ มะโนผาบ. “การประเมินโครงการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

ดรินธร ตรีณุมิตร. “การประเมินผลโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี.” ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

- ธัญพร จันทร์แสง. “การประเมินโครงการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โรงเรียนบ้านสันกำแพง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- นุชนาท บุญปาลิต. “การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด กรณีศึกษา: กลุ่มเกษตรกรทำนา อำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.
- พิกุล ทิตยกุล. “การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ยุพเรศ วงศ์บุศมี. “การประเมินโครงการรมน้ำใจถวายในหลวง.” กรณีศึกษา: ศูนย์พัฒนา และ สงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะสังคมสงเคราะห์ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- ยุทธนา กังแฮ. “การประเมินโครงการระบบสำนักงานไร้กระดาษของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556.
- รัตนะ เทพดลไชย. “การประเมินผลโครงการการจัดกลุ่มสนใจของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.
- สมร วงศ์ลือเกียรติ. “การประเมินโครงการ Work and Travel USA. กรณีศึกษา: ผู้เข้าร่วม โครงการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- สุริยา ศรีวังพล. “การประเมินโครงการการปฏิบัติกิจกรรมที่ดีของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ในเขต จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.
- เสกสรร กาวินชัย. “การประเมินโครงการถ่ายทอดผลงานประดิษฐ์คิดค้น, เรื่อง ชิ้นงานฝึกทักษะจาก เศษไม้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- สมเดช เอี่ยมวิเชียรเจริญ. “กฎหมายฟื้นฟูกิจการศึกษาปัญหากรณีลูกหนี้เป็นสถาบันการเงิน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- สุริยงค์ วุฒิ. “การประเมินโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนของสถานีตำรวจภูธรเมือง แม่ฮ่องสอน.” รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

อรุณสวัสดิ์ ไชโยปธิ. “การประเมินโครงการเฝ้าระวังไข้หวัดสายพันธุ์ AH1N1, ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.

อนุโรจน์ จันทรวงศ์. “การติดตามประเมินผลโครงการฟื้นฟูส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรรม ศึกษากรณี: ป่าสงวนแห่งชาติดงลาน อำเภอกงหรา จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

บทสัมภาษณ์

กรรณิกา แต่งผึ้ง.สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 15 พฤษภาคม 2559.

จурเดช รักสุจริต.สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 14 พฤษภาคม 2559.

ชิตชาย พิณประดิษฐ์. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 12 พฤษภาคม 2559.

ธเนศ แทนภูงา. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 26 พฤษภาคม 2559.

ปรัตถกร โพนจันทร์. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

ปัญญา ไชยเสริฐ. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 13 พฤษภาคม 2559.

พงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา.สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 24 พฤษภาคม 2559.

ภูธร กังวาลย์. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 19 พฤษภาคม 2559.

สุวรา กาญจนโพธิ์, สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 3 มิถุนายน 2559.

สุพจน์ กิจช่วย.สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ, 27 พฤษภาคม 2559.

อำนาจ พุทธเจริญ. สัมภาษณ์โดย บุญเจริญ พรหมพงศ์, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์,
25 พฤษภาคม 2559.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กองกำลังพลทหารบก. “โครงการสินเชื่อฯ.” http://dop.rta.mi.th/dop_web/04017/SP2/
(สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559).

ไทยรัฐออนไลน์. “จำเครียดหนี้สิน เมียหนีออกจากบ้าน ผูกคอตับ.” มณฑลทหารบกที่ 41
<http://www.thairath.co.th/content/567955> (สืบค้นเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559).

ที่มาข้อมูล: ดัดแปลงข้อมูลจากเว็บไซต์ www.bec.nu.ac.th>isthis> file (เกณฑ์การแปลผลความ
เชื่อมั่น เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552).

Books and Book Articles

Knox, Alan B. in *Continuous Program Evaluation*, Chicago, Rand McNally & Co, 1969.

Mitzel, Harold E. “Encyclopedia of Educational Research Vol. 2 5th ed.” in *New York*,
The Free Press, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

(1) แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย(คณะกรรมการด้านนโยบาย)

เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก ในการ
แก้ไขปัญหา หนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

.....
ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
สถานที่ทำงาน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ประเด็นการขอสัมภาษณ์ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ
ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของกำลังพล

1. ด้านบริบท (Context)

ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ใน
กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีความสอดคล้องกับ
นโยบายของผู้บังคับบัญชาหรือไม่ มีความสอดคล้องกับด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดทั้งด้าน
การเมือง ในปัจจุบันหรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าด้านทรัพยากรต่างๆ และด้านงบประมาณ ตลอดทั้งห้วงระยะเวลาการตรวจสอบ
การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

ท่านคิดว่าปัจจัยด้านต่าง ๆ ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ
ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของกำลังพล มีความพร้อมเพียงใด เช่น ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ ซึ่ดความสามารถทางการ
บริหารงานและการจัดการ ตลอดทั้งงบประมาณและยานพาหนะต่าง ๆ มีความเหมาะสมมากน้อย
เพียงใด

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าคณะบุคลากรที่ลงมาตรวจสอบประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและ
ครอบครัวฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และสาเหตุสภาพปัญหาหนี้สิน
ตลอดทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินมากเพียงใด

.....

.....

.....

.....

3. ด้านกระบวนการ (Process)

ท่านคิดว่ากระบวนการ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ
ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน

ของกำลังพล การเข้าใจถึงปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหา การนำทรัพยากรต่าง ๆ เข้ามาสู่กระบวนการมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแผนงานและกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ด้านการแก้ปัญหาหนี้สินให้แก่กำลังพลและครอบครัว มีความเหมาะสมหรือไม่ สามารถสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าการดำเนินการหาวิธีช่วยเหลือกำลังพลที่มีหนี้สินมาก ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมของโครงการฯ ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติ ตามแผนงานของโครงการจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านผลผลิต (Product)

วิธีช่วยเหลือกำลังพลที่มีหนี้สินมากตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมของโครงการฯ ท่านคิดว่าจะสามารถลดปัญหาการเป็นหนี้สินของกำลังพลได้มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

5. ด้านความพึงพอใจ

ตามที่ท่านได้ดำเนินโครงการในระยะหนึ่ง ท่านคิดว่ากำลังพลและครอบครัวมีความพึงพอใจในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สิน เพียงใด

.....

.....

.....

.....

6. ด้านผลกระทบ

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีผลกระทบต่อกำลังพลและครอบครัวหรือไม่ ถ้ามีในด้านใด และกับชุมชนรอบหน่วยหรือสภาพแวดล้อมมีผลกระทบหรือไม่

.....

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ จะทำให้กำลังพลและครอบครัวทหารของกองทัพภูมิประสิทธิภาพมากขึ้นในด้านใด และมีผลกระทบในด้านใด

.....

.....

.....

ท่านมีความคิดเห็นเสนอแนะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

(2) แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย (กำลังพลและครอบครัว)

เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหาร
กองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ประเด็นการขอสัมภาษณ์ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ
ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน
ของกำลังพล

1. ด้านบริบท (Context)

ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ใน
กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล ทำให้ท่านลดหนี้สินลงได้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์หรือไม่

.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีความสอดคล้องกับ
นโยบายของผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่ท่านทางแก้ไขปัญหาหนี้สินหรือไม่ แล้วมีความสอดคล้องกับด้าน
สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันและสังคม ตลอดทั้งด้านการเมือง หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ท่านคิดว่าด้านทรัพยากรต่างๆ และด้านงบประมาณ ตลอดทั้งห้วงระยะเวลาให้ทำกิจกรรม อาชีพเสริมของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

ท่านคิดว่าปัจจัยด้านต่างๆ ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของกำลังพล มีความพร้อมเพียงใด เช่น ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ ขีดความสามารถทางการ บริหารงานและการจัดการ ตลอดทั้งงบประมาณและยานพาหนะต่างๆ ที่สนับสนุนมีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าคณะบุคลากรที่ลงมาตรวจสอบประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและ ครอบครัวฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด รู้สาเหตุสภาพ ปัญหาหนี้สินตลอดทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินมากหรือไม่

.....

.....

.....

3. ด้านกระบวนการ (Process)

ท่านคิดว่ากระบวนการ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวและ ประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบกประจำปี 2558 กรณีศึกษาข้อ 2.8 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของกำลังพล การเข้าใจทราบปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหา การออก กฎ ระเบียบ การนำ ทรัพยากรต่างๆ เข้ามาเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าแผนงานและกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ด้านการแก้ปัญหาหนี้สินให้แก่กำลังพลและครอบครัว มีความเหมาะสมหรือไม่ใน 4 โครงการของหน่วย คือ (1) โครงการตลาดนัดสินค้าเพื่อสุขภาพ (2) โครงการปลูกพืชผักไฮโดรโปนิกส์(3) โครงการเพาะเห็ดนางฟ้า(4) โครงการปลูกมะนาวทุกโครงการมีผลเป็นเช่นไร

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าการดำเนินการหาวิธีช่วยเหลือกำลังพลที่มีหนี้สินมากตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมของโครงการฯ ในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนงานของโครงการจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านผลผลิต (Product)

ท่านคิดว่าการดำเนินการหาวิธีช่วยเหลือกำลังพลที่มีหนี้สินมากตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการตามแผนงานและกิจกรรมของโครงการฯ จะสามารถลดปัญหาการเป็นหนี้สินของกำลังพลได้มากน้อยเพียงใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

5. ด้านความพึงพอใจ

ตามที่ท่านได้ร่วมโครงการมาระยะหนึ่ง หรือรับรู้การดำเนินกิจกรรมโครงการท่านคิดว่าตัวท่านและกำลังพลและครอบครัวอื่นมีความพึงพอใจในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ ด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สิน หรือไม่ เพียงใด

.....

.....

.....

6. ด้านผลกระทบ

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ มีผลกระทบต่อตัวท่านและครอบครัวหรือกำลังพลอื่นหรือไม่ ถ้ามีในด้านใด และมีผลกระทบกับชุมชนรอบหน่วยหรือสภาพแวดล้อมหรือไม่

.....

.....

.....

ท่านคิดว่าโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวฯ จะทำให้กำลังพลและครอบครัวทหารของกองทัพบกมีหนี้้น้อยลงและมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่อย่างไร

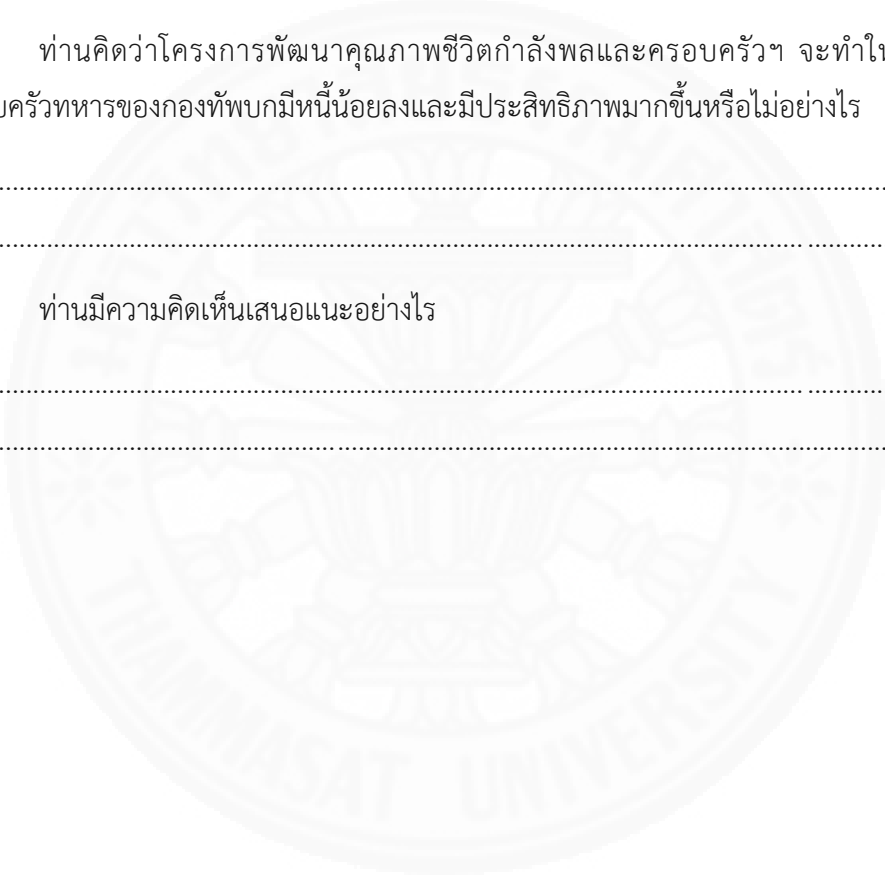
.....

.....

ท่านมีความคิดเห็นเสนอแนะอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหาร
กองทัพบก ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลจำนวน 8 ข้อ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัว
ของท่านในช่องว่างตามความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1. ชั้นยศ(ชาย) (level 1)

สิบตรี สิบโท สิบเอก ร้อยตรี-ร้อยเอก

จำสิบตรี จำสิบโท จำสิบเอก จำสิบเอกพิเศษ

2. อายุ

1 ไม่เกิน 25

2 ระหว่าง 26 – 35 ปี

3 ระหว่าง 36 – 45 ปี

4 ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1 ประถมศึกษา

2 มัธยมศึกษา/อนุปริญญา/ปวส.

3 ปริญญาตรี

4 สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุราชการ

1 ระหว่าง 1 – 5 ปี

2 ระหว่าง 6 – 10 ปี

3 ระหว่าง 11 – 15 ปี

4 ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

5. รายได้รวมต่อเดือน

- 1 ต่ำกว่า 8,000 บาท 2 8,001 – 12,000 บาท 3 12,001 – 16,000 บาท
 4 16,001 – 20,000 บาท 5 20,001-25,000 บาท 6 25,001 บาทขึ้นไป

6. สถานภาพ

- 1 โสด 2 สมรสอยู่ด้วยกัน
 3 หย่าร้าง/แยกกันอยู่ 4 สมรสแยกกันอยู่

7. จำนวนบุตร

- 1 ไม่มี 2 1 คน
 3 2 คน 4 มากกว่า 2 คนขึ้นไป

8. รายได้คู่สมรส

- 1 ไม่มี 2 ต่ำกว่า 10,000 บาท
 3 10,001 – 20,000 บาท 4 มากกว่า /20,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระหนี้สิน จำนวน 38 ข้อ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย/ ในช่องขวามือตามระดับความคิดเห็น ตามลำดับ
 ความสำคัญของความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดได้ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การจัดทำโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการในการแก้ปัญหาหนี้สินมีความเหมาะสมเพียงใด						C1
2	กิจกรรมของโครงการเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีพื้นที่เพียงพอ มีตลาดรองรับ เหมาะสมกับเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง						C2
3	แผนกิจกรรมการให้ทำอาชีพเสริมของโครงการเหมาะสมกับเวลาและความสามารถของกำลังพลและครอบครัว						C3
4	การทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการกองทัพพบกในการลดรายจ่าย						C4
5	ความต้องการของกำลังพล ต่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน ให้การสนับสนุนเครื่องมือต่างๆ ด้านเงินลงทุน เหมาะสมเพียงใด						C5
6	กิจกรรมโครงการรายได้เสริมมีแนวโน้มยั่งยืนหรือไม่						C6
7	กำลังพลและครอบครัว เข้าใจนโยบายของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ในกรณีการหาหนทางแก้ไขปัญหานี้สิน						I1
8	ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยให้ความรู้ส่งเสริมสนับสนุนกำลังพลและครอบครัวเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต						I2
9	คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีความรู้ความเข้าใจสนับสนุนและแนะนำอยู่ตลอดเวลา						I3

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ						14
11	กำลังพลและครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการฯ กับผู้รับผิดชอบโครงการมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด						15
12	การสนับสนุนแหล่งเงินกู้การลงทุนให้แก่กำลังพลของหน่วย กับสวัสดิการของหน่วยที่มีอยู่เพียงพอ						16
13	แผนงานและกิจกรรมของโครงการฯ ในการปฏิบัติกำลังพลและครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจชัดเจน						17
14	การประชาสัมพันธ์โครงการในด้านการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับกำลังพลและครอบครัวได้ทราบทั่วถึง						18
15	การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแผนงานและกิจกรรมโครงการในการทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ						19
16	กิจกรรมแต่ละโครงการฯ สามารถเพิ่มรายได้เพียงใด						Pr1
17	ในกระบวนการคัดกรองกำลังพลให้เข้าร่วมโครงการทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้เหมาะสมกำลังพลที่มีหนี้						Pr2
18	กระบวนการควบคุมการกู้เงินและการใช้จ่ายเงินที่ยังไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตมีลักษณะฟุ่มเฟือยลดลงเพียงใด						Pr3

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
19	แต่ละโครงการและกิจกรรมในการนำมาปฏิบัติ ไม่มีอุปสรรคสามารถปฏิบัติได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ						Pr4
20	แต่ละโครงการและกิจกรรมมีข้อดีต่อกำลังพลและครอบครัวในการสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้อย่างมาก						Pr5
21	กระบวนการส่งเสริมการนำสินค้าสู่ท้องตลาดเพื่อช่วยให้สามารถจำหน่ายสินค้าได้มีความเหมาะสม						Pr6
22	คณะกรรมการและอนุกรรมการมีการจัดประชุมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อยู่ตลอดเวลา						Pr7
23	ได้มีการแนะนำวิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมของโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเสมอ						Pr8
24	ได้มีการเชิญวิทยากรภายนอกหน่วยที่มีความรู้เฉพาะทางด้านกิจกรรมทำอาชีพเสริม มาทำการอบรมให้ความรู้แก่กำลังพลเพิ่มเติมทำให้กำลังพลมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น						Pr9
25	ในการจัดสรรสถานที่ทำกิจกรรมโครงการมีความเหมาะสม						Pr10
26	การทำบัญชีรายจ่ายครัวเรือนสามารถทำให้กำลังพลและครอบครัวประหยัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงได้เพียงใด						Pr11
27	กำลังพลที่มีหนี้สินสามารถมีเงินเหลือ ส่งผ่อนชำระหนี้ได้ตามจำนวนที่เป็นหนี้ จำนวนเงินเป็นหนี้สินลดลง						Pd1

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น					ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
28	มีเงินรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อนที่ยังไม่ได้ทำกิจกรรมโครงการ และเหลือฝากธนาคาร						Pd2
29	สามารถซื้อเสื้อผ้าใหม่ๆ และอาหารที่ดีมีคุณภาพมารับประทานกับครอบครัวบ่อยขึ้น						Pd3
30	กำลังพลและครอบครัวมีความพึงพอใจกับโครงการแก้ไขปัญหานี้สิน						Pd4
31	การปฏิบัติหน้าที่งานประจำตามตำแหน่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน						E1
32	การฟ้องร้องคดีไม่ชำระหนี้สินของกำลังพลลดลง โดยกำลังพลสามารถมีเงินผ่อนชำระหนี้สินได้						E2
33	กำลังพลลดพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยลง						E3
34	กำลังพลและครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ได้พาครอบครัวเที่ยวพักผ่อนหลังจากมีเงินเดือนเหลือ						E4
35	ลดความสูญเสียทั้งงานและชีวิตจากความเครียดในการเป็นหนี้ลดลง						E5
36	การปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการแก้ไขปัญหานี้สินผลที่ได้เป็นที่พอใจ						E6
37	ผลกระทบกับชุมชนรอบหน่วยจากสาเหตุการทำกิจกรรมอาสาสมัคร ของกำลังพลและครอบครัวมีมาน้อยเพียงใด						Im1
38	ผลกระทบการทำอาสาสมัครกับการไม่มีเวลาอยู่กับครอบครัว						Im2

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหานี้สิน

.....

.....

.....

.....

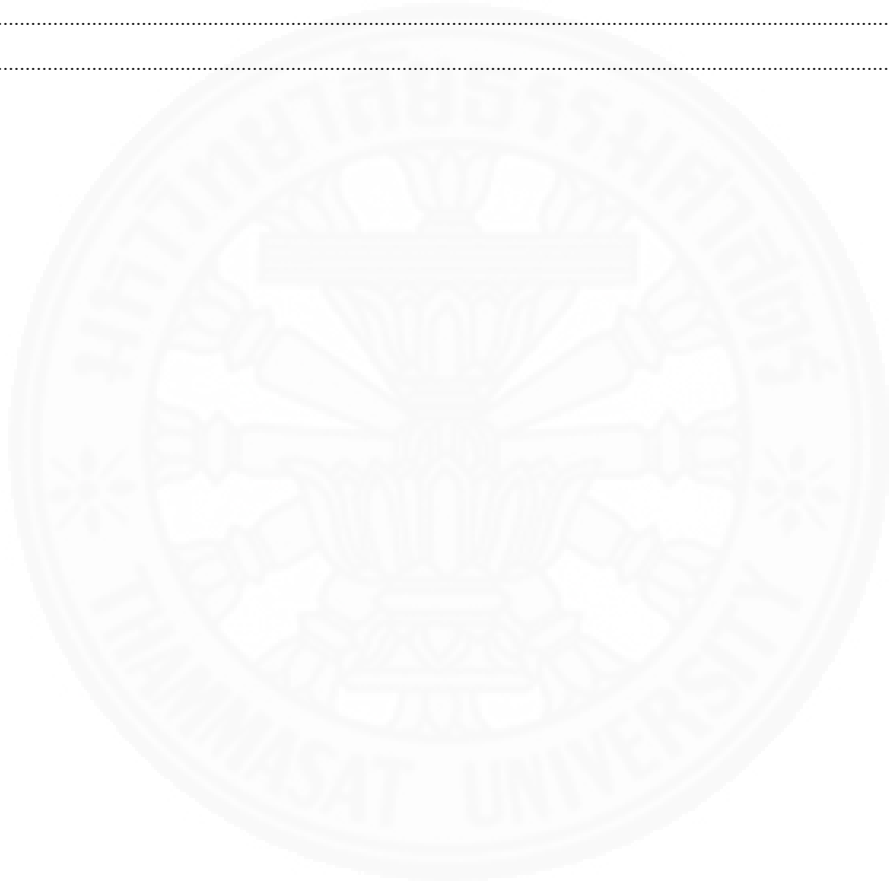
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มสัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายโครงการอาชีพเสริม

- 1.1 พันโทสุวรา กาญจนโพธิ์ ผู้บังคับกองพัน
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ ปรธานกรรมการ
- 1.2 ร้อยเอกพงษ์สิทธิ์ คลังวิจิตรภา นายทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุง
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯกรรมการ
- 1.3 ร้อยเอกธเนต แทนภูงา นายทหารฝ่ายการเงิน
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯกรรมการ
- 1.4 ร้อยเอกอำนาจ พุทธเจริญ นายทหารฝ่ายการข่าว
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯกรรมการ

กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์กำลังพลและแม่บ้านของกำลังพลที่แต่งตั้งให้รับผิดชอบโครงการอาชีพเสริม

- 2.1 จ.ส.อ.บุญยั้ง จำหนองหว่า
- 2.2 จ.ส.ท.ภูมิภัทร โชติกุล
- 2.3 จ.ส.อ.ปรัดถกร โพนพันธ์
- 2.4 นาง กรรณิกา แต่งผึ้ง
- 2.5 นาง จรุเดช รักสุจริต
- 2.6 จ.ส.อ.สุพจน์ กิจช่วย
- 2.7 จ.ส.อ.ภูธร กังวาลย์
- 2.8 จ.ส.อ.ปัญญา ไชยเสรีฐ
- 2.9 จ.ส.อ.สมคิด สายสกล
- 2.10 จ.ส.อ.ชิตชาย พิณประดิษฐ์
- 2.11 ส.อ.ธนวัฒน์ สายนาค

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	ร้อยเอกบุญเจริญ พรหมพงศ์
วันเดือนปีเกิด	24 กันยายน 2505
วุฒิการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุนันทา
ตำแหน่ง	นายทหารฝ่ายกำลังพลกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ
ประสบการณ์ทำงาน	2559 นายทหารฝ่ายกำลังพล กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ 2552 รองผู้บังคับกองร้อยสนับสนุนการช่วยรบ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ 2551 ผู้บังคับหมวดสนับสนุนกองร้อยสนับสนุนการ ช่วยรบ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ 2550 ผู้บังคับหมวดทหารม้าบรรทุกยานเกราะ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ฯ